

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 75 L

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Midlertidig lov om rekonstruksjon for
å avhjelpe økonomiske problemer som følge av
utbrudd av covid-19 (rekonstruksjonsloven)

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 75 L

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Midlertidig lov om rekonstruksjon for
å avhjelpe økonomiske problemer som følge av
utbrudd av covid-19 (rekonstruksjonsloven)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold ...	5	8.1	Gjeldende rett	29
2	Bakgrunn	7	8.2	Forslaget i utredningen	29
2.1	Behovet for en midlertidig lov om rekonstruksjon	7	8.3	Høringsinstansenes syn	31
2.2	Enpersonsutredningen «Rekonstruksjon i turbulente tider»	8	8.4	Departementets vurdering	33
2.3	Høringen	10	9	Dekning til kreditorene/ minimumsdividende	36
2.4	Uttalelse fra Konkursrådet 30. mars 2020	11	9.1	Gjeldende rett	36
3	Fra gjeldsforhandling til rekonstruksjon	12	9.2	Forslaget i utredningen	36
4	Fortrinnsregler	13	9.3	Høringsinstansenes syn	37
4.1	Gjeldende rett	13	9.4	Departementets vurdering	38
4.2	Forslaget i utredningen	13	10	Vedtakelsesregler	40
4.3	Høringsinstansenes syn	13	10.1	Gjeldende rett	40
4.4	Departementets vurdering	14	10.2	Forslaget i utredningen	40
5	Åpning av rekonstruksjonsforhandlinger	16	10.3	Høringsinstansenes syn	42
5.1	Hvem skal fremsette begjæring? ...	16	10.4	Departementets vurdering	43
5.2	Vilkår om skyldnerens økonomiske situasjon	17	11	Konvertering av gjeld til egenkapital mv.	45
5.3	Bør rekonstruksjon begrenses til aktive næringsdrivende?	21	11.1	Gjeldende rett	45
5.4	Innholdet i begjæringen	22	11.2	Forslaget i utredningen	45
5.5	Skillet i forhandlingsfasen mellom frivillig ordning og tvangsakkord	22	11.3	Høringsinstansenes syn	48
5.6	Dekning av omkostninger til rekonstruksjon. Redegjørelse for finansiering av virksomhetens drift under rekonstruksjonsforhandlingene	23	11.4	Departementets vurdering	50
5.7	Oppnevning av rekonstruktør og kreditorutvalg	24	12	Skyldnerens kontrakter mv.	52
5.8	Kunngjøring og tinglysing	24	12.1	Gjeldende rett	52
6	Kreditorenes deltakelse på fordringshaver møtet	26	12.2	Forslaget i utredningen	54
7	Skyldnerens rolle	28	12.3	Høringsinstansenes syn	56
8	Finansiering av rekonstruksjonsperioden	29	12.4	Departementets vurdering	57
			13	Enklere regler for små virksomheter	58
			14	Saksbehandlingsregler	60
			15	Økonomiske og administrative konsekvenser	62
			16	Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget ...	63
				Forslag til midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19 (rekonstruksjonsloven)	80

Prop. 75 L

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19 (rekonstruksjonsloven)

*Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 15. april 2020,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Justis- og beredskapsdepartementet legger i denne proposisjonen frem forslag til en ny midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19. Hovedformålet med lovforslaget er å redusere risikoen for unødige konkurser i levedyktige virksomheter som er rammet av en akutt svikt i inntektene som følge av utbruddet. Effektive rekonstruksjonsregler kan bidra til at bedrifter som under normale omstendigheter er lønnsomme, i større grad kan reddes og arbeidsplasser og verdier sikres.

De akutte effektene av utbruddet av covid-19 for norsk økonomi gjør det ønskelig å raskt kunne få på plass nye regler om rekonstruksjon. Forslagene i proposisjonen har bakgrunn i dommer Leif Villars-Dahls utredning «Rekonstruksjon i turbulente tider – dynamiske virkemidler ved økonomiske problemer», som var på høring høsten 2016. I utredningen foreslås det omfattende endringer i de gjeldende reglene om gjeldsforhandling i kon-

kurslovens første del. Blant annet på grunn av nye EU-regler har utredningen så langt ikke vært fulgt opp. Det har nå, i situasjonen med utbruddet av covid-19, vært ønskelig med raske tiltak for å effektivisere regelverket på området, samtidig som det har vært begrenset tid til å gjøre inngående vurderinger av forslagene i utredningen. På denne bakgrunn foreslås det at reglene om rekonstruksjon tas inn i en egen, midlertidig lov, som – så lenge den er i kraft – vil erstatte konkurslovens regler om gjeldsforhandling. På sikt bør målet være å utrede permanente regler om rekonstruksjon, som bygger på og videreutvikler løsningene i denne proposisjonen.

Som det fremgår av punkt 3, foreslås det terminologiske endringer, først og fremst ved at begrepene «rekonstruksjon» og «rekonstruksjonsforhandling» erstatter ordet «gjeldsforhandling», som brukes i konkursloven. Formålet med en ny terminologi er å understreke at det er tale om en nødvendig omlegging av virksomheten og

måten den drives på, hvor en sanering av gjelden bare er en del av løsningen.

I punkt 4 foreslås det en hjemmel til midlertidig å gjøre unntak i forskrift fra det offentliges fortrinnsrett for krav på skatt og merverdiavgift mv. for å avhjelpe negative konsekvenser som følge av utbruddet av covid-19. Unntak kan gjøres helt eller delvis, herunder begrenses til rekonstruksjon.

I punkt 5 drøftes regler om åpningen av en rekonstruksjonsforhandling. Det foreslås i punkt 5.1 å åpne for at en kreditor kan begjære åpnet rekonstruksjon. Skyldneren kan likevel motsette seg at rekonstruksjon åpnes på dette grunnlaget. I punkt 5.2 foreslås det å utvide det gjeldende vilkåret for å åpne gjeldsforhandling. Etter forslaget skal det være tilstrekkelig for å åpne rekonstruksjonsforhandling etter begjæring fra skyldneren at skyldneren «har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer». Forslaget legger til rette for at det kan åpnes rekonstruksjonsforhandling på et tidspunkt hvor skyldneren fortsatt har noen likvide midler. For en kreditor vil vilkåret for å begjære rekonstruksjonsforhandling være strengere. Kreditoren må etter forslaget sannsynliggjøre at skyldneren ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller. Det foreslås videre at en skyldner kan få avsluttet en rekonstruksjonsforhandling uten at konkurs åpnes, ved å godtgjøre solvens. I punkt 5.4 foreslås mer omfattende krav til innholdet i en begjæring om rekonstruksjon sammenlignet med gjeldende rett. I punkt 5.5 foreslås det at reglene om rekonstruksjonsforhandling i forhandlingsfasen ikke skal skille mellom frivillig gjeldsordning og tvangsakkord. Skillet beholdes derimot i reglene om forslag og vedtakelse. I punkt 5.6 foreslås det at også en kreditor som begjærer åpning av rekonstruksjonsforhandling, kan bli pålagt å stille sikkerhet for omkostningene ved forhandlingene.

I punkt 6 behandles regler om kreditorenes deltakelse på fordringshavermøtet. Det foreslås blant annet regler om tidlig fordringshavermøte under ledelse av retten, og at fordringshavermøtet skal kunne avholdes elektronisk uten fysisk møte.

I punkt 7 behandles regler om skyldnerens rolle. Det foreslås ikke endringer av betydning sammenlignet med gjeldende rett.

I punkt 8 behandles finansiering av rekonstruksjonsperioden. Det foreslås å innføre regler om etablering av pantesikkerhet for lån til fortsatt drift i rekonstruksjonsperioden og finansiering av rekonstruksjonsforhandlingen i driftstilbehør, varelager og utestående fordringer med såkalt

«superprioritet» foran eksisterende panthavere. Videre foreslås det at slik finansiering skal sikres ved legalpant innenfor tilsvarende rammer som gjelder etter reglene i panteloven § 6-4 om legalpant for nødvendige boomkostninger under konkursbehandling.

I punkt 9 omtales spørsmål om dekning av kreditorene. Det foreslås å fjerne kravet til likebehandling av kreditorene ved frivillig rekonstruksjon. Forslaget må ses i sammenheng med at et forslag til frivillig rekonstruksjon ikke vil bli vedtatt hvis en av kreditorene som omfattes av det, ikke godtar forslaget. Ved tvangsakkord foreslår departementet å oppheve det gjeldende kravet til minimumsdividende.

I punkt 10 foreslås regler om vedtakelsen av forslag om rekonstruksjon. For frivillig rekonstruksjon foreslås det å beholde et krav om enstemmighet som ved frivillig gjeldsordning etter gjeldende rett, men med en forenklet prosedyre for vedtakelse. For tvangsakkord foreslås det å erstatte de gjeldende kravene om kvalifisert flertall med et krav om simpelt flertall. Videre foreslås det at retten kan nekte å stadfeste et rekonstruksjonsforslag med tvangsakkord dersom det vil virke støtende å stadfeste det eller retten finner at forslaget ikke er rimelig og rettferdig overfor kreditorene.

I punkt 11 foreslås det regler om konvertering av gjeld til egenkapital i forbindelse med rekonstruksjon. Det foreslås at generalforsamlingen skal kunne treffe sin beslutning med simpelt flertall både ved beslutning om kapitalforhøyelse, beslutning om kapitalnedsettelse og beslutning om utstedelse av finansielle instrumenter når beslutningen treffes i forbindelse med rekonstruksjon av selskapet. For kreditorene foreslås det at en ordning med at gjeld konverteres til aksjekapital, som hovedregel skal være frivillig for den enkelte. Samtidig foreslås det en sikkerhetsventil der retten gis adgang til å beslutte at ordningen skal omfatte samtlige kreditorer hvis tungtveiende hensyn taler for det, og de kreditorene som har motsatt seg ordningen, åpenbart ikke har rimelig grunn til dette.

I punkt 12 foreslås enkelte endringer i reglene om skyldnerens kontrakter. Videre foreslås det at skyldnerens beskyttelse mot åpning av konkurs og gjennomføring av tvangsdekning under rekonstruksjonsforhandling styrkes.

I punkt 13 foreslås det en forskriftshjemmel til å gi bestemmelser om enklere regler for små virksomheter. I punkt 14 foreslås forenklinger i de generelle saksbehandlingsreglene for rekonstruksjonsforhandling.

2 Bakgrunn

2.1 Behovet for en midlertidig lov om rekonstruksjon

Slik det også er omtalt i Prop. 52 S (2019–2020) om økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet, vil utbruddet av covid-19 ha stor påvirkning på norsk økonomi og trekke veksten betydelig ned den nærmeste tiden. Mange bedrifter og arbeidsplasser vil rammes. Det er vanskelig å si hvor store konsekvensene blir, og hvor lenge økonomien vil bli påvirket. Når virusutbruddet avtar, vil den økonomiske veksten etter hvert kunne ta seg opp igjen. Usikkerheten om den økonomiske utviklingen de nærmeste kvartalene er stor.

Regjeringen vil iverksette nødvendige tiltak for at denne krisen ikke får langvarige konsekvenser for norsk næringsliv og norske arbeidsplasser. Mange virksomheter opplever nå manglende etterspørsel og bortfall av oppdrag og leveranser grunnet utbruddet av viruset. Det kan gi akutte likviditetsproblemer og underskudd i bedriftene. Det vil innebære store kostnader for norsk økonomi om mange virksomheter som ellers er levedyktige, ikke overlever. For regjeringen er det avgjørende å trygge arbeidsplasser.

I den situasjonen vi nå står overfor, vil tiltak som øker tilgangen på likvide midler være det som hovedsakelig kan redde en virksomhet. Uten midler er det lite sannsynlig at virksomheten vil overleve på sikt, uavhengig av gjeldsforfølgingsrettslige tiltak. Det er vedtatt en rekke likviditetstiltak for å unngå unødige konkurser og oppsigelser for bedrifter som er akutt rammet av virusutbruddet.

I tillegg ser regjeringen behov for å vurdere om konkursrettslige tiltak kan bidra til å redusere risikoen for unødige konkurser i levedyktige virksomheter med akutte likviditetsproblemer som følge av utbruddet. Stortinget har i anmodningsvedtak 481 om endringer i statsbudsjettet 2020 under UD, KD, KUD, JD, KMD, ASD, HOD, BFD, NFD, SD og FIN, samt endringer i skatter, avgifter og toll 2020 (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet), også bedt regjeringen om en slik vurdering.

Et tiltak som kan ha betydning, er effektive gjeldsforhandlingsregler. Gjeldsforhandlingsreglene

i konkursloven er relativt lite benyttet i praksis. Utbruddet av covid-19 vil gjøre at mange norske selskaper vil ha behov for et regelverk som gir en hensiktsmessig ramme for forhandlinger med kreditorene for å avhjelpe økonomiske problemer.

Justis- og beredskapsdepartementet sendte i 2016 på høring dommer Leif Villars-Dahls enpersonsutredning «Rekonstruksjon i turbulente tider – dynamiske virkemidler ved økonomiske problemer». Utrederen ble bistått av en referansegruppe bestående av leder i Konkursrådet, advokat Knut Ro, professor Nils-Henrik von der Fehr, advokat Ståle Gjengset og advokat Stine Snertingdalen. I utredningen foreslås endringer i gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven. Forslagene har som siktemål at reglene skal bli mer brukt, og at man på den måten kan hindre at levedyktige selskaper slås konkurs.

I etterkant av utredningen har EU 20. juni 2019 vedtatt direktiv 2019/1023 om forebyggende restruktureringsrammeverk, om insolvens- og dechargeprosedyrer og om tiltak for å øke effektiviteten av restrukturerings-, insolvens- og dechargeprosedyrer, og om endring av direktiv (EU) 2017/1132 (direktiv om insolvens og restrukturerings).

De akutte effektene av utbruddet av covid-19 for norsk økonomi gjør det ønskelig å kunne vedta mer effektive regler om gjeldsforhandling raskt. Denne proposisjonen er derfor utformet på kort tid med begrenset utredning. Departementet foreslår å følge opp de fleste av forslagene i Villars-Dahls utredning. Det foreslås også enkelte ytterligere endringer.

I lys av den begrensede tiden som har vært til rådighet for nærmere utredning, foreslås det at reglene om gjeldsforhandling (i forslaget omtalt som «rekonstruksjon») inntas i en egen, midlertidig lov. Loven vil med enkelte unntak erstatte konkurslovens første del om gjeldsforhandling så lenge den er i kraft. På sikt bør målet være å utrede permanente regler om rekonstruksjon som bygger på og videreutvikler løsningene i denne proposisjonen, og som permanent erstatter konkurslovens første del.

2.2 Enpersonsutredningen «Rekonstruksjon i turbulente tider»

Justis- og beredskapsdepartementet oppnevnte våren 2015 dommer ved Oslo byfogdembete Leif Villars-Dahl for å utrede behovet for og foreslå nye regler om gjeldsforhandling etter konkursloven. Det ble gitt følgende mandat for utredningen:

«1. Innledning

Ved lov 3. september 1999 nr. 72, som trådte i kraft 1. januar 2000, ble gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven endret. Bakgrunnen for endringene var at gjeldsforhandlingsinstituttet ikke hadde fungert etter sine intensjoner. Formålet med endringene var derfor å forenkle og effektivisere gjeldsforhandlingsprosedyrene for at det skulle blir mer aktuelt å benytte instituttet i praksis. Grunntrekkene i ordningen ble likevel opprettholdt. Til tross for revisjonen er det få vellykkede gjeldsforhandlinger som gjennomføres etter konkursloven. Det er derfor grunn til å vurdere om gjeldsforhandlingsreglene kan gjøres mer fleksible for å bidra til at bedrifter i større grad enn i dag kan reddes og arbeidsplasser og verdier sikres. Behovet for regelendringer må vurderes opp mot alternativene – på den ene siden konkurs og på den andre siden utenrettslig gjeldsordning og rekonstruksjon.

2. Nærmere om hva som skal utredes

Utredningen skal inneholde en analyse av de norske gjeldsforhandlingsreglene og en vurdering om disse er effektive nok, og forslag til regelendringer der det anses å være behov for det. Hensynet til at virksomheten skal kunne leve videre og hensynet til å beskytte fordringshaverne, for eksempel ved at det stilles krav til minimumsdividende for å kunne stadfeste en tvungen ordning, kan trekke i ulike retninger. Utrederen må søke å finne en fornuftig balanse i regelverket som stimulerer til videre drift hos virksomheter som har livets rett, og som samtidig i rimelig utstrekning ivaretar fordringshavernes interesser. I vurderingen kan inngå avveininger mellom bl.a. fortrinnsregler, vedtakelsesregler, krav til minimumsdividende, finansiering av drift under gjeldsforhandlingsperioden, konverteringsreglene om ansattes rettigheter.

Dagens gjeldsforhandlingsordning forutsetter at skyldneren har eller får tilgang til en viss mengde likvider som kan finansiere gjeldsforhandlingen. I praksis betyr dette at gjeldsforhandlingsinstituttet er mest aktuelt for virksomheter med en viss økonomisk størrelse. Utrederen skal vurdere om det bør innføres forenklede gjeldsforhandlinger for små virksomheter.

En omfattende pantsettelsesadgang kan redusere mulighetene for en vellykket gjeldsforhandling. Dette må imidlertid veies opp mot blant annet næringslivets behov for å reise kreditt på sine varer og utestående fordringer. I Ot.prp. nr. 26 (1998–99) side 161 flg. ble et forslag om å oppheve varelager- og factoringpantet vurdert, men ikke fulgt opp, blant av hensyn til næringslivets behov for å reise kreditt. Det inngår ikke i mandatet her å vurdere begrensninger i pantsettelsesadgangen.

Utredningen skal særlig ta for seg følgende spørsmål:

Vedtakelsesreglene ved frivillig gjeldsordning

Forslaget til frivillig gjeldsordning må i dag godkjennes av samtlige fordringshavere hvis fordringer omfattes av forslaget, jf. konkursloven § 25. Det er bare kjente fordringer som omfattes av forslaget, jf. konkursloven § 23 annet ledd. Dessuten er det i liten grad adgang til å forskjellsbehandle fordringshavere i frivillige gjeldsordninger, noe som ofte gjøres i utenrettslige ordninger. I praksis kan disse forholdene vanskeliggjøre frivillige gjeldsordninger. I utredningen skal det vurderes om prosessen for vedtakelse bør endres slik at forslaget til frivillig gjeldsordning lettere kan vedtas.

Kravet til minimumsdividende og vedtakelse ved tvangsakkord

Av hensyn til fordringshaverne stiller konkursloven § 30 krav om en minimumsdividende på 25 % ved en alminnelig tvangsakkord. Samtidig kan dette medføre at selskaper som kunne ha vært reddet, i stedet går konkurs fordi det ikke er mulig å oppnå en gjeldsordning med så høy dekning. En konkurs kan resultere i at fordringshaverne får langt mindre enn 25 % dekning.

I NOU 1993: 16 side 23–25 ble det foreslått å åpne for at det på nærmere bestemte vilkår kunne gjøres unntak fra kravet om minimums-

dividende på 25 % ved alminnelig tvangsakkord. Forslaget ble ikke fulgt opp i Ot.prp. nr. 26 (1998–99) side 42–43, blant annet av hensyn til fordringshaverne. Utrederen skal vurdere om det er grunn til å gjøre endringer i reglene om minimumsdividende ved tvangsakkord.

Utrederen skal også vurdere om reglene om vedtakelse av akkordforslaget bør endres, jf. konkursloven § 43.

Finansiering av drift under gjeldsforhandlingsperioden

En utfordring under gjeldsforhandling kan være mangelen på likvide midler til fortsatt drift. Dette kan skyldes at leverandører krever sikkerhet og/eller kontant betaling, og at virksomheten normalt har begrenset med likvide midler når gjeldsforhandlinger åpnes. Utrederen skal vurdere om det kan være hensiktsmessig å åpne for at lån skyldneren har tatt opp for å finansiere driften under gjeldsforhandlingsperioden gis prioritet foran andre pantthavere (lån med såkalt «superprioritet»), og hvilke rettssikkerhetsgarantier som i så tilfelle skal sikre at pantthaverne ikke blir utsatt for en urimelig risiko.

Kapitalforhøyelse ved konvertering av gjeld til egenkapital

En vellykket gjeldsforhandling vil ofte innebære behov for ny kapital i selskapet. Fordringshaverne kan være interessert i aksjer i selskapet, fremfor kanskje beskjedne dividendeutbetaling. Under utenrettslige gjeldsforhandlinger er det ikke uvanlig at foretaket rekonstrueres i form av en kapitalforhøyelse ved konvertering av gjeld til egenkapital.

Utrederen skal vurdere om en tvangsakkord bør kunne innebære en kapitalforhøyelse ved konvertering av gjeld til egenkapital istedenfor eller i tillegg til en vanlig dividendeutbetaling, og i så fall hvordan en slik tvangsakkord skal komme i stand.

Ansattes rettigheter

Under konkurs har de ansatte begrensede rettigheter og må, med unntak av den delen av krav på lønn og pensjon som er fortrinnsberettiget, finne seg i å være uprioriterte fordringshavere. Under gjeldsforhandling har imidlertid de ansatte alle arbeidsrettslige rettigheter i behold.

Utrederen skal vurdere om de ansattes rettigheter bør begrenses under gjeldsforhandling der det er behov for en nedbemanning for at bedriften skal kunne overleve.

Reglene om lønnsgaranti

Lønnsgarantiordningen kommer ikke til anvendelse ved gjeldsforhandlinger, jf. lønnsgarantiloven § 1. Dette har sammenheng med at lønnsforpliktelser forutsettes å bli dekket fullt ut av selskapet enten som fortrinnsberettigede fordringer av første klasse (dekningsloven § 9-3) eller som massekrav under gjeldsforhandlingen. Dette kan innebære et betydelig press på tilgjengelig likviditet under gjeldsforhandlingen.

I Danmark kan Lønsmottagernes Garantifond på nærmere bestemte vilkår yte lån i form av lønnsutbetalinger til ansatte dersom arbeidsgiver er tatt under «rekonstruksjonsbehandling», jf. lov om Lønsmottagernes Garantifond § 1 stk. 1 nr. 4.

Utrederen skal vurdere om det også i Norge bør åpnes for at lønnsgarantiordningen kan yte særskilt lån under gjeldsforhandling til dekning av lønnsforpliktelser. Et slikt lån kan tenkes å være formålsrettet for å sikre arbeidsplasser, og kan dessuten være tids- og beløpsavgrenset. Utrederen skal vurdere hvilken prioritet et slikt eventuelt lån bør ha i en eventuell konkursbehandling.

3. Utredningsoppdraget for øvrig

Utrederen skal omtale og vurdere løsninger som er valgt i Sverige og Danmark.

Det opprettes en referansegruppe bestående av inntil fire personer som skal bistå utrederen. Utrederen står fritt til å rådføre seg med andre aktører og interessegrupper.

Økonomiske, administrative og andre vesentlige konsekvenser skal utredes i samsvar med utredningsinstruksen. Minst ett forslag skal baseres på uendret ressursbruk.

Lovforslaget skal utarbeides i samsvar med retningslinjene i Justis- og beredskapsdepartementets veileder Lovteknikk og lovforberedelse (2000).

Utredningen skal avgis innen 1. mars 2016.»

Leif Villars-Dahl avga 29. februar 2016 en utredning med tittelen «Rekonstruksjon i turbulente tider – dynamiske virkemidler ved økonomiske problemer».

2.3 Høringen

Departementet sendte utredningen på høring 29. juni 2016. Utredningen ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene

Brønnøysundregistrene
Datatilsynet
Finanstilsynet
Forbrukerombudet
Forbrukerrådet
Konkursrådet
NAV Innkreving (NAVI)
Regelrådet
Regjeringsadvokaten
Riksadvokaten
Sekretariatet for konfliktrådene
Skattedirektoratet
Statens innkrevingssentral
Statens institutt for forbruksforskning (SIFO)
Statens lånekasse for utdanning
Statens pensjonskasse
Statsadvokatene
Stortingets ombudsmann for forvaltningen
ØKOKRIM

Lagmannsrettene
Bergen tingrett
Oslo byfogdembete
Oslo tingrett
Stavanger tingrett
Sør-Trøndelag tingrett
Domstoladministrasjonen

Bedriftsforbundet
Den Norske Advokatforening
Den norske Dommerforening
Den norske Revisorforening
Econa
Finans Norge
Finansieringsselskapenes Forening
Finansklagenemnda
Gjeldsoffer-Alliansen GOA
Hovedorganisasjonen Virke
Husbanken
Huseiernes Landsforbund
Juridisk Rådgivning for Kvinner (JURK)
Juss-Buss
Jussformidlingen i Bergen
Jusshjelpa i Nord-Norge
Kreditorforeningene
Landsorganisasjonen i Norge

Norges juristforbund
Norges kemner- og kommuneøkonomers forbund
Norsk senter for menneskerettigheter
Næringslivets Hovedorganisasjon
Rettspolitisk forening
Skatterevisorenes Forening
Virke Inkasso

Handelshøyskolen BI
NHH – Norges Handelshøyskole
Universitetet i Bergen, Det juridiske fakultet
Universitetet i Oslo, Det juridiske fakultet
Universitetet i Tromsø, Det juridiske fakultet

Høringsfristen var 1. november 2016. Følgende instanser uttalte at de ikke ville avgi høringsuttalelse eller ikke hadde merknader til utredningen:

Forsvarsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Kunnskapsdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Utenriksdepartementet
Oslo statsadvokatembeter
Regjeringsadvokaten
Riksadvokaten
Landsorganisasjonen i Norge (LO)

Følgende instanser uttalte seg om realiteten i forslagene i utredningen:

Arbeids- og sosialdepartementet
Finansdepartementet (med vedlagt uttalelse fra Skattedirektoratet)
Brønnøysundregistrene
Konkursrådets sekretariat
NAV – Arbeids- og velferdsdirektoratet
Oslo byfogdembete
Regelrådet
Advokatforeningen
Finans Norge
GIEK og Eksportkreditt Norge AS
Næringslivets Hovedorganisasjon
Advokatfirmaene Schjødt og Bull & Co på vegne av Nordisk-Baltisk insolvensnettverk

Enkelte høringsinstanser har gitt merknader om tilgrensende spørsmål som det ikke har vært mulig å vurdere innenfor rammen av denne proposisjonen. Disse omtales ikke nærmere.

2.4 Uttalelse fra Konkursrådet 30. mars 2020

I forbindelse med utarbeidelsen av proposisjonen har departementet bedt Konkursrådet om å vurdere forslagene i enpersonsutredningen «Rekonstruksjon i turbulente tider», særlig i lys av tiden som har gått siden høringen i 2016. Konkursrådet har gitt innspill i brev 30. mars 2020 til Justis- og

beredskapsdepartementet. Av innspillet fremgår at Konkursrådet også har rådført seg med de advokatene som deltok i Leif Villars-Dahls referansegruppe, stipendiat Marie Meling som skriver doktorgradsavhandling om «Restrukturering av foretak», advokat Jo Rodin og advokat Håvard Wiker. Innspillene er omtalt i de enkelte punktene om høringsinstansenes syn.

3 Fra gjeldsforhandling til rekonstruksjon

Hovedformålet med lovforslaget i proposisjonen er å innføre et mer effektivt instrument for å kunne rydde opp i virksomheters gjeldsproblemer og sortere ut hvilke virksomheter som kan være levedyktige. Mange av de virksomhetene som trues av konkurs, har ikke livets rett og bør avvikles. Det bør unngås at regler om gjeldsforhandling utformes på en måte som leder til at tapsbringende virksomhet videreføres på kreditorenes regning. Siktemålet med nye regler bør i utgangspunktet være å hindre konkurs i de virksomhetene som kan være lønnsomme hvis de restruktureres på en fornuftig måte. Tilsvarende hensyn gjør seg gjeldende for virksomheter som er lønnsomme under normale omstendigheter, men som trues av konkurs som følge av utbruddet av covid-19.

Som nevnt i punkt 2.1 foreslår departementet å følge opp de fleste av forslagene i Villars-Dahls utredning. Det foreslås også enkelte ytterligere endringer. I høringen har det kommet enkelte overordnede synspunkter på oppfølgingen av utredningen. *Finans Norge* gir uttrykk for at foreningens overordnede vurdering av utredningen er at den er kvalitativt god, men at utredningens mandat har vært for snevert til å gi et forsvarlig beslutningsgrunnlag. *Regelrådets* vurdering er at forslaget er et godt utgangspunkt for videre arbeid med en lovproposisjon, men at utredningen har mangler i henhold til kravene i utredningsinstruksen. Etter departementets vurdering gir utredningen og høringen et grunnlag for å foreslå midlertidige regler om gjeldsforhandling i den situasjonen vi nå står overfor. Ved utforming av mer permanente regler vil enkelte spørsmål måtte utredes nærmere. Forholdet til EU-direktivet om insolvens og restrukturering vil også vurderes nærmere i et slikt arbeid.

Etter departementets vurdering vil forslagene i proposisjonen her samlet øke mulighetene for vellykkede restruktureringer. Forslag til endrede saksbehandlingsregler, endringer i hvordan

rekonstruksjonsplanen vedtas, nye verktøy for finansiering av rekonstruksjonsperioden, endringer i reglene om dekning til kreditorene og regler som åpner for at staten kan gi avkall på fortrinnsberettigede krav, vil kunne øke likviditeten under rekonstruksjonsforhandlingen og gi bedre mulighet til å komme frem til et vellykket resultat. Forslagene vil bidra til at forhandlingene vil kunne komme i gang på et tidligere tidspunkt enn i dag, at den endelige planen lettere kan bli vedtatt, at rekonstruksjonen kan gå ut på andre ordninger enn kun en reduksjon av gjeldsansvaret, og at driften kan finansieres på andre måter enn i dag.

Når det gjelder forslagene i utredningen om endringer i arbeidstakernes rettigheter under en rekonstruksjonsforhandling, har departementet ikke foreslått å følge opp disse. Eventuelle endringer i regler som gjelder de ansattes rettigheter, krever ytterligere utredning, slik også *Konkursrådet* er inne på i sitt brev 30. mars 2020. Det har ikke vært tid til slike utredninger innenfor rammene av denne proposisjonen. Spørsmålet om endringer i de ansattes rettigheter må eventuelt vurderes på et senere tidspunkt.

Utrederen foreslår at man i et nytt regelverk skal bruke begrepet «rekonstruksjon»/«rekonstruksjonsforhandling» og «rekonstruktør» i stedet for dagens begreper «gjeldsforhandling» og «gjeldsnemndsleder». I forlengelsen av dette foreslås det at de øvrige medlemmene av gjeldsnemnden blir betegnet «kreditorutvalg», og at rekonstruktør og kreditorutvalg samlet blir benevnt som «rekonstruksjonsutvalg». Utrederen viser til at formålet med en ny terminologi er å understreke at det er tale om en nødvendig omlegging (rekonstruksjon) av virksomheten og måten den drives på, hvor en sanering av gjelden (akkord) bare er en del av løsningen. Departementet er enig i dette og foreslår å bygge på utrederens begrepsbruk.

4 Fortrinnsregler

4.1 Gjeldende rett

Dekningsloven kapittel 9 gir regler om i hvilken rekkefølge fordringer skal dekkes ved blant annet konkurs. § 9-2 angir hvilke fordringer som skal dekkes foran all annen gjeld. Bestemmelsen omfatter såkalte massefordringer mv. §§ 9-3 og 9-4 angir hvilke fordringer som skal dekkes etter de fordringene som er omfattet av § 9-2. Dette er såkalte fortrinnsberettigede fordringer av henholdsvis første og annen klasse. Visse krav på lønn og feriepenger er fortrinnsberettigede fordringer av første klasse etter § 9-3. Fortrinnsretten for disse kravene må ses i sammenheng med reglene i lønnsgarantiloven. Visse krav på skatt og merverdiavgift mv. er fortrinnsberettigede fordringer av annen klasse og skal dekkes under forutsetning av at det er full dekning til prioriterte krav etter §§ 9-2 og 9-3. I en gjeldsforhandling eller akkord må alle de fortrinnsberettigede kravene dekkes først. Det vil i praksis si at en akkord (nedsettelse av kravene) bare vil gjelde for de uprioriterte og etterprioriterte kravene.

4.2 Forslaget i utredningen

Utrederen viser på s. 32 til drøftelsene av fortrinnsreglene i utredningene fra både Brækhusutvalget (NOU 1972: 20 særlig s. 348 flg.) og Falkangerutvalget (NOU 1993: 13, særlig del IV pkt. 5 på s. 118 flg.). I begge utredningene ble det foreslått å avskaffe fortrinnsreglene for skattekrav. Utrederen fremmer ikke noe konkret forslag om endringer i fortrinnsreglene for henholdsvis lønn og feriepenger og skatt mv., men uttaler følgende:

«Det kan reises spørsmål om det lenger er en reell grunn for at disse to kravgruppene skal dekkes før de øvrige kravene. I praksis er det Staten som i det alt vesentlige nyter godt av fortrinnsretten. Gjennom lønnsgarantiordningen dekker Staten det vesentlige av de ansattes krav på lønn og feriepenger som er fortrinnsberettiget. Det er bare i få tilfeller at ansatte har

lønnskrav går ut over det som dekkes av lønnsgarantiordningen, og da regelmessig for høyt-lønnede. Utrederen er ikke kjent med at det er offentlig analyse som nærmere begrunner hvorfor disse krav skal være fortrinnsberettigede, og hva konsekvensen vil være hvis fortrinnsretten blir opphevet.

Sverige og Danmark har avskaffet bestemmelsene om fortrinnsrett for skatt/merverdiavgift, men ikke for lønn/lønnsgaranti. Det er liten grunn til at Norge skal ha andre regler enn våre skandinaviske naboland.

En av dagens hovedutfordringer ved gjeldsforhandling/rekonstruksjon er at fortrinnsreglene sammen med pantsettelsesreglene medfører at det i svært mange tilfeller er få midler igjen til å gjennomføre en akkord. Resultatet er at mange virksomheter heller velger konkurs, for så å starte ett nytt selskap som kan overta hele eller de deler av virksomheten som skal fortsette. Det taper både de fortrinnsberettigede kreditorer og øvrige kreditorer på.

Det vil oppstå et provenymessig tap for Staten dersom at fortrinnsretten fjernes. Tapet av at Staten ikke mottar dividende av fortrinnsberettigede krav, vil dog i noen grad reduseres av at dividenden til uprioriterte krav økes (både for de skattekrav mv. som nå blir uprioriterte og for statlige krav som allerede i dag er uprioriterte). Videre vil muligheten for flere vellykkede rekonstruksjoner (og akkorder) medføre fremtidige skatteinntekter og reduserte utbetalinger fra Staten.»

4.3 Høringsinstansenes syn

Finans Norge og Advokatforeningen etterlyser en nærmere utredning av fortrinnsretten. *Advokatfirmaene Schjødt og Bull & Co på vegne av Nordisk-Baltisk insolvensnettverk* anbefaler at man også vurderer om innholdet i prioritetsreglene er hensiktsmessig når formålet er å legge til rette for vellykkede gjeldsforhandlinger. Advokatfirmaene viser til at Nordisk-Baltisk insolvensnettverk, ved en rekke akademikere og praktikere med spiss-

kompetanse innen insolvensrettslige spørsmål fra Sverige, Norge, Danmark, Finland, Estland, Latvia og Litauen, har utarbeidet felles anbefalinger innenfor ulike insolvensrettslige områder. Når det gjelder spørsmålet om fortrinnsregler, viser advokatfirmaene til nettverkets anbefalinger på dette punktet og uttaler blant annet:

«Prioritetsreglene som nettverket anbefaler samsvarer i hovedsak med de prinsipper som de norske reglene i dekn. kap. 9 bygger på. Nettverket bemerker imidlertid at det å gi annet enn pantesikrede krav fortrinnsmessig dekning bør kreve en meget sterk begrunnelse (nettverkets anbefalinger kap. VIII pkt. 4). Nettverket registrerer at spørsmålet om fortrinnsrett er et utpreget politisk spørsmål, og har derfor ikke gitt nærmere anbefalinger på prioritetsrekkefølgen. Det er imidlertid verdt å merke seg at nettverket ikke har funnet det naturlig å anbefale at skatte- og avgiftskrav gis prioritet, slik de gis i norsk rett i dag i dekn. § 9-3. Denne fortrinnsretten er en medvirkende grunn til at det er vanskelig å nå frem i mange gjeldsforhandlinger.»

Skattedirektoratet mener at de begrensede reglene om skatte- og avgiftskravenes fortrinnsrett ved gjeldsforhandling bør videreføres, og uttaler blant annet:

«Bakgrunnen for at skattekravene er gitt fortrinnsrett til dekning, er at lovgiver har funnet at disse fordringene står legislativt sterkere enn andre. Man har ment at dekning måtte anses av særskilt stor betydning for skattekreditorene. Vi viser også til at skattekreditorene ikke kan velge sine skyldnere slik enkelte andre kreditorer har anledning til.

Videre vil vi få anføre at skattekreditorene skal ivareta andre interesser enn sine rene kreditorinteresser i disse sakene. Dersom skyldneren er klar over at skattekravene har fortrinnsrett så kan det ha en viss preventiv effekt. Direktoratet mener at man ikke skal undervurdere denne siden av saken.

Det er viktig å understreke at fortrinnsretten bare gjelder enkelte skatte- og avgiftskrav og at det også ligger en begrensning i at forfallstiden ikke må ligge lenger tilbake enn 6 måneder før fristdagen. Begrunnelsen for at trygdeavgiften har fortrinnsrett er at den innkreves sammen med den personlige skatten. I sin første uttalelse om konkursloven gikk Finansdepartementet inn for at fortrinnsretten

burde opprettholdes i samme omfang som prioritetsloven av 1963. I forarbeidene til konkursloven, Ot.prp. nr. 50 (1980–81), fant Finansdepartementet likevel å kunne begrense fortrinnsretten til krav som er forfalt 6 måneder før fristdagen.

Det følger av kkl. §§ 23 og 55 at i en gjeldsforhandling/akkord må alle de fortrinsberettigede krav dekkes først. Videre følger det av dl. §§ 9-3 og 9-4, jf. § 9-1 at enkelte skatte- og avgiftskrav er fortrinsberettiget ved konkurs. Dagens bestemmelser er like på dette punkt når det gjelder gjeldsforhandling og konkurs. Vi ser ingen grunn til at det skal være andre regler når det gjelder gjeldsforhandling enn konkurs.

På bakgrunn av dette mener vi at de begrensede reglene om skatte- og avgiftskravenes fortrinnsrett ved gjeldsforhandling, bør videreføres.»

4.4 Departementets vurdering

Spørsmålet om mer permanente endringer i fortrinnsreglene ved gjeldsforhandling er for omfattende til at det kan følges opp innenfor rammen av denne proposisjonen. Det foreslås dermed ikke slike endringer.

Som nevnt i punkt 2.1 er imidlertid bakgrunnen for proposisjonen at regjeringen vil iverksette nødvendige tiltak for at utbruddet av covid-19 ikke får langvarige konsekvenser for norsk næringsliv og norske arbeidsplasser. Departementet viser til utrederens vurdering av at en av dagens hovedutfordringer ved gjeldsforhandling er at fortrinnsreglene sammen med pantsettelsesreglene medfører at det i svært mange tilfeller er få midler igjen til å gjennomføre en akkord. Høringsuttalelsen fra *Advokatfirmaene Schjødt og Bull & Co på vegne av Nordisk-Baltisk insolvensnettverk* underbygger at fortrinnsretten for skatte- og avgiftskrav er en medvirkende grunn til at det er vanskelig å nå frem i mange gjeldsforhandlinger.

Forslaget om en utvidelse av adgangen til å kreve rekonstruksjonsforhandling i lovforslaget § 2 antas å kunne avhjelpe dette noe, se punkt 5.2 nedenfor. Med en slik utvidelse vil skyldneren kunne innlede rekonstruksjonsforhandling på et tidspunkt hvor bedriften fortsatt har noen likvide midler.

Som et tiltak for å begrense ulempene som følge av utbruddet av covid-19 synes det likevel ønskelig å legge til rette for at det midlertidig kan gjøres unntak fra det offentliges fortrinnsrett for skattekrav og merverdiavgiftskrav mv. dersom

dette skulle anses hensiktsmessig. Departementet foreslår derfor en hjemmel til å fastsette i forskrift midlertidige unntak fra fortrinnsretten for krav på skatt og merverdiavgift mv. etter dekningsloven § 9-4.

Etter gjeldende rett er reglene for fortrinnsrett like ved gjeldsforhandling og konkurs, og dette fremstår også som et naturlig utgangspunkt. Når hensikten med et eventuelt unntak fra det offentliges fortrinnsrett vil være å begrense risikoen for konkurs i bedrifter som under normale omstendigheter er lønnsomme, kan det likevel fremstå som mest aktuelt å gjøre unntak kun ved rekonstruksjon. Samtidig er det ønskelig å holde muligheten åpen for å gjøre unntak for fortrinnsretten også ved konkurs dersom man skulle komme til at fortrinnsreglene bør være like også i den midlertidige perioden eller dette av andre grunner skulle anses hensiktsmessig.

En forskriftshjemmel som foreslått vil gi fleksibilitet til å vurdere om og i så fall hvor lenge det kan være et hensiktsmessig tiltak å gjøre unntak fra fortrinnsretten for de aktuelle kravene. Forskriftshjemmelen sikrer også at et slikt tiltak ved behov kan vedtas og oppheves raskt.

Som nevnt i punkt 2.1 foreslås det i proposisjonen her en midlertidig lov, mens målet på sikt må være å få på plass permanente regler om rekonstruksjon som videreutvikler forslagene i proposisjonen. Siden forskriftshjemmelen for unntak fra fortrinnsrett for krav på skatt og merverdiavgift mv. foreslås som et særskilt tiltak i forbindelse med utbruddet av covid-19, vil det ikke være aktuelt å videreføre forskriftshjemmelen ved eventuelle senere, permanente lovendringer. I et senere lovarbeid vil det være et eget spørsmål om endringer i fortrinnsreglene ved gjeldsforhandling bør utredes nærmere.

5 Åpning av rekonstruksjonsforhandlinger

5.1 Hvem skal fremsette begjæring?

Etter konkursloven § 1 er det skyldnere som kan begjære åpnet gjeldsforhandling. Kreditorer kan ikke begjære åpnet gjeldsforhandling etter konkurslovens regler.

Utrederen skriver på s. 35 flg.:

«Hovedregelen bør fremdeles være at en begjæring om rekonstruksjonsforhandling fremdeles skal fremsettes av skyldneren. Det er skyldnerens virksomhet som skal rekonstrueres, og skyldneren skal i utgangspunktet ha kontroll med spørsmålet om virksomheten skal rekonstrueres. Dessuten vil en rekonstruksjon være vanskelig å gjennomføre uten skyldnerens aktive medvirkning. Derfor kom både Brækhusutvalget NOU 1972: 20 side 30 og Falkangerutvalget NOU 1993: 16 side 18 til at det ikke var hensiktsmessig at andre enn skyldneren adgang til å begjære gjeldsforhandling.

I både Danmark og Sverige kan også kreditorene fremme begjæring om rekonstruksjon. I Danmark kan retten ta kreditors begjæring til følge uten skyldnerens samtykke, med mindre skyldneren er en personlig skyldner. Da blir konsekvensen at rekonstruktøren overtar ledelsen av virksomheten. I Sverige skal kreditors begjæring ikke tas til følge dersom skyldneren bestrider begjæringen.

Det vil ikke alltid være at skyldneren har tilstrekkelig forståelse av alvoret i sin økonomiske situasjon, eller skyldneren forstår dette på et for sent tidspunkt. Utrederen foreslår derfor at også kreditorene skal kunne ta initiativet til rekonstruksjon og fremsette begjæring om rekonstruksjonsforhandling. Kreditorene kan ha en bedre forståelse for situasjonen. Hvis det ikke iverksettes tiltak på et tidlig tidspunkt, vil det lett medføre at tapene for kreditorene blir større dersom man må vente på skyldnerens eget initiativ.

En begjæring fra kreditor skal i tilfelle forelegges for skyldneren. Skyldneren skal kunne motsette seg åpning av rekonstruksjons-

forhandling. En vellykket rekonstruksjon er som nevnt avhengig av et lojalt samarbeid med skyldneren. Derfor bør ikke rekonstruksjonsforhandling åpnes mot skyldnerens ønske. Dersom en kreditor fremsetter begjæring om slik forhandling, kan det imidlertid «vekke» skyldneren, slik at han forstår alvoret i situasjonen. Bare det forhold at en skyldner vet at kreditor kan fremsette en slik begjæring, vil medføre at mange skyldnere selv vil fremsette en slik begjæring bare kreditor varsler om at kreditor vil gjøre det hvis ikke skyldneren fremsetter begjæringen selv. Det vil også kunne være et varsel om at kreditor kan fremsette konkursbegjæring dersom skyldneren motsetter seg rekonstruksjonsforhandling og ikke iverksetter andre tiltak for å bedre den økonomiske situasjonen. Hvis reglene endres slik at en kreditor får rett til å fremsette begjæring om rekonstruksjonsforhandling, antas det dog at det blir fremsatt relativt få slike begjæringer fra kreditorene. Hovedvirkningen vil bli at skyldnerne ofte selv vil fremsette slik begjæring dersom en kreditor varsler at man vil gjøre det.

Hvis en begjæring fra kreditor om rekonstruksjonsforhandling ikke tas til følge fordi skyldneren motsetter seg dette, er det et spørsmål om begjæringen automatisk skal behandles som en konkursbegjæring. Utrederen vil ikke foreslå dette. For det første er som nevnt ovenfor en lavere terskel for å begjære rekonstruksjonsforhandling enn konkurs ved at det kun er krav om illikviditet og ikke samlet insolvens. For det annet vil ikke alltid kreditor selv ønske en konkurs som reaksjon at skyldneren motsetter seg rekonstruksjonsforhandling.

Utrederen foreslår derimot at dersom den samme kreditoren innen en viss frist, for eksempel innen tre uker fra begjæringen om rekonstruksjonsforhandling ble forkastet, begjærer konkurs, så skal fristdagen regnes fra den dagen begjæring om rekonstruksjonsforhandling ble fremsatt. Dette tilsvarer fristen i dekningsloven § 1-2 fjerde ledd ved forkastet eller tilbakekalt konkursbegjæring. Regelen

foreslås som nytt femte ledd i dekningsloven § 1-2.

Hvis kreditoren virkelig ønsker at en konkurs raskt skal åpnes, kan kreditor fremsette konkursbegjæring i stedet for rekonstruksjonsbegjæring, slik at skyldneren eventuelt kan svare med å fremsette begjæring om rekonstruksjonsforhandling.

Det vil uansett ikke være særlig byrdefullt for en kreditor som allerede har fremsatt begjæring om rekonstruksjonsforhandling, deretter å fremsette en ny begjæring om konkurs. De relevante opplysninger om kravet og skyldnerens økonomi vil foreligge. Samtidig kan det være viktig at fristdagen – særlig i forhold til omstøtelige transaksjoner mv. – ikke utsettes ved at man motsetter seg begjæring om rekonstruksjonsforhandling fra en kreditor.»

I høringen gir Advokatfirmaene Schjødt og Bull & Co på vegne av Nordisk-Baltisk insolvensnettverk uttrykk for følgende:

«Forslaget må i hovedsak anses som overensstemmende med nettverkets anbefalinger. I mange utenlandske regelverk, som det danske, finske, amerikanske og tyske, gis det muligheter til gjeldsforhandlinger uten skyldnerens samtykke. Gjeldsforhandlingen skjer da av en oppnevnt gjeldsnemndsleder. Rådigheten går over til gjeldsnemndslederen når gjeldsforhandlingen åpnes eller på et senere tidspunkt, og normalt etter begjæring fra en kreditor. En slik mulighet for kreditorene vil gi et press for at skyldneren søker gjeldsforhandling i tide, øke bedriftens egne anstrengelser for å komme til enighet med sine kreditorer og det vil øke tilliten og troverdigheten til at man kan oppnå en gjeldsforhandling, spesielt for små og mellomstore bedrifter som ofte selv mangler kompetansen til å gjennomføre en gjeldsforhandling.

I nettverkets anbefaling går det frem at et vilkår for at gjeldsforhandling kan åpnes uten skyldnerens samtykke er at skyldneren er insolvent og at det er mulig å gjøre endringer i eier- og ledelsesstruktur for å kunne drive videre med varig lønnsomhet (anbefalingenes kap. I pkt. 4). Dette henger sammen med at anbefalingene åpner for at man under gjeldsforhandling bør kunne gjøre endringer i ledelses- og eierstruktur dersom det er nødvendig for å finne en løsning (nettverkets anbefalinger kap. X). Bakgrunnen for at betingelsen knyttet til

endringer i ledelses- og eierstruktur er inntatt er at det er vanskelig å se for seg en vellykket gjeldsforhandling som ledes av personer som har motsatt seg åpningen av gjeldsforhandlingen.»

Konkursrådet uttaler i sitt brev til departementet 30. mars 2020:

«Konkursrådet støtter forslaget om at også fordringshavere kan fremme begjæring om rekonstruksjon og forslaget i § 4 om at retten skal avslå rekonstruksjon krevet av en fordringshaver, dersom skyldneren motsetter seg dette. For å få til en rekonstruksjon må skyldneren være villig og interessert. Skyldneren beholder rådigheten (med de begrensninger § 14 setter), og da er det vanskelig å se for seg at en rekonstruksjonsprosess kan gjennomføres mot skyldnerens ønske. Også det forhold at vilkåret for at en kreditor kan åpne forhandlinger om rekonstruksjon er illikviditet og ikke insolvens, gjør at skyldneren bør kunne motsette seg åpning. At en kreditor kan starte prosessen kan likevel ha den effekten at skyldneren innser behovet for en rekonstruksjon og ansvaret som følger med å avslå prosessen. Et stort antall restruktureringer, særlig i SMB sjiktet, kommer i dag for sent i gang for å kunne lykkes, etter som skyldneren for sent innser alvoret i situasjonen og dermed for sent tar de nødvendige grep for å finne en varig og helhetlig løsning på sine økonomiske problemer.»

Departementet følger opp utrederens forslag, se lovforslaget § 2 første ledd annet punktum, § 3 tredje og femte ledd, § 5 første ledd nr. 4 og § 63 første ledd. Departementet viser til utrederens og Konkursrådets begrunnelse.

5.2 Vilkår om skyldnerens økonomiske situasjon

Det følger av konkursloven § 1 at for å åpne gjeldsforhandlinger må skyldneren være i en situasjon der vedkommende «ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller». Skyldneren må med andre ord være «illikvid». For å åpne konkurs kreves det etter konkursloven § 61 i tillegg at verdien av eiendeler og inntekter ikke kan dekke forpliktelsene (insuffisiens), slik at det samlet må foreligge «insolvens», jf. konkursloven § 61.

Utrederen vurderer spørsmålet om vilkåret for å åpne gjeldsforhandlinger på s. 32 flg. Han foreslår at det avgjørende skal være om «skyldneren har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer»:

«Det er ikke aktuelt å skjerpe kravene for å åpne rekonstruksjonsforhandlinger. Tvert imot er det ønskelig at lovverket gir adgang til å igangsette rekonstruksjonsforhandlinger på et så tidlig tidspunkt som mulig. Et av hovedproblemene ved situasjonen er at skyldnerne begjærer gjeldsforhandling på et for sent tidspunkt. Skyldnerne har lite eller ingen likvide midler, og forholdet til kreditorene er ofte fastlåst. For å gjennomføre vellykkede rekonstruksjonsforhandlinger har skyldnerne behov for likviditet. Det er behov for likviditet til driften, særlig når denne i høy grad må drives på konstant forskuddsbasis, fordi skyldneren ikke kan stifte ny gjeld og leverandører og andre er lite villige til å gi skyldneren kreditt. Det vises til beskrivelsen i pkt. 10 om finansiering i rekonstruksjonsperioden.

Selv om det kan være logisk i forhold til insolvenslovgivningen å sette krav til illikviditet for å åpne rekonstruksjonsforhandling, skaper skyldnerens illikviditet ofte store praktiske vanskeligheter for gjennomføringen av en rekonstruksjonsforhandling. Et absolutt krav om illikviditet kan derfor synes paradoksalt og virke mot hensikten med rekonstruksjonsforhandling.

Det er etter dagens regelverk ikke klart hvor langt frem i tid man skal vurdere situasjonen for å avgjøre om skyldneren er illikvid. Det er ikke noe vilkår at skyldneren faktisk er i mislighold. Det avgjørende vil være evnen til å kunne betale fordringene ved forfall. Selv om retten ikke skal stille for strenge krav ved skyldnerens begjæring om gjeldsforhandling, antar *utrederen* at en illikviditet som ligger særlig lenger enn seks måneder frem i tid, vanskelig vil gi grunnlag for å åpne gjeldsforhandling.

En god del virksomheter kan i dag være likvide, men vet at det om 6, 12, 18 eller 24 måneder forfaller store lån. Dersom man ikke får inn ny finansiering eller reforhandlet lånet(ne), vil mislighold av lånet(ne) ved forfall medføre at blir insolvent og går konkurs. Dette er en ikke uvanlig situasjon for virksomheter finansiert med obligasjonslån, særlig når konjunktorene er blitt vesentlig vanskeligere. I disse dager ser man en slik situasjon i oljesektoren og for rede-

rier. For disse virksomheter er det viktig å komme i gang med rekonstruksjonsforhandling i god tid før låneforfall. Det vil være en fordel for kreditorene og for samfunnet at slike forhandlinger kan foregå i rettslige og transparente former, slik som rekonstruksjonsforhandling etter konkursloven, fremfor ved private utenrettslige forhandlinger. Det gir også større sikkerhet og forutberegnelighet for skyldnerne og deres virksomhet.

Utrederen vil også vise til at etter aksjesloven/allmennaksjeloven § 3-5 har et aksjeselskaps styre en handleplikt dersom selskapets egenkapital ikke er ansvarlig. Et adekvat tiltak når egenkapitalen ikke lenger er forsvarlig kan i noen tilfeller være å begjære rekonstruksjonsforhandling. Dette taler for at selskapet før de økonomiske problemene er blitt helt akutt i form av illikviditet, skal kunne begjære rekonstruksjonsforhandling.

Hvis kriteriet for å få åpnet rekonstruksjonsforhandling ikke skal være illikviditet, er det spørsmål om hva som i stedet skal være kriteriet. *Utrederen* har vurdert om insuffisiens (at eiendelene og inntektene ikke kan dekke forpliktelsene) kan være et alternativt vilkår til illikviditet. Det vil kunne gi viss utvidelse av muligheten til å åpne rekonstruksjonsforhandling. Det vises til Falkangerutvalgets drøftelser i NOU 1993: 16 pkt. 2.2 på side 18, hvor det ble foreslått en slik utvidelse. *Utrederen* har i og for seg ingen innsigelser til at det også kan åpnes rekonstruksjonsforhandling når skyldneren begjærer dette ved insuffisiens. Dersom verdifallet er permanent, bør virksomheten rekonstrueres, hvis den ikke skal innstilles. Erfaringsmessig vil det ved insuffisiens bare være et tidsspørsmål før skyldneren blir illikvid.

Hovedproblemet med kriteriet insuffisiens er imidlertid at man ikke treffer den målgruppen man ønsker å komme i møte. De virksomheter som ser at de har låneforfall eller av andre grunner vil bli illikvide ett til to år frem i tid er ofte ikke insuffisiente. *Utrederen* vil etter dette heller foreslå at kriteriet skal være at «skyldneren har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer». Selv om dette kriteriet ikke er det mest presise, antas det å være liten fare for misbruk, da det er liten grunn til å tro at skyldnerne ønsker å komme inn i et slikt regime som rekonstruksjonsforhandlinger er, uten at det er et reelt behov for rekonstruksjonsforhandling. For det første er det kostbart. Vel så vesentlig for de fleste skyld-

nere er at de under rekonstruksjonsforhandlingen blir satt under formynderskap av rekonstruktøren og kreditorutvalget. Driften av virksomheten blir også mer komplisert i perioden med rekonstruksjonsforhandling, da skyldneren i denne periode ikke kan stifte ny gjeld.

Faren for misbruk må også sees i sammenheng med forslaget til ny bestemmelse i § 49 nr. 1 om at retten etter eget tiltak kan nekte stadfestelse av rekonstruksjonsforslaget dersom det vil virke «støtende» eller at det ikke er rimelig og rettferdig overfor kreditorene. Ved en slik bestemmelse kan man stanse misbruk av regelverket. Dersom retten allerede ved begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling antar at det kan være en problemstilling, bør retten undersøke forholdene nærmere før retten tar stilling til om den skal åpne rekonstruksjonsforhandling.

Utredningen vil uttale at dersom skyldneren er enten illikvid eller insuffisient, så vil han alltid være i «alvorlige økonomiske problemer», og rekonstruksjonsforhandling skal åpnes. Hensikten med regelen er imidlertid at den skal nå videre. For det første bør regelen også omfatte de tilfeller hvor skyldneren om ett til to år vil bli illikvid dersom ikke gjelden blir reforhandlet. Regelen bør rekke enda videre. Også dersom skyldneren er kommet i en situasjon hvor en kontraktsmessig forpliktelse, som en langvarig leieavtale eller leveranseavtale, på grunn av vesentlige konjunkturedringer mv. er blitt så tyngende at den innen overskuelig fremtid vil knekke driften. På den annen side bør man være tilbakeholden med å bruke et erstatningskrav som et grunnlag for rekonstruksjonsforhandling.

Regelverket for rekonstruksjonsforhandling er tilpasset virksomheter i krise. Det legges ned store ressurser og binder skyldnerens ledelse i mange henseender, ikke minst arbeidsmessig. Hvis skyldneren hverken er illikvid eller insuffisient – eller vil bli det innen overskuelig fremtid – må det vurderes om det vil være mer hensiktsmessig med utenrettslige rekonstruksjonsforhandlinger, som kan gi større fleksibilitet.

Kravet til åpning av rekonstruksjonsforhandlinger må også sees i sammenheng med konsekvensene av en mislykket rekonstruksjon. Da vil det normalt bli åpnet konkurs, se konkursloven § 57. Utredningen foreslår dog en ny § 56 A, hvorefter retten ikke skal åpne konkurs ved avslutning av rekonstruksjonsforhandling dersom skyldneren godtgjør at

han ikke er insolvent. Det vises til omtalen av denne bestemmelse.

Begjæring fra kreditor

Det foreslås at det bare er skyldnere som kan begjære rekonstruksjonsforhandling med bakgrunn i «alvorlige økonomiske problemer». Kreditorene skal ikke kunne begjære rekonstruksjonsforhandling hvis skyldneren er likvid. Det er mange virksomheter, særlig oppstartbedrifter og teknologibedrifter, hvor verdien av eiendelene er mindre enn gjelden, men hvor man har stor tro på at selskapet i fremtiden vil tjene penger – og som har en tilstrekkelig likviditet. Kriteriet «alvorlige økonomiske problemer» er også så upresist at ingen andre enn skyldneren bør kunne påberope seg dette. For kreditorene foreslås det å benytte det velkjente kriteriet «ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller» (illikviditet).

Retten behandling

Utredningen antar at skyldnerens pretensjon om «alvorlige økonomiske problemer» normalt vil bli lagt til grunn av retten ved behandling av begjæringer om rekonstruksjonsforhandling, slik at det ikke er nødvendig med en inngående prøvelse av det økonomiske vilkåret fra rettens side. Tvert imot bør retten ta til følge begjæringer fra skyldnere, hvor det anføres at virksomheten er eller i overskuelig fremtid vil komme i alvorlige økonomiske problemer, slik at rekonstruksjonsforhandlingen kan komme i gang før det blir for sent.

Som ovenfor nevnt bør retten allerede ved begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling vurdere om en rekonstruksjon vil virke «støtende» eller at den ikke vil være rimelig og rettferdig overfor kreditorene. Dersom dette er tilfelle, vil det være lite sannsynlig at skyldneren vil kunne få stadfestet en rekonstruksjon/tvangsakkord, og da skal retten etter § 4 første ledd nr. 3 avslå begjæringen om rekonstruksjonsforhandling.»

I høringen gir Advokatforeningen støtte til forslaget om at skyldneren kan begjære rekonstruksjon der skyldneren har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer «spesielt ut fra synspunktet om at en øker sjansene for en vellykket rekonstruksjon dersom arbeidet med rekonstruksjonen kommer i gang i tide». Advokatforeningen uttaler videre:

«Dette harmonerer også godt med den overordnede målsettingen om å gjøre regelverket mer fleksibelt og øke sjansene for å få gjennomført vellykkede rekonstruksjoner. Advokatforeningen er videre enig i at en så vid adgang til å få åpnet rekonstruksjonsforhandlinger bør forbeholdes skyldneren og støtter derfor forslaget om at illikviditet beholdes som vilkår når rekonstruksjon begjæres av en fordringshaver.»

Oslo byfogdembete mener også at det foreslåtte kriteriet i utredningen er hensiktsmessig.

Finans Norge mener at det er behov for å konkretisere nærmere hva som ligger i begrepet «overskuelig fremtid», for å sikre et ensartet og forutberegnelig regelverk. Finans Norge foreslår at dette for eksempel kan konkretiseres ved å angi en lengste begrensning på antall måneder eller år frem i tid, eller knytte det til en eller flere budsjettperioder.

Skattedirektoratet er enig i at det kan være nødvendig med et nytt uttrykk som erstatning for «illikviditet». Direktoratet mener likevel at det foreslåtte kriteriet er for løst, noe som kan gi rom for tolkningstil. Videre uttaler direktoratet:

«Vi vil også få påpeke at vi ser enkelte utfordringer ved at det skal være et annet kriterie for når skyldneren kan begjære rekonstruksjonsforhandling enn når en kreditor fremsetter begjæring om rekonstruksjonsforhandling. Med dette forslaget bør også vilkåret om illikviditet fremkomme av utkast til § 1 for såvidt gjelder de tilfellene der en kreditor fremsetter begjæring om rekonstruksjon.»

Konkursrådet uttaler i sitt brev til departementet 30. mars 2020:

«Konkursrådet støtter forslaget om at rekonstruksjon kan begjæres hos skyldnere som «har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer» jf. § 1. Desto tidligere man kommer i gang, desto større er muligheten for å lykkes.

Konkursrådet mener, som utreder, at det er svært liten risiko for at noen skal begjære rekonstruksjon uten grunn, dvs. misbruke rekonstruksjonsinstituttet. Det vises til de begrunnelser for dette som utreder har gitt, og som Konkursrådet slutter seg til. Videre pekes det på at rekonstruktøren, retten og kredito-

rene alle har hjemler til hhv. å stanse eller avslå rekonstruksjonsprosessen eller rekonstruksjonsforslaget. Dersom skyldneren i en slik situasjon ikke kan dokumentere egen solvens vil konkurs åpnes.

Konkursrådet støtter også forslaget til endring av konkursloven (kkl.) § 56 A, om at man kan få innstilt en rekonstruksjonsprosess ved å påvise solvens.

Det er også naturlig at en begjæring fra en kreditor bare kan fremmes når det sannsynliggjøres at skyldneren ikke kan gjøre opp sin gjeld ved forfall (illikviditet).»

Departementet foreslår å følge opp utrederens forslag om at det skal være tilstrekkelig for å åpne rekonstruksjonsforhandling at skyldneren «har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer» i de tilfellene der det er skyldneren som står bak begjæringen. Forslaget er inntatt i lovforslaget § 2 første ledd første punktum.

Departementet følger også opp utrederens forslag om at en kreditor som begjærer åpning av rekonstruksjonsforhandling, må sannsynliggjøre at skyldneren ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller. Dette forslaget er inntatt i lovforslaget § 2 første ledd annet punktum og § 3 tredje ledd nr. 3. Forslaget innebærer en utvidelse sammenlignet med dagens regler, hvor kreditorene ikke har adgang til å begjære åpning av gjeldsforhandlinger uten skyldnerens samtykke.

Dessuten følger departementet opp forslaget om at skyldneren kan få avsluttet en rekonstruksjonsforhandling uten at konkurs åpnes, ved å godtgjøre solvens. Departementet viser her til lovforslaget § 57 og merknaden til denne paragrafen.

Som begrunnelse for forslagene viser departementet til begrunnelsen i utredningen og *Konkursrådets* vurdering. Når det gjelder det skjønnsmessige vilkåret at skyldneren «har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer», viser departementet til både utrederens og Konkursrådets vurdering av at dette neppe vil by på praktiske problemer. Departementet antar dessuten at det kan være hensiktsmessig med en fleksibel ordlyd i denne sammenhengen.

Departementet deler *Skattedirektoratets* oppfatning om at vilkåret om illikviditet der kreditoren begjærer rekonstruksjon, bør fremgå av § 2, se lovforslaget § 2 første ledd annet punktum.

5.3 Bør rekonstruksjon begrenses til aktive næringsdrivende?

På s. 37 flg. vurderer *utrederen* om reglene om rekonstruksjon bør begrenses til aktive næringsdrivende:

«Det skilles i konkursloven ikke mellom næringsdrivende og privatpersoner som ikke driver næring, slik at det kan åpnes konkurs både hos næringsdrivende og privatpersoner. Det er imidlertid sjelden en kreditor har behov for å begjære en privatperson som ikke driver næring konkurs. Unntak kan tenkes hvor skyldneren har gjennomført omstøtelige disposisjoner som kreditor har fått kunnskap om. Fysiske personer har lite å tjene på selv å begjære oppbud, da man forblir ansvarlig for restgjelden etter avslutning av bobehandlingen. Utrederen er ikke kjent med at noen privatpersoner som ikke driver næring har gjennomført gjeldsforhandling etter konkursloven kapittel I. Det er svært lite praktisk. Samtidig er gjeldsforhandling så kostbart at det under dagens regelverk er lite tenkelig at ikke næringsdrivende privatpersoner vil begjære gjeldsforhandling. En skyldner som begjærer gjeldsforhandling, må innbetale et forskudd til dekning av omkostningene, og dette forskudd vil normalt være betydelig. Ved innføring av gjeldsordningsloven av 1993, er det også gitt et regelverk for privatpersoner som har behov for en akkord av sin gjeld.

I Danmark ble i 2011 innført nye regler om rekonstruksjon i konkursloven. De nye reglene har medført at det blir gjennomført langt flere vellykkede rekonstruksjoner enn tidligere. Det er imidlertid blitt reist kritikk mot de nye danske reglene fordi de også benyttes av enkeltpersoner som har pådratt seg høy gjeld, særlig ved kausjonsforpliktelser for næringsvirksomhet (gjerne aksjeselskap) og/eller erstatningsansvar for uaktsom opptreden i næringsvirksomhet. Kritikken gjelder særlig i tilfeller hvor hovedkreditor/noen få store kreditorer ved avstemningen «overkjører» alle de andre kreditorer og vedtar en akkord av gjelden som er langt mer gunstig enn det en gjeldsordning for privatpersoner vil være etter gjeldsordningsloven. Særlig pekes det på at man ved akkorden/gjeldsettergivelsen ikke hensyntar den kritikkverdige måte skyldneren har opptrådt på ved utøvelse av næringsvirksomheten.

Det er to måter man kan unngå dette problemet. For det første kan man gi retten mulig-

het for å nekte stadfestelse av tvangsakkord dersom den virker «støtende» eller akkorden ikke er rimelig og rettferdig, se forslaget til ny § 49 første ledd nr. 1. For det annet kan man i utgangspunktet begrense retten til rekonstruksjonsforhandling til næringsdrivende mv. Det siste har den fordel at man da ikke bruker tid og ressurser på rekonstruksjonsforhandlinger som ikke vil vinne frem. Spørsmålet har imidlertid også en prinsipiell side, og som etter utrederens syn bør være avgjørende.

Spørsmålet er om man prinsipielt mener at rekonstruksjonsforhandlinger skal forbeholdes næringsdrivende. Dersom man mener det, vil det være riktig å sette krav om at skyldneren skal være næringsdrivende for å få åpnet rekonstruksjonsforhandling. Dette kan begrunnes med at etter at man i 1993 fikk gjeldsordningsloven, som gir fysiske personer – først og fremst personer som ikke har gjeld knyttet til næringsvirksomhet, med mindre den er opphørt – rett til å søke gjeldsordning (akkord) på nærmere vilkår. Det kan da være ryddig at ikke næringsdrivende fysiske personer henvises til å benytte gjeldsordningsloven.

På den annen side kan en del av de personer som er et «problem» i Danmark også være næringsdrivende, da de fremdeles driver en mindre virksomhet i enkeltpersonforetak. Å sette skillet ved om skyldneren er næringsdrivende vil således ikke være det rette middel for å hindre dem fra å få tvangsakkord. Den adekvate testen vil være om retten skal nekte stadfestelse av en akkord etter § 49 første ledd nr. 1. Dersom det allerede ved fremsettelse av begjæring om rekonstruksjonsforhandling er overveiende sannsynlig at retten vil nekte stadfestelse, kan retten etter § 4 første ledd nr. 3 avslå begjæringen, idet det da er lite sannsynlig at skyldneren vil oppnå akkord.

Utrederen vil på denne bakgrunn ikke foreslå en regel om at ikke næringsdrivende fysiske personer automatisk skal nektes rekonstruksjonsforhandlinger.»

Departementet slutter seg til utrederens forslag om at rekonstruksjon ikke bør være forbeholdt næringsdrivende. Departementet slutter seg også til utrederens vurdering av at et virkemiddel mot problematiske begjæringer fra både privatpersoner og næringsdrivende vil kunne være å nekte stadfestelse etter lovforslaget § 48 første ledd nr. 1 når det vil virke støtende å stadfeste rekonstruksjonsforslaget skyldneren har

foreslått, eller når retten finner at rekonstruksjonsforslaget ikke er rimelig og rettferdig overfor kreditorene. Retten vil eventuelt også kunne avslå en begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling etter § 5 første ledd nr. 3 av samme grunn. Det har ikke kommet innvendinger mot dette forslaget i høringen.

5.4 Innholdet i begjæringen

Når det gjelder innholdet i begjæringen om gjeldsforhandling, uttales det på s. 38 flg. i *utredningen*:

«I dag er det i konkursloven § 2 første ledd nr. 1 krav om at en begjæring om gjeldsforhandling skal være skriftlig og inneholde en kort redegjørelse for årsaken for betalingsproblemene og «hvordan gjelden tenkes ordnet». Utrederen vil foreslå at dette kravet skjerpes noe, slik at det i en begjæring om rekonstruksjonsforhandling gis en kort redegjørelse for hvordan rekonstruksjonen skal gjennomføres, deriblant med en skisse til hvordan gjelden skal dekkes. Det bør også redegjøres for kontakt med hovedkreditorene, slik at retten kan bedømme realismen i den påtenkte løsningen og muligheten for at rekonstruksjon kan lykkes. Formålet med at begjæringen skal inneholde disse opplysninger er – i tillegg til at retten kan bedømme realismen – at skyldneren bør ha et bevisst forhold til rekonstruksjonen og hvordan problemene skal løses. Uten et slikt bevisst forhold, er det liten mulighet for at rekonstruksjonsforhandlingen blir vellykket. De øvrige krav om redegjørelse for eiendeler og gjeld mv. i § 2 første ledd nr. 2 og 3 foreslås beholdt.

Ved behandling av begjæringen om rekonstruksjonsforhandling, skal tingretten ha fokus nettopp på realismen i at en rekonstruksjon har utsikter til å lykkes. Hvis det ikke er realistisk utsikt til å lykkes, bør retten ikke åpne rekonstruksjonsforhandling, se § 4 første ledd nr. 3. Det er så vidt ressurskrevende å gjennomføre rekonstruksjonsforhandling at det ikke bør igangsettes uten at dette er forberedt og gjennomtenkt fra skyldnerens side. Begjæring om rekonstruksjonsforhandling bør ikke bare fremsettes for å avvære en konkursbegjæring fra en kreditor.

Det må samtidig understrekes at kravene til innholdet av begjæringen må avpasses til situasjonen og skyldnerens stilling. Retten skal ha fokus på realismen i om en rekonstruksjon vil lykkes og om skyldneren har tilstrekkelig for-

ståelse av situasjonen, og ikke på om alle vedlegg er riktige. Dersom retten finner at begjæringen er tilstrekkelig dokumentert, skal retten på vanlig måte gi skyldneren mulighet til å rette og supplere begjæringen.»

I høringen støtter *Skattedirektoratet* utrederens forslag om et utvidet krav til begjæringens innhold. For øvrig mener direktoratet at uttrykket «hvordan gjelden tenkes ordnet», som følger av konkursloven § 2 første ledd nr. 1, er for upresist og kan gi rom for tolkningstvil.

Departementet følger opp utrederens forslag om mer omfattende krav til begjæringens innhold og viser særlig til lovforslaget § 3 annet ledd nr. 2 og 4 og tredje ledd. Forslaget gjelder både der det er skyldneren, og der det er en kreditor, som fremsetter begjæring om rekonstruksjon, likevel slik at det bare er når skyldneren har fremsatt begjæringen, at det må gis en kort redegjørelse for kontakten med kreditorene om hvordan gjelden tenkes ordnet. Det har ikke kommet innvendinger mot forslaget i høringen.

5.5 Skillet i forhandlingsfasen mellom frivillig ordning og tvangsakkord

I gjeldende konkurslov skilles det mellom forhandling om en frivillig gjeldsordning og forhandling om tvangsakkord. Utrederen mener at det ikke er nødvendig å operere med et slikt skille i forhandlingsfasen (s. 39):

«Utrederen er av den oppfatning at det under selve forhandlingen om rekonstruksjon ikke er nødvendig å ha egne regler for om forhandlingen skal ende i en frivillig rekonstruksjon eller i en tvangsakkord. Det er først i forbindelse med vedtagelse av rekonstruksjonen at det må skilles mellom en frivillig rekonstruksjon eller en rekonstruksjon med tvangsakkord. Skyldneren og rekonstruktøren vil normalt ved fremsettelse av et rekonstruksjonsforslag ha oversikt om det er en realistisk mulighet for en frivillig løsning eller om det må skje ved tvangsakkord. Dagens skille i selve forhandlingsfasen og med begjæring til retten om endring fra frivillig ordning til tvangsakkord medfører ekstra arbeid og er ikke lenger hensiktsmessig.

Man kan reise spørsmålet om det er behov for egne regler for en frivillig rekonstruksjon. De fleste rekonstruksjonsforhandlinger etter

konkursloven vil bli vedtatt etter bestemmelsene om tvangsakkord. Men i de tilfeller der det lykkes å komme til enighet med alle berørte kreditorer, er det en fordel å beholde egne regler for dette med den ekstra fleksibilitet disse bestemmelse gir i forhold til tvangsakkord. Forslaget til lovtekst justeres i henhold til dette.»

Departementet slutter seg til utrederens forslag om at regelverket i forhandlingsfasen ikke skal skille mellom frivillig gjeldsordning og tvangsakkord, men at skillet beholdes i reglene om forslag og vedtakelse mv., se lovforslaget kapittel 6, 7 og 8. Det har ikke kommet innvendinger til forslaget i høringen.

5.6 Dekning av omkostninger til rekonstruksjon. Redegjørelse for finansiering av virksomhetens drift under rekonstruksjonsforhandlingene

Det følger av konkursloven § 3 første ledd at retten kan forlange at skyldneren betaler et passende forskudd til dekning av omkostninger ved gjeldsforhandlingen som ikke dekkes av gebyr etter rettsgebyrloven, eller stiller sikkerhet for disse omkostningene. Av tredje ledd følger det at staten plikter å dekke omkostninger som skyldneren ikke kan betale.

Konkursloven § 2 stiller krav til skyldnerens begjæring om åpning av gjeldsforhandling. Det er ikke krav til redegjørelse for hvordan driften av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingene skal finansieres, men etter tredje ledd kan retten kreve at skyldneren gir nærmere opplysninger om ethvert forhold som den mener er av betydning for spørsmålet om åpning av gjeldsforhandling.

Utrederen skriver på s. 39 flg.:

«Det er også viktig at skyldneren innbetaler et passende forskudd til dekning av omkostningene ved rekonstruksjonsforhandlingene, se konkursloven § 3. Et forskudd på kr. 300.000 eller mer vil normalt være nødvendig med dagens omkostningsnivå bare for å dekke omkostningene ved selve forhandlingene. Retten må påse at forskuddet settes så stort at staten ikke blir påført ansvar etter § 3 tredje ledd.

I tillegg må skyldneren eller den kreditor som begjærer rekonstruksjonsforhandling – innlevere en realistisk plan for hvordan drift av virksomheten skal finansieres i rekonstruk-

sjonsperioden. Hvis det ikke er midler til dekning av driften og til dekning av omkostningene ved rekonstruksjonsforhandlingen, er det svært liten mulighet for at forhandlingen vil kunne lykkes. Dette må skyldneren ha et bevisst forhold til ved fremsettelse av begjæringen. Dersom skyldneren selv ikke har nødvendige likvide midler til dette, hvilket ikke er uvanlig, må det foreligge realistisk mulighet for at andre, slik som eierne, nøkkelpkreditor eller eventuelle nye eiere, er villig til å finansiere driften og forhandlingene under rekonstruksjonen. Teksten i § 2 første og annet ledd bør avspeile at det ikke bare er omkostningene til rekonstruktøren og kreditorutvalget, men også driften av virksomheten, skal finansieres. Det vises for øvrig til pkt. 10 nedenfor, hvor det foreslås at det skal gis pantestillelse for lån til drift av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen.»

Departementet slutter seg til utrederens forslag om at det i en begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling må redegjøres for hvordan driften av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen skal finansieres, se lovforslaget § 3 annet ledd nr. 4 og tredje ledd nr. 6. Det har ikke kommet innsigelser til forslaget i høringen.

Når det gjelder innbetaling av forskudd til dekning av omkostninger ved forhandlingene, har ikke utrederen foreslått endringer i den nåværende bestemmelsen i konkursloven § 3 utover at også en kreditor kan fremsette begjæring om rekonstruksjonsforhandling, og det er rekvirenten som må sørge for at det blir innbetalt et forskudd. Departementet foreslår en noe endret ordlyd slik at det fremgår av lovteksten at det er den som har begjært rekonstruksjonsforhandling åpnet, som kan pålegges å stille forskudd eller sikkerhet. Forskudd eller sikkerhet som en kreditor pålegges å stille som rekvirent av rekonstruksjonsforhandlingene, skal tilbakeføres til kreditoren når skyldneren har dekket omkostningene. Dersom skyldnerens midler ikke kan dekke omkostninger som omfattes av forskuddet eller sikkerhetsstillelsen, hefter kreditoren for dette beløpet. Bestemmelsen i lovforslaget § 4 tredje ledd om at staten plikter å dekke omkostninger som ikke dekkes av forskudd eller sikkerhetsstillelse etter annet ledd eller av skyldnerens midler for øvrig, er en snever unntaksregel. Retten og rekonstruktøren må under rekonstruksjonsforhandlingene påse at det ikke påløper omkostninger som overstiger det forskuddet, sikkerheten eller skyldnerens øvrige midler kan dekke. Det vil derfor

bare være i unntakstilfeller at statens ansvar kan aktualiseres.

5.7 Oppnevning av rekonstruktør og kreditorutvalg

Konkursloven § 7 gir regler om oppnevning av gjeldsnemnd, herunder oppgaver som hører under gjeldsnemnda, og hvem som kan være medlemmer. I § 12 er det gitt regler om habilitet for medlemmene i gjeldsnemnda:

Utredningen skriver på s. 49:

«Retten skal enten i kjennelsen som åpner rekonstruksjonsforhandlinger eller umiddelbart etterpå oppnevne en rekonstruktør og et kreditorutvalg, se konkursloven § 7. Rekonstruktøren skal være en advokat med erfaring fra insolvensbehandling og bør ha forretningsmessig erfaring, samt erfaring fra forhandlinger. Rekonstruktøren bør ved sitt kontor ha et tilstrekkelig apparat til å håndtere rekonstruksjon med ledelse av virksomheten. Normalt vil en advokat som har flere års erfaring som bostyrer for større konkursbo være kvalifisert. Retten bør selv velge hvem som skal være rekonstruktør uavhengig av skyldnerens ønske.

Utredningen er videre av den oppfatning at rekonstruktøren både skal være uavhengig av skyldneren og heller ikke slike bindinger til bestemte kreditorer at man mister tilliten fra kreditorfellesskapet. Regelen må dog brukes med fornuft slik at det kun gjelder en «særlig» nær tilknytning til kreditor og at det først og fremst gjelder tilknytning til de vesentlige kreditorene. En tilknytning til en liten og perifer kreditor, som kanskje bare vil få minimumsutbetaling (jf. lovforslagets § 30 annet ledd), vil ikke være grunn til at man er inhabil som rekonstruktør. De store bankene og andre store selskaper bruker regelmessig en rekke forskjellige advokatkontor. Det at rekonstruktøren eller andre på dennes kontor bistår banken i andre saker, vil normalt ikke være tilstrekkelig grunn til å frata rekonstruktøren allmenn tillit i kreditorfellesskapet. Det må mer til, for eksempel at man er denne bankens hovedadvokatforbindelse. Det vil ikke være tilstrekkelig grunn unnlåte å oppnevne en advokat som rekonstruktør at en eller noen få mindre kreditorer motsetter seg vedkommende. Det forhold at man har bistått skyldneren eller en kreditor med utarbeidelse av begjæring om rekonstruksjon bør heller ikke gjøre en inhabil

som rekonstruktør. Men hvis det utover utarbeidelse av begjæring har vært gitt rådgivning av betydning, bør vedkommende ikke oppnevnes som rekonstruktør. Det foreslås at grunnbestemmelsene om habilitet i konkursloven § 12 beholdes, men det bør tas inn bestemmelse i § 12 nytt tredje ledd om at rekonstruktøren også skal ha allmenn tillit i kreditorfellesskapet. Samme krav bør stilles til borevisor.

Det må videre oppnevnes et kreditorutvalg som representerer kreditorene, se konkursloven § 7. Kreditorutvalget bør bestå av tre representanter for ulike kreditorgrupper, samt en representant for de ansatte, jf. § 8. Sammen med rekonstruktøren skal de utgjøre rekonstruksjonsutvalget.»

Finans Norge mener at det bør være adgang til å ikke oppnevne kreditorutvalg, tilsvarende det som gjelder ved konkurs, hvor dette er overlatt til rettens skjønn. Finans Norge foreslår dessuten at personkretsen for hvem som kan fungere som rekonstruktør, utvides til å også omfatte regnskapsførere og revisorer, ettersom disse også besitter en verdifull kompetanse for å sikre en vellykket rekonstruksjon.

Departementet antar at forslagene er i tråd med gjeldende praksis, men at det vil være en fordel at kravene til rekonstruktøren fremgår av loven. For en nærmere redegjørelse for hva som konkret foreslås endret, vises det til merknadene til lovforslaget §§ 8 og 13. Departementet går i denne omgang ikke inn for å åpne for at regnskapsførere og revisorer kan fungere som rekonstruktører. Selv om regnskapsførere og revisorer har verdifull kompetanse, mener departementet at «advokat med erfaring fra insolvensspørsmål» (lovforslaget § 8 tredje ledd, som er i tråd med utredningens forslag) gir et egnet kvalifikasjonskrav. Det er imidlertid ikke noe i veien for at regnskapsførere og revisorer kan være med i kreditorutvalget, se lovforslaget § 8 fjerde ledd. Departementet foreslår i lovforslaget § 8 sjette ledd at retten kan unnlåte å oppnevne kreditorutvalg når boet er lite eller retten av andre grunner finner at rekonstruksjonsutvalgets gjøremål kan utføres av rekonstruktøren alene. Bestemmelsen viderefører konkursloven § 7 fjerde ledd.

5.8 Kunngjøring og tinglysing

Konkursloven §§ 6, 35 og 36 regulerer offentlighet ved gjeldsforhandling, kunngjøring av at forhandling om tvangsakkord er åpnet, og tinglysing

m.m. av melding om at forhandling om tvangsakkord er åpnet.

Utrederen uttaler følgende om reglene om kunngjøring og tinglysing:

«Reglene for kunngjøring må sees i sammenheng med at skillet mellom forhandling om en frivillig ordning og forhandling om tvangsakkord foreslås fjernet. En konsekvens av dette er at alle rekonstruksjonsforhandlinger bør kunngjøres og tinglyses tilsvarende reglene om kunngjøring av tvangsakkord i konkursloven § 35 og tinglysning i § 36. Redaksjonelt bør de felles reglene inntas i § 6.

Tvangsakkord skal etter dagens § 35 alltid kunngjøres i Brønnøysundregistrene. For frivillig gjeldsforhandling kan retten i dag i særlig tilfeller unnlate å kunngjøre dette, se § 6 første ledd annet punktum. Begrunnelse for å unnlate å offentliggjøre gjeldsforhandlinger, har i dagens informasjonssamfunn ikke lenger noen vekt av betydning. Det er for det første vanskelig å holde rekonstruksjonsforhandling skjult når åpning av forhandling meddeles alle kreditorer, som ikke har noen taushetsplikt. Opplysninger om rekonstruksjonsforhandling vil lett bli oppfanget av – og da omtalt i – pressen. Hensynet til eventuelle kontraktsparter – og effektivt arbeid for rekonstruktøren i samarbeid med kreditorutvalget – tilsier også at rekonstruksjonsforhandling kunngjøres. Hvis forbu-

det mot utlegg og gjennomføring av tvangsfullbyrdelse skal være effektivt, bør rekonstruksjonsforhandlinger være kunngjort og registrert i Brønnøysundregistrene. Likeledes bør rettsmøter under rekonstruksjonsforhandlingen være offentlige, med mindre retten skulle beslutte lukkede dører etter domstoloven § 125 flg.

Utrederen foreslår derfor å endre konkursloven § 6 slik at reglene for kunngjøring og tinglysning av rekonstruksjonsforhandlinger blir tilsvarende dagens regler for tvangsakkord. Det medfører at retten ikke lenger skal kunne bestemme at kunngjøring av rekonstruksjonsforhandlinger kan unnlates.»

I *høringen* støtter *Brønnøysundregistrene* forslaget om at alle rekonstruksjonsforhandlinger skal kunngjøres i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon.

De p a r t e m e n t e t er enig i at reglene om kunngjøring og tinglysning av rekonstruksjonsforhandlinger bør tilsvare dagens regler for tvangsakkord, og at rettsmøter bør være offentlige med mindre retten beslutter lukkede dører etter domstoloven § 125 flg., se lovforslaget § 7, der vesentlige deler av konkursloven §§ 35 og 36 er innarbeidet. Vesentlige deler av konkursloven § 35 første ledd nr. 2 og 3 er innarbeidet i lovforslaget § 23.

6 Kreditorernes deltakelse på fordringshavermøtet

Utrederen skriver på s. 41 flg.:

«Utrederen vil generelt understreke at det er viktig med kreditorernes deltagelse i rekonstruksjonsforhandlingen. Det er i høy grad kreditorernes midler forhandlingene handler om, og en rekonstruksjon skal godkjennes av et flertall av kreditorerne for å bli vedtatt. Det er derfor avgjørende at skyldneren, rekonstruktøren og kreditorutvalget arbeider med forslag til løsninger som vil kunne aksepteres av et flertall av kreditorerne.

Innledningsvis vil utrederen påpeke at som nevnt i avsnittet ovenfor foreslås det at også kreditorerne skal ha rett til å fremsette begjæring om rekonstruksjonsforhandling. Derved får kreditorerne et instrument for å ta initiativ til at rekonstruksjonsforhandling kan igangsettes.

[...]

Det er viktig at kreditorernes syn bringes inn i arbeidet på et tidlig tidspunkt i arbeidet. Det skjer i dag normalt uformelt ved skyldnerens og gjeldsnemndslederens kontakt med de viktigste kreditorerne. Det skjer også gjennom resten av gjeldsnemnden, som representerer de forskjellige kreditorgruppene. Utrederen vil etter modell fra Danmark og Sverige foreslå at det også skjer i form av et felles fordringshavermøte på tidlig stadium under rekonstruksjonsforhandlingen og at det på møtet skal det fremlegges et utkast til rekonstruksjon av virksomheten.

I dagens lov er det bestemt at det skal være fordringshavermøte ved tvangsakkord, se konkursloven § 38a. Utrederen foreslår i pkt. 7.5 at det i forhandlingsfasen for rekonstruksjon ikke skal skilles mellom frivillig rekonstruksjon og rekonstruksjon med tvangsakkord. Det foreslås at fordringshavermøtet skal avholdes innen fire uker og under rettens ledelse. Redaksjonelt foreslås bestemmelsen om fordringshavermøtet å bli plassert som ny § 18 b. Utrederen er usikker på i hvilken grad kreditorerne faktisk vil møte opp på fordringshavermøtet og der komme med synspunkter på utkastet til rekonstruksjonsplan. Hvis det viser seg at kreditorerne viser liten interesse for et

slikt møte og deltagelse på dette, vil det kunne bli et unødvendig ledd, som medfører ekstra omkostninger. Det foreslås derfor en bestemmelse om at retten kan beslutte at slikt møte ikke skal avholdes. I tilfelle forutsettes rekonstruktøren å sende skyldnerens utkast til rekonstruksjonsplan til kreditorerne innen fristen på fire uker.

[...]

Utrederen har vurdert om utkast til rekonstruksjonsplan på fordringshavermøtet skal fremlegges av skyldneren eller av rekonstruktøren. Uansett hvem som har det formelle ansvaret for å fremlegge utkast, må dette utkast utarbeides i samarbeid. Til fordel for at rekonstruktøren bør fremlegge utkast til rekonstruksjonsplan er at det vil være en fordel at det er en utenforstående – rekonstruktøren i samarbeid med kreditorutvalget – som har ansvaret for forslaget til rekonstruksjon. Rekonstruktøren vil være mindre bundet av de gamle strukturer enn skyldneren. Rekonstruktøren vil også ha mer erfaring med og kompetanse i selve rekonstruksjonsprosessen og forhandlinger om rekonstruksjon, og forståelse for behovet for rask fremdrift.

På den annen side er det skyldneren som kjenner virksomheten og har arbeidet med en løsning av problemene før åpning av rekonstruksjonsforhandlingene. Allerede ved fremsettelse av begjæring om rekonstruksjonsforhandling, skal det også redegjøres for «hvordan rekonstruksjonen skal gjennomføres og en skisse til hvorledes gjelden tenkes ordnet», jf. § 2 annet og tredje ledd. Vanligvis vil det være skyldneren som skal fremlegge slik skisse. I tiden fra åpning av gjeldsforhandling frem til kreditormøtet skal skyldneren arbeide sammen med rekonstruktøren om en mulig rekonstruksjon. Når utrederen er kommet til at skyldneren skal ha det ansvaret for å fremlegge utkastet til rekonstruksjonsplan, er dette fordi det er viktig at skyldneren ikke oppfatter at man mister kontrollen med prosessen ved å begjære rekonstruksjon. Et av formålene med de nye regler om rekonstruksjon, er at det skal

bli flere rekonstruksjoner og at skyldnerne skal fremsette begjæring om rekonstruksjon på et tidligere tidspunkt. Hvis skyldneren oppfatter det slik at han etter åpning av rekonstruksjonsforhandlingene blir satt på sidelinjen, kan det medføre at færre skyldnere begjærer rekonstruksjon – eller fremsetter slik begjæring for sent. Det vises også til at det er også skyldnerens egen virksomhet som skal rekonstrueres. Utrederen konkluderer etter dette med at det skal være skyldneren som skal fremlegge utkastet til rekonstruksjonsplan.

Utrederen foreslår at fordringshaver møtet holdes under ledelse av tingretten, tilsvarende skiftesamling i konkurs. For at rekonstruksjonsforhandlingen etter planen skal fortsette, forutsettes at ikke et flertall av kreditorene vedtar å forkaste planen. Drøftelsene på fordringshaver møtet og kreditorenes tilbakemeldinger gjør at man raskt kan avklare hvilken vei en rekonstruksjon skal gå, og om det blant et flertall av kreditorene er interesse for en løsning. Kreditorenes medvirkning er essensiell, da en rekonstruksjon vil forutsette at et flertall av kreditorene vil stemme for det endelige forslag til rekonstruksjon. Dersom skyldnerens skisse til løsning ikke får tilstrekkelig tilslutning blant kreditorene, må rekonstruktøren i samarbeid med skyldneren undersøke om det er andre løsninger som kan få tilslutning fra kreditorene. Det kan for eksempel være en løsning som medfører at virksomheten – helt eller delvis – skal overdras til et nytt selskap eller nye eiere.

Kreditormøtet bør uttale seg om medlemmene av kreditorutvalget skal fortsette eller suppleres. Det er helt sentralt at kreditorutvalget har kreditorfelleskapets tillit. Det er retten som tar avgjørelsen av hvem som skal være medlem av kreditorutvalget og om disse skal fortsette etter å ha hørt kreditorenes synspunkter.

Rekonstruktøren bør holde kreditorene løpende orientert om den videre fremdriften i rekonstruksjonsforhandlingen. Dersom forhandlingen om rekonstruksjon medfører at skyldneren vil fremlegge en rekonstruksjonsplan som på vesentlige punkter fraviker det utkast som ble behandlet på kreditormøtet, er det viktig at rekonstruktøren orienterer kreditorene om dette og undersøker om en planen vil få støtte fra et flertall av kreditorene.»

I høringen er Oslo byfogdembete positiv til forslagene om kreditorenes medvirkning.

Advokatforeningen stiller spørsmål om det vil være en bedre regel at et kreditormøte bare

avholdes dersom det begjæres av en eller flere kreditorer innen en viss frist etter utsendelse av utkast til rekonstruksjonsplan. Også rekonstruktøren bør gis anledning til å begjære slikt møte i de tilfeller hvor han eller hun ser det formålstjenlig. Da vil det bli holdt fordringshaver møte når det er interesse og behov for dette, men ellers ikke. Dette vil kunne være både tids- og kostnadsbesparende, uten at det rammer de sakene der det er behov for et slikt møte.

Konkursrådet slutter seg i sitt brev 30. mars 2020 til at fordringshaver møtene ikke skal være obligatoriske, og at det bør være opp til retten å bestemme om det skal holdes møte. Videre heter det i brevet:

«Det kan med fordel tas med at møtet kan holdes elektronisk. Konkursrådet stiller også spørsmål ved om det er for tidlig i prosessen, allerede ved åpningen av forhandlingene, å beramme et kreditormøte. Det bør være mulig å utsette denne beslutningen til man ser om det er behov for et slikt møte. Ved en senere beslutning om møte behøver man antagelig heller ikke å kunngjøre innkallingen, men kan forholde seg til de anmeldte kravene og sende e-post eller brev til kreditorene.»

Departementet deler utrederens syn på viktigheten av kreditorenes deltakelse i rekonstruksjonsforhandlingene. Departementet følger opp utrederens forslag til regler om fordringshaver møte i § 22 i lovforslaget. Til *Advokatforeningens* innspill vil departementet vise til at forslaget med visse endringer viderefører ordningen med kreditormøte for tvangsakkord, jf. konkursloven § 38 a, og at *Konkursrådet* støtter utrederens forslag om at det bør være opp til retten å bestemme om det er hensiktsmessig å holde møte.

Departementet følger opp innspillet fra Konkursrådet om at fordringshaver møtet skal kunne avholdes elektronisk uten fysisk møte, se endringene i § 22 første ledd tredje punktum. Departementet er også enig med Konkursrådet i at retten bør gis mulighet til å utsette beslutningen om hvorvidt det skal avholdes fordringshaver møte, se § 22 første ledd annet punktum. Departementet er videre enig i forslaget om at det ikke skal være nødvendig å kunngjøre innkallingen til fordringshaver møte der beslutningen om å avholde slikt møte treffes på et senere tidspunkt enn ved åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, det vil si at underretning til kreditorene da kan skje ved bruk av elektronisk kommunikasjon eller rekommandert brev, se lovforslaget § 7 samt §§ 6 og 23.

7 Skyldnerens rolle

Utrederen skriver på s. 43 flg.:

«Skyldneren beholder under gjeldsforhandlingen rådigheten over virksomheten og sine eiendeler, men kan ikke stifte ny gjeld og andre viktige handlinger uten gjeldsnemndens tilsyn, jf. kkl. § 14. Gjeldsnemnden skal også ha fullt innsyn i skyldnerens økonomi, samt forelegges driftsbudsjett og finansieringsplan. Denne løsning er også hovedregelen i de fleste andre land, bl.a. Danmark og Sverige. I Danmark har man dog den spesialregel at rekonstruktøren overtar ledelsen av virksomheten, dersom skyldneren ikke samtykker i åpning av rekonstruksjon.

Disse regler ser ut til å fungere greit i dag. Ikke behov for endringer av dette. Det foreslås dog at en del av de løpende vedtak og samtykker som i dag skal gis av en samlet gjeldsnemnd (som dog har rett til å delegere dette til lederen) overlates til rekonstruktøren. Dersom en avgjørelse kan få vesentlig betydning for rekonstruksjonsforhandlingen, bør dog rekonstruktøren samrå seg med kreditorutvalget før beslutning tas. At rekonstruktørens kompetanse i så henseende utvides noe, vil lette arbeidet for rekonstruktøren og kreditorutvalget. Det vises til pkt. 17 nedenfor.

De fordringer som oppstår som følge av avtaler som inngås under gjeldsforhandlingen

omfattes ikke av rekonstruksjonen/akkorden. Kravene vil normalt dekkes i sin helhet under gjeldsforhandlingen. Skyldneren vil i stor grad handle kontant. Hvis avtalen er inngått med gjeldsnemndens tillatelse, vil de ha status som massekrav ved en etterfølgende konkurs, se dekningsloven § 9-2 (2) nr. 1 – 3, på linje med omkostningene ved gjeldsforhandlingen, samt skatt og merverdiavgift mv. oppstått under gjeldsforhandlingen. Skyldnerens kontrakter mv. behandles særskilt nedenfor.

Utrederen foreslår det fortsatt skal være skyldneren som skal fremsette forslaget til rekonstruksjonsplan. Utarbeidelse av rekonstruksjonsplan fordrer imidlertid aktivt samarbeide med rekonstruktøren og kreditorutvalget.»

I *høringen* er det ingen som har hatt merknader til utrederens vurdering og forslag.

Departementet slutter seg til utrederens vurdering av at det ikke er behov for å gjøre materielle endringer i reglene som følger av konkursloven § 14, ut over at regelen i annet ledd annet punktum ikke foreslås videreført, siden det ikke foreligger noe praktisk behov for den. Det har som nevnt ikke kommet noen innvendinger eller andre synspunkter på denne vurderingen i høringen. Departementet viser for øvrig til lovforslaget § 15 og merknaden til paragrafen.

8 Finansiering av rekonstruksjonsperioden

8.1 Gjeldende rett

Under gjeldsforhandling kan skyldneren ikke stifte gjeld eller pant uten gjeldsnemndas samtykke, jf. konkursloven § 14 annet ledd første punktum. Etter dekningsloven § 9-2 annet ledd nr. 2 vil eventuelle lån som gis for å finansiere fortsatt drift i gjeldsforhandlingsperioden, være massekrav av andre klasse ved en senere konkurs. Eventuelle pantsettelser som foretas i gjeldsforhandlingsperioden, vil imidlertid ha prioritet bak andre, tidligere etablerte pantsettelser. Konkursloven og panteloven har i dag ikke bestemmelser om mulighet for å etablere særskilt prioritet for pantesikkerhet for lån til finansiering av videre drift i perioden med gjeldsforhandling. Mangelen på en slik mulighet for særskilt prioritet innebærer at det kan bli vanskelig å finansiere drift i gjeldsforhandlingsperioden, og forhandlingen kan da stanse opp.

8.2 Forslaget i utredningen

På s. 44 flg. gir utrederen uttrykk for følgende om behovet for å kunne etablere særskilt prioritet for pantesikkerhet for lån til finansiering av videre drift i perioden med gjeldsforhandling:

«Perioden med rekonstruksjonsforhandling krever tilgang til likvide midler. Driften av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen vil kreve likvide midler, særlig til kjøp av varer og tjenester, lønn til ansatte, leie av lokaler og maskiner mv. Dette må i høy grad betales kontant da skyldneren i begrenset utstrekning kan stifte ny gjeld uten rekonstruksjonsutvalgets samtykke. Leverandører og långivere er uansett lite villige til å yte ny kreditt til skyldneren, da dette er forbundet med stor risiko. Videre vil selve rekonstruksjonsforhandlingen (først og fremst betaling til rekonstruktør, kreditorutvalg og revisor) kreve friske midler.

En virksomhet som søker rekonstruksjonsforhandling vil normalt ha svært begrensede

likvide midler, da skyldneren vil være i store økonomiske problemer. De fleste virksomheter som begjærer rekonstruksjonsforhandling er illikvide. For å finansiere driften under forhandlingsfasen må eiere, kreditorer eller andre være villig til å fremskaffe likviditet, eller garantere for lån/kreditt. Selv om slikt lån i stor grad vil være massekrav andre klasse, jf. dekningsloven § 9-2 annet ledd nr. 2 (forutsatt at forpliktelsene påført skyldneren med gjeldsnemndens/ rekonstruksjonsutvalgets samtykke), vil dette være usikker kreditt. Man er i dag avhengig av eieres eller sentrale kreditors godvilje for å bidra til finansiering. I praksis bruker i dag skyldner og gjeldsnemndsleder mye tid og store ressurser på å finansiere driften i gjeldsforhandlingsperioden. Mange gjeldsforhandlinger stanser opp på grunn av manglende finansiering. Utrederen antar videre at en del skyldnere unnlater å begjære gjeldsforhandling fordi det ikke er utsikter til å finansiere driften i gjeldsforhandlingsperioden.

Det er behov for å kunne gi sikkerhet for slike lån på en enklere og mer forutberegnelig måte. Det er ikke tilstrekkelig at slike krav har prioritet som massekrav av klasse II, jf. dekningsloven § 9-1 annet ledd. Utrederen antar at den som gir lån til finansiering av drift av skyldnerens virksomhet og eventuelt omkostningene ved rekonstruksjonsforhandlingen må gis pantesikkerhet. Utrederen vil foreslå to alternative måter; 1) prioritet foran eksisterende panthavere, såkalt «superprioritet», i driftstilbehør, varelager og utestående fordringer og 2) bruk av «legalpantet» ved konkurs etter panteloven § 6-4. Da det vil variere fra bedrift til bedrift hvilke verdier som kan benyttes etter alternativ 1) og 2), foreslår utrederen at det kan gis pant etter begge alternativer etter konkret behov. Utrederen vil bemerke at det kan være gode grunner for og være logisk at det kan gis sikkerhet generelt i form av superprioritet i alle pantsatte gjenstander, men vil ikke fremme slikt forslag nå. Et slikt forslag antas å møte stor motstand fra de tradisjonelle panthaver, og

konsekvensen av et slikt forslag bør sees i sammenheng med en generell gjennomgang av pantereglene. Det vises også til begrensningen i mandatet.

Slike lån skal både kunne finansiere skyldnerens drift og til drift av rekonstruksjonsforhandlingen, slik utgifter til rekonstruktør, kreditorutvalg, borevisor og andre medhjelpere.»

Utredningen foreslår etter dette for det første at det skal kunne etableres pant for lån til videre drift av skyldnerens virksomhet i rekonstruksjonsforhandlingsperioden med prioritet foran eksisterende panthavere (såkalt «superprioritet»). Om dette heter det videre i utredningen på s. 45 flg.:

«Motargumentet mot at lånet gis slik superprioritet er at det vil gå på bekostning av de eksisterende panthavere. Deres sikkerhet vil bli dårligere. Det vil i noen grad medføre at objektene driftstilbehør, varelager og utestående fordringer blir mer usikre som pantobjekter. Det kan i prinsippet gjøre långiverne mindre villig til å yte kreditt med pant i disse objekter. Utredningen vil imidlertid peke på at dette allerede er usikre pantobjekter. Det ligger i sakens natur at verdien av disse pantobjekter kontinuerlig vil endre seg. Felles for disse panteobjektene er at de er tingsinnbegrep, bestående av gjerne mange små enheter, hvor skyldneren uten panthavers samtykke har rett til å omgjøre de enkelte enheter av pantobjektene til annet ved salg eller innfordring, dog forutsatt innenfor normal drift av virksomheten. I en normal løpende virksomhet vil særlig varelageret raskt endre verdi, det kjøpes inn nye varer med ujevne mellomrom og på den annen side vil varene selges uten panthavers kontroll. Det samme vil gjelde for utestående fordringer; de oppstår ved salg av varer, tjenester og annet fra skyldneren, og så betaler kunder og andre fordringene. Driftstilbehøret er noe mer stabilt, men vil også raskt kunne endre seg. Utredningen vil også peke på at selv under gjeldsforhandling har skyldneren med gjeldsnemndens samtykke etter konkursloven § 17 fjerde ledd rett til å selge pantsatt varelager og driftstilbehør som ledd i vanlig løpende drift forutsatt at det ikke vesentlig forringer panthavers rett.

I USA har man regler om at lån til driften under chapter 11-forhandlinger kan gis pantefortrinn i alle pantsatte aktiva, såkalt «superprioritet». I enkelte andre land som England er

reglene om superprioritet begrenset til å gjelde pant foran virksomhetspant e.l. – hvilket noe forenklet tilsvarer samlet pant i driftstilbehør, varelager og utestående fordringer i Norge. Begrunnelsen er nettopp at dette uansett er en usikker panterett i driftstilbehør.

Samtidig er det vanligvis en sentral finanskreditor, gjerne hovedbankforbindelsen, som har fått pant i driftstilbehør, varelager og utestående fordringer. Dette er en kreditor som normalt vil ha stor interesse i at rekonstruksjonsforhandlingen blir vellykket. Banker og andre finanskreditorer vil også ha best evne til å tåle den usikkerhet som slikt pant med superprioritet vil medføre.

Det er mange motforestillinger mot å gi slik superprioritet til alle eiendeler, men det vil være adskillig færre motforestillinger i at superprioritet gis i driftstilbehør og varelager. Verdien av et slikt pant vil uansett variere, og det er et usikkert pant. Etter dagens regler for gjeldsforhandling kan skyldneren i gjeldsforhandlingsperioden selge varelager og driftstilbehør som ledd i vanlig løpende drift og det ikke vesentlig forringer panthavers rett, se konkursloven § 17 fjerde ledd.»

For det andre foreslår utredningen at lån til drift av skyldnerens virksomhet i perioden for rekonstruksjonsforhandling gis pantesikkerhet etter reglene om legalpant i panteloven § 6-4. Utredningen skriver på s. 46:

«Utredningen vil foreslå at lån til drift av skyldnerens virksomhet i perioden for rekonstruksjonsforhandling gis pant innenfor reglene om legalpant for nødvendige boomkostninger i panteloven § 6-4. På samme måte som ved pant i tingsinnbegrepene nevnt i pkt. 10.2, vil pantesikkerhet innenfor reglene om legalpant gå på bekostning av de eksisterende panthavere. På den annen side må enhver panthaver være forberedt på at et konkursbo kan kreve dekket inntil 5 % av pantets verdi – dog maksimalt 700 ganger rettsgebyret for hvert pantobjekt – til dekning av nødvendige boomkostninger. Usikkerheten blir da ikke vesentlig større dersom de samme 5 % med den samme begrensningen på 700 ganger rettsgebyret også kan benyttes som sikkerhet for lån i rekonstruksjonsperioden og til omkostningene ved rekonstruksjonsbehandlingen. Utredningen forutsetter at dersom rekonstruksjonsforhandlingen ender med at det åpnes konkurs, så kan dette beløpet bare brukes én gang. Med andre ord blir risi-

koen for de eksisterende panthavere kun inntil 5 % av pantets verdi og maksimalt 700 ganger rettsgebyret for hvert pantobjekt.»

Utredningen uttaler følgende på s. 46 flg. om hvilken saksbehandling og hvilke rettssikkerhetsgarantier som skal gjelde ved etablering av superprioritet og legalpant for lån til drift i perioden med rekonstruksjonsforhandlinger:

«Slik bruk av superprioritet og legalpant bør bare benyttes dersom det ikke finnes andre likvide midler til drift av virksomheten og kostnader til gjeldsforhandlingene. Det vil være et ansvar både for skyldneren og for rekonstruktør/kreditorutvalg å holde utgiftene til drift og forhandlinger på et forsvarlig nivå. Det må utarbeides gode budsjetter for driften av virksomheten og man må se om det finnes inntektsmuligheter. Utredningen vil også peke på at det i mange tilfeller vil være naturlig at eierne og/eller hovedkreditorene bidrar med kreditt til driften.

Låneopptak med sikkerhet i form av superprioritet eller legalpant skal bare foretas med samtykke fra rekonstruksjonsutvalget. De berørte panthavere vil også ha rett til å bringe rekonstruksjonsutvalgets beslutning om å gi slik sikkerhet inn for retten. Retten skal da prøve om det er nødvendig med slikt lån og om det vil virke særlig urimelig for panthaverne. Av hensyn til fremdriften må det settes en kort frist for å bringe saken inn for retten. Det forutsettes også at retten raskt tar stilling til spørsmålet. Det foreslås at vedkommende kreditor da må fremsette begjæring overfor tingretten innen en uke etter at rekonstruktøren har meddelt vedtaket til kreditor. Formen for meddelelse til kreditor må følge de alminnelige regler om kommunikasjon med kreditorene, se pkt. 17 nedenfor.

Dersom eksisterende panthaveres sikkerhet blir vesentlig forringet eller retten finner at det ikke er tilstrekkelig behov for slik lån, kan retten omgjøre samtykke til slik sikkerhet. I USA, hvor bruken av finansiering under rekonstruksjonsperioden er mest brukt, utøver retten en streng sensur av både behovet for slike lån og at pantesikkerheten ikke skal være til vesentlig skade for panthaverne. Det vises også til at etter § 17 fjerde ledd kan retten forby salg av varelager og driftstilbehør som vesentlig forringer panthavers sikkerhet. Det foreslås derfor at dersom eksisterende panthaveres sikkerhet blir vesentlig forringet eller retten finner at det ikke

er tilstrekkelig behov for slik lån, skal retten kunne omgjøre samtykke til slik sikkerhet.

Det foreslås en egen bestemmelse i konkursloven § 17 A om slikt låneopptak. Det bør også gis bestemmelser om dette i panteloven.»

8.3 Høringsinstansenes syn

Forslagene i utredningen støttes av *Advokatforeningen*, mens *Finans Norge* etterlyser en utredning av hvordan andre enn sikrede kreditorer kan bidra til å finansiere driften i rekonstruksjonsperioden. *Brønnøysundsregistrene* har en merknad til de praktiske sidene ved etableringen av pant som foreslått i utredningen.

Advokatforeningen uttaler:

«Gjennomføring av rekonstruksjonsforhandlinger krever tilgang til likvider, både til drift av virksomheten og til utgiftene forbundet med rekonstruksjonsarbeidet. Virksomheter som fyller vilkårene for å få åpnet forhandlinger om rekonstruksjon er vanligvis i en økonomisk situasjon der det er begrenset tilgang på likvide midler og trenger således tilførsel av kapital for å kunne gjennomføre rekonstruksjonsforhandlingene. Dette er nok en av de viktigste grunnene til at gjeldsforhandlinger er relativt lite benyttet. Det er i dag som regel kun i de tilfellene det enten foreligger frie (ikke pantsatte) midler, eller skyldneren i forkant av forhandlingene har skaffet frisk kapital, at gjeldsforhandlinger vil kunne gjennomføres. I sistnevnte tilfeller vil finansiering av gjeldsforhandlinger i praksis løses ved at investor låner midler til drift under gjeldsforhandlinger, mot massekravsstatus i en etterfølgende konkurs dersom forhandlingene ikke lykkes. Det er derfor i disse få tilfellene langt på vei etablert en ordning med «superprioritet» for finansiering under gjeldsforhandlinger. Det er imidlertid kun i unntakstilfellene at slike løsninger foreligger allerede ved åpningen av forhandlingene, og Advokatforeningen mener de foreslåtte løsninger i betydelig grad åpner for bedre muligheter for å kunne lykkes med rekonstruksjon. Utredningen foreslår derfor at lån til drift og finansiering av rekonstruksjonsforhandlingen skal gis pantesikkerhet foran eksisterende panthavere, enten med såkalt «superprioritet» eller ved bruk av legalpant i medhold av pantel. § 6-4.

Advokatforeningen støtter utredningens forslag på dette punkt. Gir man mulighet for

superprioritet i alle aktiva kan nok dette begrense kredittmulighetene for mindre selskaper hvor verdien av panteobjektet er i det lavere sjiktet. Særlig når det ikke er klare begrensninger i størrelsen på et lån med superprioritet. Dette kan muligens på sikt gjøre det vanskeligere for små og mellomstore bedrifter å utnytte de kredittmulighetene som ligger i selskapets aktiva.

For å sikre forutberegnelighet for de øvrige panthaverne, ser Advokatforeningen videre et behov for å prosentvis begrense adgangen til å etablere superpant til finansiering av driften under rekonstruksjonsforhandlingene.»

Finans Norge uttaler:

«Finans Norge er av den klare oppfatning at finansiering av rekonstruksjonsperioden må utredes nærmere og at utredningen må omfatte en langt videre krets enn de med pantsikrede krav i de aktuelle objekter. Etter vår oppfatning må det utredes nærmere hvordan øvrige kreditorer, kreditorer med fortrinnsretter og eierne (for eksempel ved tvungen emisjon) kan bidra til å finansiere rekonstruksjonsperioden.

Hensynet til forutberegnelighet tilsier at det på forhånd skal være mulig å forutse konsekvensene av de rettslige disposisjoner som foretas mellom parter i kraft av sin private autonomi. En kreditor som yter kreditt mot sikkerhet i form av pant kan foreta gode beregninger av den fremtidige økonomiske stillingen dersom kreditten misligholdes. Et annet hensyn som er nær knyttet til forutberegnelighet er hensynet til omsetningsinteresser, nærmere bestemt hvordan formuesretten bygger opp under samfunnsøkonomisk verdiskapning.

Utredningens forslag til finansiering av rekonstruksjonsperioden rokker ved begge disse prinsippene ved at panteobjektene fungerer som sikkerhet for noe annet enn det de var tiltenkt, og som medfører at kreditt til finansiering av rekonstruksjonsperioden vil gå på bekostning av de eksisterende panthavere som vil sitte igjen med dårligere sikkerheter. Dette kan gi utilsiktede konsekvenser, blant annet ved at kreditorer kan bli mer tilbakeholdne med å yte kreditt med sikkerhet i disse panteobjektene, men også at kreditt kan bli dyrere eller at det i tillegg må avtales ytterligere sikkerheter i form av (real)kausjoner.

En annen side ved utredningens forslag til finansieringen av rekonstruksjonsperioden er

at dette kan åpne for at nye aktører spekulerer i å finansiere rekonstruksjonsperioder. Det kan være uheldig at nye aktører kommer inn i en sikret posisjon på bekostning av etablerte og pantsikrede kreditorer. Slike aktører kan for eksempel være forskjellige typer fond, eller at eiere av virksomheter kan være interessert i å finansiere rekonstruksjonsperioden selv. I utenrettslige forhandlinger med kreditorene kan eierne skyte inn kapital i virksomheten, men da med dårligste prioritet, men dersom det åpnes rekonstruksjonsforhandlinger kan eierne av virksomheten skyte inn kapital med sikkerhet foran eksisterende panthavere.

I tillegg vil vi også peke på at hensynet til å sikre (real)kausjonistene ikke synes tilstrekkelig ivarettatt ved at forslaget kan ramme kausjonistene. Dersom skyldnerens pant faller bort eller minker øker kausjonistens ansvar tilsvarende og dette innebærer en tvungen gjennopplåning på kausjonistens bekostning, i konkurs ligger dette utenfor boets beslagsrett og det samme bør gjelde ved rekonstruksjon.»

Brønnøysundregistrene uttaler:

«Brønnøysundregistrene legger til grunn at det ikke legges opp til etablering av et nytt pantealternativ med tilhørende ny dokumenttype som omfatter varelager, driftstilbehør og utestående fordringer, men at sikkerhet må etableres særskilt for de ulike typer løsøre på vanlig måte. I pantattesten fra Løsøreregisteret vil pant under rekonstruksjonsforhandlinger fremgå sist i panteheftelsen for de ulike pantealternativer, på samme måte som for legalpant etter panteloven § 6-4. Det vil si at en fortsatt ikke kan legge til grunn rekkefølgen i pantattesten ved vurdering av prioritet.»

Konkursrådet peker i sitt brev 30. mars 2020 til departementet på at mangelen på løsninger for å finansiere rekonstruksjonene er en vesentlig svakhet ved dagens regler, og gir uttrykk for støtte til forslagene i utredningen. I brevet heter det:

«Enkelte høringsinstanser har vært skeptiske til om forslaget til ny § 17 A går for langt på bekostning av panthavere. Konkursrådet påpeker at opptak av lån skal godkjennes av rekonstruktøren og kan overprøves av retten «dersom eksisterende panthaveres sikkerhet blir vesentlig forringet eller retten finner at det ikke er tilstrekkelig behov for et slikt lån».

Etter det Konkursrådet har forstått er erfaringene fra USA at første prioritets panthaver ofte selv velger å yte den nye kreditten for ikke å få noen foran seg i prioritetsrekken.

Det er imidlertid en risiko for at disse tiltakene ikke er tilstrekkelige, og Konkursrådet tror nok at det bør være adgang til også å belåne realregistrerte eiendeler, men innser samtidig at det kanskje er vanskelig å innføre dette på kort sikt uten ytterligere utredning.

Konkursrådet støtter også forslagene om at det i begjæringen om åpning av rekonstruksjon skal redegjøres for hvordan videre drift skal finansieres, jf. § 2 første og andre ledd i forslaget. Det er normalt slik at likviditetsbehovet vil øke umiddelbart ved åpning av gjeldsforhandling. Dette forslaget vil legge til rette for at skyldneren, eventuelt den kreditoren som har innlevert begjæringen, forsøker å avklare finansieringen på forhånd.

Konkursrådet støtter for øvrig høringsinnspill fra Brønnøysundsregistrene om at gjennomføring av finansiering med superprioritet krever enkelte endringer i panteloven.»

8.4 Departementets vurdering

Departementet ser det som viktig å forbedre mulighetene til å finansiere fortsatt drift av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlinger. Det er særlig behov for dette nå som følge av situasjonen som har oppstått med utbruddet av covid-19. Departementet følger derfor opp forslagene i utredningen om å innføre regler om mulighet for etablering av pantesikkerhet for lån til fortsatt drift i rekonstruksjonsperioden i driftstilbehør, varelager og utestående fordringer med såkalt superprioritet foran eksisterende panthavere. Departementet følger dessuten opp forslaget om at slik finansiering skal sikres ved legalpant innenfor tilsvarende rammer som gjelder etter reglene i panteloven § 6-4 om legalpant for nødvendige boomkostninger under konkursbehandling. Bestemmelsene foreslås tatt inn i § 19 i lovforslaget. I tillegg har departementet utarbeidet nye bestemmelser i panteloven om superprioritet og legalpant som nevnt.

Til innvendingene fra *Finans Norge* om at også øvrige kreditorers og eieres mulighet til å bidra til finansieringen bør utredes nærmere, samt til Konkursrådets innspill om at det bør være adgang til å belåne også realregistrerte eiendeler, vil departementet vise til at det i nåværende situasjon

er viktig raskt å få på plass en midlertidig ordning som kan avhjelpe situasjonen, og som allerede er tilstrekkelig utredet. Departementet foreslår ikke i denne omgang regler som går utover å følge opp forslagene i utredningen.

Finans Norge har påpekt at kreditt til finansiering av rekonstruksjonsperioden vil gå på bekostning av eksisterende panthavere. Siden det foreslås at panterettigheter til sikkerhet for lån under rekonstruksjonsforhandling etter nye regler om superprioritet og legalpant skal gå foran eksisterende panterettigheter, har departementet vurdert forslagene opp mot forbudet mot tilbakevirkende lover i Grunnloven § 97. Spørsmålet er om inngrepet i etablerte panthaveres posisjon etter en helhetsvurdering utgjør særlig urimelig eller urettferdig tilbakevirkning, jf. Rt-1996-1415 (Borthen), Rt-2007-1281 (Øvre Ullern) og Rt-2013-1345 (strukturvote).

Når det gjelder forslaget om legalpant etter ny § 6-5 i panteloven, viser departementet til at panteloven § 6-4 allerede har en regel om legalpant for boomkostninger, som innebærer at panthaverne må ta høyde for en mulighet for fem prosents reduksjon av sikkerhetens verdi. Siden departementet går inn for at panteretten for boomkostninger etter § 6-4 i en eventuell etterfølgende konkurs ikke skal gjelde så langt pant for lån under rekonstruksjonsforhandling etter ny § 6-5 benyttes, innebærer lovforslaget ingen økning av den størrelsesmessige reduksjonen av sikkerheten som panthaverne må ta høyde for allerede etter gjeldende rett. Forslaget innebærer kun en utvidelse av hvem denne sikkerheten kan benyttes til fordel for, ved at man inkluderer långiver etter lovforslaget § 19. Dette kan medføre en viss økt risiko for at pantet aktualiseres, men samtidig kan en økt sannsynlighet for vellykket rekonstruksjon som følge av at det ytes lån etter § 19, medføre lavere risiko for konkurs. Så lenge den størrelsesmessige rammen for legalpantet er den samme som etter gjeldende rett, kan departementet ikke se at forslaget er problematisk opp mot forbudet mot urimelig eller urettferdig tilbakevirkning etter Grunnloven § 97.

Når det gjelder forslaget om såkalt superprioritet for lån under rekonstruksjonsforhandling, som skal gå foran eksisterende pant i driftstilbehør, varelager og utestående fordringer, jf. forslaget til ny § 3-1 a og nytt fjerde ledd i § 4-10 i panteloven, medfører dette at sikkerheten for eksisterende panthavere reduseres med det beløpet som eventuelt benyttes til dekning av lånet etter lovforslaget § 19. Departementet viser her for det første til at opptak av slikt lån etter forslaget skal godkjennes

av rekonstruksjonsutvalget. Samtykke fra utvalget kan etter begjæring fra eksisterende panthavere overprøves av retten, som kan nekte godkjenning hvis det medfører at eksisterende panthaveres sikkerhet blir vesentlig forringet. Rettens kontroll vil etter dette kunne avverge tilfeller der anvendelse av de nye reglene ellers kunne gi urimelige utslag for eldre panthavere i det enkelte tilfellet. *Advokatforeningen* har etterlyst en prosentvis begrensning av adgangen til å etablere pant med superprioritet av hensyn til forutberegneligheten for øvrige panthavere. Departementet ser det imidlertid ikke som hensiktsmessig, eller nødvendig av hensyn til Grunnloven § 97, å foreslå noen slik begrensning. Det vil kunne variere for den enkelte virksomhet hvor stort låneopptak som kan være akseptabelt. Vurderingen av om den aktuelle pantsettelsen er akseptabel sett opp mot øvrige pantekreditorens stilling i det enkelte tilfellet, vil høre under den kontrollen rekonstruksjonsutvalget, og eventuelt retten, skal foreta ved godkjenning og overprøving etter lovforslaget. Departementet viser videre til at de aktuelle panterettighetene allerede er en til en viss grad usikker størrelse etter gjeldende rett, siden de er såkalte tingsinnbegrepspant som omfatter de formuesgodene som inngår i pantet til enhver tid. Panthaveren må følgelig regne med endringer i pantets verdi over tid. Ved vurderingen av forholdet til Grunnloven § 97 må det dessuten legges betydelig vekt på at lovforslaget kan gi bedre muligheter for vellykket gjennomføring av rekonstruksjonsforhandlinger, avverging av konkurs og videre drift av virksomheten, noe som generelt er positivt for pantekreditorene, næringslivet generelt og av stor samfunnsmessig betydning. Dette hensynet har etter departementets syn særlig stor vekt i situasjonen som nå er oppstått som følge av utbruddet av covid-19, der mange bedrifter som ellers ikke ville vært aktuelle for konkurs, kan få gjeldsproblemer og behov for rekonstruksjonsforhandling. For at reglene om lån under rekonstruksjonsforhandling skal få rask effekt som et virkemiddel til å avhjelpe situasjonen, er det viktig at de gis anvendelse også for panterettigheter som er stiftet før lovens ikrafttredelse.

Departementet har vurdert om det eventuelt bør gis en overgangsperiode for de nye reglene, for å gi eksisterende panthavere tid til å innrette seg etter endringene. En slik overgangsperiode ville imidlertid medføre at lovforslaget kunne fått mindre effekt som virkemiddel til å avhjelpe den ekstraordinære situasjonen mange virksomheter nå står i som følge av utbruddet av covid-19. En overgangsperiode er også lite praktisk når det

foreslås en midlertidig lov med begrenset varighet. Departementet kan heller ikke se at det er påkrevd med en overgangsperiode av hensyn til Grunnloven § 97, i hvert fall ikke i den ekstraordinære situasjonen man nå står overfor.

Etter dette er departementets konklusjon at forslagene om såkalt superprioritet og legalpant for lån under rekonstruksjonsforhandling ikke reiser problemer opp mot forbudet mot urimelig eller urettferdig tilbakevirkning etter Grunnloven § 97.

Siden ordningen med superprioritet skal gis virkning også i relasjon til allerede stiftede panterettigheter, vil den i enkelte tilfeller, der superprioriteten gjøres gjeldende, kunne innebære en form for ekspropriasjon av et formuesgode fra en person (den eksisterende panthaveren) til en annen (långiveren etter lovforslaget § 19). Dette er ikke tilfellet for forslaget om legalpant, som ikke innebærer noen utvidelse av legalpantets størrelse utover det panthaveren allerede må avfinne seg med etter panteloven § 6-4 om boomkostninger. Forslaget medfører riktignok at det kan bli noe større risiko for at legalpantet aktualiseres, ettersom det kommer inn en ytterligere begunstiget (långiveren etter § 19). Både for pant med superprioritet og legalpantet dreier det seg ikke om noen avståelse av eiendom i snever forstand, men om en noe økt risiko for eksisterende panthavere. Departementet legger til grunn at vurderingen etter Grunnloven § 97 vil være dekkende også for vurderingen etter Grunnloven § 105 av denne økte risikoen, slik at § 105 ikke vil kunne gi noe vern utover det som følger av § 97. Som fremholdt av Høyesterett i Rt-1996-1440 (Tunheim), er det en nær forbindelse mellom bestemmelsene i § 97 og § 105. Likheten som etablerte panterettigheter har med eiendomsrett i snever forstand, vil også være relevant etter Grunnloven § 97, hvor det særlig skal tas hensyn til hvilke rettigheter eller etablerte rettsposisjoner som inngrepet gjelder. Departementet viser videre til de hensyn som er fremhevet ovenfor knyttet til at lovforslaget kan gjøre det mulig å gjennomføre vellykkede rekonstruksjoner i flere tilfeller enn i dag, og dette kan komme også eksisterende pantekreditorene til gode. Vurderingen av dette opp mot Grunnloven § 105 blir sammenfallende med vurderingen etter § 97.

Departementet finner det etter dette klart at verken § 97 eller § 105 i Grunnloven er til hinder for at de nye panterettighetene som foreslås, gis virkning også overfor eksisterende panterettigheter stiftet før lovens ikrafttredelse.

Departementet har også vurdert de nye reglene om pant med superprioritet opp mot ver-

net av eiendomsretten etter den europeiske menneskerettskonvensjonen første tilleggsprotokoll artikkel 1 (heretter EMK P1-1). Forutsatt at eksisterende panthavers panterett, med den eksisterende dekningsrekkefølge (prioritet) vedkommende har, er en «possession» etter EMK P1-1, må eventuelle inngrep i eierens rettighetsutnyttelse – for ikke å komme i strid med bestemmelsen – være i samsvar med loven og ikke vilkårlig, forfølge et legitimt formål og være forholdsmessig. Inngrepet vil være uforholdsmessig og dermed konvensjonsstridig dersom eieren må bære «an individual and excessive burden». Departementet finner det klart at lovforslaget forfølger et legitimt formål. Som fremhevet ovenfor kan lovforslaget gi bedre muligheter for vellykket gjennomføring av rekonstruksjonsforhandlinger, avverge konkurs og sikre videre drift av virksomheten, noe som generelt er positivt for pantekreditorer, næringslivet generelt og av stor samfunnsmessig betydning. Det er dermed forholdsmessighetsvurderingen som vil være det sentrale for spørsmålet om hvorvidt et inngrep vil være i strid med EMK P1-1.

Ved forholdsmessighetsvurderingen kommer mange av de samme hensynene inn som ved vurderingen etter Grunnloven § 97. Dette innebærer blant annet at inngrep normalt ikke vil anses for å være uforholdsmessige i tilfeller der inngrepet består av endringer i fremtidige reguleringer av etablerte rettighetsposisjoner som skyldes tungtveiende og ekstraordinære samfunnsmessige behov, og som ikke rammer spesielt hardt. Departementet viser til at tiltaket er egnet til å føre til flere vellykkede gjeldsforhandlinger. Det anses viktig å skaffe likviditet til kostnadene under rekonstruksjonsforhandlingene. For å oppnå dette har departementet foreslått flere tiltak, hvor pant med superprioritet er ett av dem. Departementet anser det som nødvendig med tiltak som også tilfører likvide midler til prosessen, slik pant med superprioritet legger til rette for. Panteobjektene som er omfattet av forslaget, vil etter departementets syn føre til et mindre inngrep i eksisterende panterettigheter sammenliknet med alternativer som pant i skyldnerens realregistrerte eiendeler. For legalpantet innebærer ikke lovforslaget et inngrep utover at det blir en noe økt risiko for at pantet blir benyttet. Driftstilbehør, varelager og fordringer er panteobjekter med varierende verdi over tid. Dette vil også

kunne reflekteres i kredittvilkårene for lån i slike objekter. Etter lovforslaget skal retten dessuten sette en beslutning om superprioritet til side dersom eksisterende panthaveres sikkerhet vil bli vesentlig forringet. Retten skal derfor påse at etablering av pant med superprioritet ikke skal slå urimelig ut i det enkelte tilfellet for eksisterende panthavere. Departementet viser også til at muligheten for å gjennomføre vellykkede rekonstruksjoner i flere tilfeller enn i dag vil komme hele kreditorfellesskapet til gode. Etter en samlet vurdering finner departementet at lovforslaget ikke er i strid med EMK P1-1.

For øvrig viser departementet til at rekonstruksjonsutvalgets og rettens kontroll også vil tjene til å sikre mot slik spekulering i finansiering av rekonstruksjonsperioder som *Finans Norge* har uttrykt bekymring for.

Departementet er ellers enig med Finans Norge i at det vil være uheldig om realkausjonistens ansvar øker som følge av bortfall av skyldnerens pant for å sikre finansiering i rekonstruksjonsperioden. Departementet foreslår derfor at legalpant for lån til fortsatt finansiering i rekonstruksjonsperioden ikke skal omfatte formuesgoder som en tredjeperson har stilt som pantesikkerhet for konkursskyldnerens gjeld. Det foreslås altså en mer begrenset løsning her enn det som gjelder for boomkostninger etter § 6-4.

På bakgrunn blant annet av innspillet fra *Brønnøysundregistrene* ser departementet at det er behov for enkelte midlertidige nye bestemmelser i panteloven for å klargjøre at sikkerheten for lån til finansiering av fortsatt drift skal ha prioritet foran øvrige heftelser, jf. forslaget til ny § 3-1 a og § 4-10 fjerde ledd i panteloven. Dette bør fremgå av panteloven, og ikke bare av rekonstruksjonsloven. Panteretten må ellers etableres særskilt for de enkelte typer av løsøre på vanlig måte, etter de ellers gjeldende reglene i panteloven kapittel 3 og 4 om dette. Det foreslås i tillegg nye bestemmelser i panteloven ny § 6-5 om legalpant for lån til finansiering av rekonstruksjonsperioden. Det fremgår av denne bestemmelsen at i den utstrekning denne panteretten er benyttet, reduseres boets legalpanterett etter § 6-4 tilsvarende ved en eventuell direkte etterfølgende konkurs.

Etter dette vises det til § 19 i lovforslaget og til forslaget til ny § 3-1 a, § 4-10 nytt fjerde ledd og § 6-5 i panteloven (jf. lovforslaget § 66 nr. 2). I tillegg vises det til merknadene til bestemmelsene.

9 Dekning til kreditorene/minimumsdividende

9.1 Gjeldende rett

Konkursloven har i § 23 regler om innholdet i en frivillig gjeldsordning og i § 30 regler om hva en tvangsakkord kan gå ut på. I § 30 om tvangsakkord stilles det blant annet krav til minimumsdividende.

9.2 Forslaget i utredningen

Om frivillig gjeldsordning skriver utrederen på s. 47 flg.:

«En frivillig gjeldsordning forutsetter enighet mellom kreditorene og at ingen av kreditorene som omfattes av gjeldsordningen ikke motsetter seg ordningen.

Etter konkursloven § 23 første ledd kan en frivillig gjeldsordning gå ut på betalingsutsettelse, prosentvis nedsettelse av gjelden, avvikling eller salg av skyldnerens eiendeler og virksomhet, samt en kombinasjon av disse tiltak.

I utgangspunktet skal alle fordringer fra tiden før gjeldsforhandlingen likestilles, jf. § 23 annet ledd. Men fordringer som har fortrinnsrett etter dekningsloven kapitel 9, og pantesikrede fordringer kan holdes utenfor og dekkes fullt ut, så langt som fortrinnsretten og pantesikkerheten rekker, jf. tredje ledd nr. 1 og 2. Videre kan man foreta motregning med de begrensninger som dekningsloven kapitel 8 setter jf. tredje ledd nr. 3. I tillegg kan «småkrav» dekkes fullt ut, jf. tredje ledd nr. 4. Etter § 23 fjerde ledd kan man dog stille kreditorer som aksepterer, dårligere.

Utrederen foreslår ikke å endre disse bestemmelser, bortsett fra at det i lovteksten klarere bør fremgå at salg av hele eller deler av virksomheten kan være en viktig del av en rekonstruksjon.

Det bør også fremgå at man kan forskjellsbehandle kreditorer eller grupper av kreditorer enten ved å behandle disse dårligere eller bedre enn andre, når ingen kreditorer motsetter seg det. En frivillig akkord forutsetter jo at

ingen av kreditorene motsetter seg det. Bestemmelsen i § 23 annet, tredje og fjerde ledd om krav til likebehandling av kreditorene foreslås strøket. Ved en frivillig rekonstruksjon er det nettopp vesentlig å beholde fleksibiliteten i hva en løsning kan gå ut på. Det kan være særlige grupper av kreditorer, hvor skyldneren gjerne har en kontraktsmessig forpliktelse, slik som leieavtale, leasing mv., hvor det kan være grunn til at disse behandles annerledes enn de øvrige kreditorer. Et typisk eksempel kan være at leie-/ leasing-avtalen fortsetter men på andre vilkår. Så lenge det er krav om at ingen kreditor har motsatt seg rekonstruksjonsforslaget, vil en slik regel ikke være urimelig overfor kreditorene. Det må også være klart at det ikke er noe til hinder for at kreditorene – alle eller enkelte av dem – kan konvertere gjeld til egenkapital.»

Om tvangsakkord skriver utrederen på s. 48 flg.:

«Ved en tvangsakkord kan et flertall av kreditorene binde alle berørte kreditorer til en betalingsutsettelse, prosentvis nedsettelse av gjelden, avvikling eller salg av skyldnerens eiendeler og virksomhet, samt en kombinasjon av disse tiltak, jf. konkursloven § 30 første ledd.

Det er krav om at de uprioriterte kravene får en dividende på minst 25 %, jf. § 30 annet og tredje ledd. Etter fjerde ledd gjelder ikke kravet om minimumsdividende hvis skyldnerens insolvens skyldes uhell som ikke kan tilregnes ham. Dette er i praksis en lite brukt bestemmelse som er reservert for de spesielle tilfellene. I forarbeidene, NOU 1972: 20 side 95, er det angitt at kravet for å benytte dette unntaket skal håndheves strengt. Mer praktisk er regelen i femte ledd om at alle krav opp til et minstebeløp kan få full dekning, slik at akkorden bare gjelder de større kreditorer.

Begrunnelsen for kravet om minimumsdividende synes å være at det av hensyn til den alminnelige betalingsmoral er viktig at kreditorene i alle fall sikres betaling av en «rimelig» andel av kravet. Etter utrederens oppfatning er

det ingen logisk grense for et bestemt krav til minimumsdividende. Bestemmelsen om minst 25 % dividende ved en tvangsakkord synes skjønnsmessig fastsatt, ut fra et syn om at kreditorene bør beholde en «rimelig» andel av kravet sitt. Det avgjørende bør etter utrederens syn være om en akkord medfører en bedre løsning for kreditorene enn en konkurs. Konkurs er det realistiske alternativ dersom en akkord ikke blir vedtatt. Dersom rekonstruksjonen med en tvangsakkord gir et bedre resultat for kreditorene – og et flertall av kreditorene ønsker en slik løsning – er det ingen grunn til at loven skal sette krav om en bestemt minimumsdividende. Et krav om minimumsdividende vil stenge for gode løsninger som er ønsket av kreditorene. Det vil også stenge for en videreføring av virksomheten ved rekonstruksjon. I gjeldsordningsloven av 1993 (for privatpersoner) er til sammenligning ikke fastsatt noe krav til minimumsbetaling, jf. Denne lov § 5-2. Ved mange slike gjeldsordninger betaler skyldneren intet eller svært lite til kreditorene.

Utrederen vil også peke på at et krav om minimumsdividende vil også kunne skape problemer ved en konvertering av gjeld til aksjekapital, se kapittel 13 nedenfor.

Det er dessuten i dagens konkurslov ingen uttrykkelig bestemmelse om når en dividende skal utbetales. Det er dog i § 50 første ledd nr. 2 bokstav c) en regel om at retten etter begjæring kan nekte stadfestelse når utsettelsen av betalingen går lenger enn rimelig. En akkord kan således bl.a. gå ut på at dividenden først skal utbetales langt frem i tid. Utrederen mener at kravet til minimumsdividende gir liten mening.

I Danmark er det intet krav om minimumsdividende ved tvangsakkord under rekonstruksjon, dansk konkurslov § 10a stk. 1. Retten skal ved stadfestelsen av rekonstruksjonsforslaget prøve om det står i misforhold til skyldnerens økonomiske stilling. I praksis vil det si om forslaget gir en bedre løsning for kreditorene enn en konkurs. I Sverige er det i utgangspunktet krav om en dividende på minst 25 %, men det kan gjøres unntak i særlige tilfeller om «det fins särskilde skäl för lägre procent». Dette er en videre unntaksregel enn den norske i konkursloven § 30 fjerde ledd. I den svenske utredningen «Ett samlat insolvensförfarande» i SOU 2010:2 foreslås det at kravet om minimumsdividende ved tvangsakkord blir avskaffet i Sverige. Det er heller ikke i USA,

England, Tyskland eller Frankrike krav om en bestemt minimumsdividende.

Utrederen konkluderer med at det avgjørende bør således være om en akkord vil være en bedre løsning for kreditorene enn en konkurs. Kravet om en minimumsdividende bør avskaffes. I utgangspunktet vil kreditorene (og et flertall av disse) være nærmest til å vurdere hva som vil være den beste løsningen for dem. Retten bør være tilbakeholden med å overprøve denne vurderingen. Men i stedet foreslås det legge inn et «støtende»-kriterium tilsvarende gjeldsordningsloven § 5-4 (1) a, og krav om at akkorden skal være rimelig og rettfærdig for kreditoren, hvilket kan gi retten en mulighet til å nekte stadfestelse av en akkord der sterke grunner tilsier dette, se § 49 nr. 1.

På samme måte som for frivillig akkord, bør det også ved tvangsakkord i lovteksten klarere bør fremgå at salg av hele eller deler av virksomheten kan være en viktig del av en rekonstruksjon. Det bør også fremgå klarere at man kan behandle kreditorer eller grupper av kreditorer dårligere enn andre, hvis de som behandles dårligere ikke motsetter seg det ved at § 48 nr. 3 foreslås strøket.»

9.3 Høringsinstansenes syn

Advokatforeningen støtter forslaget om å fjerne kravet om likebehandling av alle kreditorer ved frivillig rekonstruksjon og forslaget om å fjerne kravet om minimumsdividende ved tvangsakkord. I den forbindelse uttaler Advokatforeningen:

«Begge tiltakene gir en økt fleksibilitet under rekonstruksjonsforhandlingene, noe som øker muligheten for å komme i mål med en rekonstruksjon. Dette er normalt å foretrekke fremfor konkurs – som ofte ender uten dividende for de uprioriterte kreditorene, selv om dividenden i forslaget ikke overstiger 25 %.»

Finans Norge er skeptisk til denne delen av forslaget:

«Dagens system skaper en forutberegnelighet for kreditorene og bør etter Finans Norges vurdering videreføres, det er imidlertid gode argumenter for å justere kravet til minimumsdividende noe ned.

For en bedre sammenheng mellom konkurs og rekonstruksjon er det etter vår vurdering hensiktsmessig at det også i fremtiden opp-

stilles et krav til minimumsdividende, men at denne kan justeres noe ned. Etter vår vurdering bør minimumsdividenden fastsettes i intervallet 15–20 prosent.»

Skattedirektoratet har også innvendinger mot forslaget:

«Vi mener at hensynet til betalingsmoralen taler for at det skal være en viss minstedekning. I f.t. en eventuell konkurs er tvangsakkorden en fordelaktig løsning for skyldneren. Vedkommende får ettergitt en del av sin gjeld og i mange tilfeller også fortsette sin forretningsdrift. Det kan derfor hevdes at tvangsakkord bør forbeholdes de skyldnere som ikke lar det hele drive så lenge at det ikke finnes midler igjen i boet til en minstedekning av en viss størrelse.

I den forbindelse vil vi også særlig fremheve hensynet til de kreditorer som har stemt mot skyldnerens akkordforslag og det forhold at en virksomhet som ikke en gang kan tilby 25 prosent dividende, regelmessig kan sies å mangle nødvendige ressurser for videre drift. Når det i utredningen argumenteres for å fjerne minimumsdividenden, da det til sammenligning ikke er noe slikt krav til minimumsbetaling etter gjeldsordningsloven, synes vi ikke det er et særlig relevant argument. Dette fordi gjeldsordningsloven omfatter privatpersoner, mens gjeldsforhandling etter konkursloven hovedsakelig vil gjelde de næringsdrivende.

Vi mener også at det kan oppstå en konkurransevridning ved det fremsatte forslaget. Det kan være en fare for at foretak får sanert gjeld i for stor utstrekning. Disse kan da fortsette virksomhet i konkurranse med foretak som ikke har fått sanert gjeld og som i stedet f.eks. har drevet mer effektivt.

På flere punkter i utredningen sammenligner man gjeldsforhandlinger etter konkursloven med gjeldsordning etter gjeldsordningsloven. Mens hovedregelen etter gjeldsordningsloven § 1-4 tredje ledd er at skyldneren bare kan oppnå gjeldsordning en gang, vil en virksomhet etter forslaget kunne oppnå rekonstruksjon flere ganger.

I utredningen så ønsker man generelt å lempe på kravene for å oppnå rekonstruksjon. Målet er da å få flere til å oppnå rekonstruksjon. På bakgrunn av dette og det vi har anført over om konkurransevridningen, mener vi at det blir uheldig at man kan oppnå rekonstruksjon flere ganger.»

Konkursrådet gir i sitt brev 30. mars 2020 uttrykk for følgende når det gjelder forslaget om å fjerne kravet til minimumsdividende ved tvangsakkord:

«Konkursrådet støtter utrederens forslag om å oppheve kravet til minstedividende på 25 % i en tvangsakkord. Det er liten grunn til å hindre en nødvendig rekonstruksjon fordi man ikke klarer minstebeløpet. Det er allerede i dag en unntaksbestemmelse i kkl. § 30 fjerde ledd der skyldneren ikke kan bebreides, noe som vil slå inn når problemene skyldes omsetningstap som følge av Covid-19, men etter denne bestemmelsen krever unntaket enstemmighet. Det er uheldig at enkeltkreditorer i et slikt tilfelle skal ha rett til å velte et ellers fornuftig og godt forslag som forutsetningsvis vil være bedre for kreditorene enn konkurssalternativet.»

9.4 Departementets vurdering

Departementet foreslår å følge opp forslagene som gjelder frivillig gjeldsordning (rekonstruksjon), jf. § 27 i lovforslaget. I hovedsak innebærer dette at kravene om likebehandling av kreditorer fjernes. En slik regelendring vil gi større fleksibilitet. Som det er pekt på i utredningen, må forslaget ses i sammenheng med at et forslag til frivillig gjeldsordning (rekonstruksjon) ikke vil bli vedtatt hvis en av kreditorene som omfattes av det, ikke godtar forslaget, jf. lovforslaget § 29. Det er da vanskelig å se noen god grunn til at loven ut over dette bør begrense løsningsmulighetene.

Det har i høringen vært noe mer delte meninger om forslaget om å oppheve kravet til minimumsdividende ved tvangsakkord i konkursloven § 30 (lovforslaget § 34). Departementet har forståelse for motforestillingene som har kommet til uttrykk, men foreslår likevel å følge opp forslaget i utredningen. Etter departementets syn er det i utredningen pekt på gode argumenter til støtte for forslaget om å fjerne kravet til minimumsdividende ved tvangsakkord. Hensynene som taler for forslaget (blant annet at man ikke bør stenge for løsninger som er ønsket av kreditorene når alternativet ofte er konkurs), veier etter departementets syn tyngre enn mot-hensynene. Ikke minst gjelder dette i den foreliggende situasjonen, der det er et særlig behov for regler som kan muliggjøre fleksible løsninger og hindre konkurser der dette er hensiktsmessig. Departementet viser også til opplysningene i

utredningen om at lovgivningen i flere andre land ikke stiller noe krav om minimumsdividende ved tvangsakkord.

Når det gjelder likebehandling av kreditorene ved tvangsakkord, vises det til spesialmerkningen til § 47.

Det vises ellers til lovforslaget §§ 27 og 34.

10 Vedtakelsesregler

10.1 Gjeldende rett

Konkursloven har regler om vedtakelse av forslag om frivillig gjeldsordning i § 25 og om vedtakelse av tvangsakkordforslag i § 43. Utrederen beskriver reglene om vedtakelse av forslag om frivillig gjeldsordning slik på s. 50 i utredningen:

«En frivillig gjeldsordning krever enstemmighet, dvs. at samtlige som blir omfattet av forslaget aksepterer dette, jf. konkursloven § 25 første ledd. Det kreves i utgangspunktet aktiv deltagelse fra samtlige kreditorer som omfattes, men ved manglende respons kan gjeldsnemnden oppfordre de som ikke har svart, til å godta forslaget innen to uker, jf. annet ledd. Dersom ingen stemmer mot og fristen er utløpt, skal likevel forslaget anses vedtatt dersom kreditorer som representer 3/4 – i beløp – av de krav som omfattes har godtatt forslaget.»

På samme side i utredningen er reglene om vedtakelse av tvangsakkordforslaget beskrevet slik:

«Tvangsakkord krever i dag et at kvalifisert flertall av kreditorene stemmer for forslaget, og kravet til flertall er avhengig av dividendens størrelse, jf. konkursloven § 43. Ved en dividende på minst 50 % er det tilstrekkelig med 3/5 flertall (60 %), mens ved dividende på under 50 % kreves det 3/4 flertall (75 %). Det kreves slikt flertall både i beløp av fordringene og av antallet kreditorer. En tvangsakkord forutsetter minst 25 % dividende, dvs. at en lavere dividende bare kan vedtas ved frivillig akkord, som krever enstemmighet. Dette vil si at et mindretall av kreditorene, for eksempel 30 % av kreditorene i antall som har deltatt i avstemningen, som representerer 10 % av fordringene i beløp, kan stanse en akkord (med for eksempel 25 % dividende) som det store flertall av kreditorer ønsker.»

10.2 Forslaget i utredningen

Om frivillig gjeldsordning skriver utrederen på s. 50:

«Utrederen foreslår at kravet om at enstemmighet beholdes ved frivillig akkord, men slik at dette skal praktiseres etter dagens regler i § 25 annet og tredje ledd. Med andre ord dersom ingen av kreditorene som omfattes av forslaget har stemt mot forslaget, og de som har godtatt forslaget representerer 3/4 i beløp av de krav som omfattes av forslaget, er forslaget vedtatt. Dagens regler med å forespørre kreditorene i to runder medfører unødig tidsbruk i en situasjon hvor det normalt er viktig at behandlingen går så raskt som mulig. Det gir riktignok kreditorene en større sikkerhet ved å be om svar i to runder. Utrederen mener likevel at de kreditorer som eventuelt er uenige i forslaget til rekonstruksjon selv har et ansvar for å følge med og gi beskjed dersom man motsetter seg forslaget. Hensynet til en rask gjennomføring av rekonstruksjonsprosessen veier tyngre enn hensynet til de kreditorer som ikke svarer innen fristen. Rekonstruktøren må dog gi melding til kreditorene om at de må fremme innsigelser rekonstruktøren innen fristen på to uker, hvis ikke går retten til å motsette seg forslaget tapt. Dette må også sees i sammenheng med nye reglene om saksbehandling ved bl.a. utsendelse av meldinger elektronisk. De aller fleste kreditorer vil ha tilgang på e-post (og tilsvarende elektroniske løsninger), selv om de ikke er fysisk tilstede på kontoret. Det foreslås en formuleringsendring av § 24.

Reglene om nytt forslag, dersom det første forslaget ikke vedtas, i § 26 beholdes med noen formuleringsendringer. Det samme gjelder reglene i § 27 om meddelelse av en frivillig rekonstruksjon, ugyldig rekonstruksjon i § 28 og misligholdt akkord i § 29.»

Når det gjelder tvangsakkord, viser utrederen til kravet om kvalifisert flertall og uttaler på s. 50 flg.:

«Begrunnelsen for et slikt krav om kvalifisert flertall er at en kreditor ikke skal tåle at kravet blir nedsatt uten at gode grunner for dette. Det er et aktverdig hensyn. I utgangspunktet skal skyldneren betale hele gjelden, og det skal ikke være enkelt å få gjeldsansvaret nedsatt. Poenget i denne sammenheng er imidlertid at alternativet til en rekonstruksjon med tvangsakkord, normalt vil være konkurs. I en slik situasjon blir det relevante å sammenligne med hvilken dekning kreditorene kan få ved en konkurs. Dersom løsningen med en rekonstruksjon med tvangsakkord er bedre for kreditorene enn en konkurs, bør rekonstruksjonen velges. I denne situasjon er det uheldig at et mindretall av kreditorene kan stanse en løsning som flertallet av kreditorene ønsker. I Danmark har man sogar den regel at rekonstruksjonsplanen og akkorden er vedtatt såfremt det ikke et flertall av de kreditorer – i beløp – som deltar i avstemningen, har stemt mot forslaget, se dansk konkurslov § 13 d. Det stilles således ikke krav om at et gitt antall av kreditorene skal stemme for forslaget.

Utredningen er av den oppfatning at det må være tilstrekkelig at det er et flertall på 50 % av kreditorene – regnet i beløp av de krav som er registrert og godkjent i rekonstruksjonsutvalgets fordringshaverliste etter konkursloven § 41 – som har stemt for forslaget. Utredningen mener at det dog bør være et flertall av kreditorene – i beløp – aktivt har stemt for forslaget. Den danske løsning, hvor det bare kreves et aktivt flertall ikke stemmer mot forslaget, synes å gå for langt. Det synes også rimelig at det skal være et flertall av alle kjente krav med stemmerett etter § 41 og § 42 som aktivt stemmer for forslaget. Så lenge flertallet regnes i beløp av kravene og ikke i antall kreditorer, er utredningen av den oppfatning at det skal kreves at flertallet stemmer for. Det har den virkning at en rekonstruksjon i form av tvangsakkord ikke kan vedtas ved passivitet fra flertallet av kreditorene.

I utgangspunktet bør kreditorene selv vurdere hvilken løsning som er best for dem. Ved en tvangsakkord, hvor en eller flere kreditorer som har stemt mot forslaget, har innsigelser til at retten stadfester akkorden, bør retten imidlertid mer aktivt prøve om de kreditorer som fremmer slike innsigelser, vil komme dårligere ut enn ved en konkurs. Det forutsettes kombinert med et «støtende»-kriterium tilsvarende gjeldsordningsloven § 5-4 (1) a, og at rekonstruksjonen skal være rimelig og rett-

ferdig overfor kreditorene (tilsvarende kravet i anglo-amerikansk rett om at rekonstruksjonen skal være «fair and equitable»). Utredningen fremmer forslag om slike regler i § 49 første ledd bokstav a. Det vil gi retten en mulighet til å nekte stadfestelse av en rekonstruksjon der sterke grunner tilsier dette. Retten må også kontrollere at de formelle regler for vedtagelse er overholdt, og nekte stadfestelse dersom feilen kan ha virket inn på resultatet, se § 48 første ledd bokstav a.»

Om stemmereglene skriver utredningen på s. 52:

«Stemmerett bør være forbeholdt de kreditorer som er påvirket av avgjørelsen. Typisk vil fortrinnsberettigede kreditorer som får full dekning ikke ha skal ha stemmerett (annet enn for sitt uprioriterte krav), jf. prinsippet i konkursloven § 42 og den tilsvarende bestemmelse for konkurs i § 95. Det er dog den forskjell at § 42 omfatter alle kjente fordringer (selv om de ikke er meldt til gjeldsnemndsleder/rekonstruktør), mens § 95 bare omfatter de fordringer som er meldt i boet. Begrunnelsen er at ved gjeldsforhandling og rekonstruksjon vil skyldneren normalt ha oversikt over gjelden, mens ved konkurs vil en bostyrer være avhengig av at kreditorene melder sine krav til bostyrer. De fordringer som akkorden ikke er bindende for, jf. § 55, har dog ikke stemmerett. Disse bestemmelser foreslås ikke endret.»

Utredningen stiller spørsmål om man bør innføre klasser av kreditorer. Om dette fremgår det på s. 52 i utredningen:

«Inndeling av kreditorene i klasser ved avstemningen over forslag til rekonstruksjon, brukes aktivt i USA ved vedtagelse av et rekonstruksjonsforslag etter chapter 11. Det er heller ikke ukjent i blant annet England og Frankrike. I nordisk insolvenslovgivning brukes ikke klasseinndeling, ut over særbehandling av pantsikrede og fortrinnsberettigede fordringer og etterprioriterte. Det kan imidlertid være behov for klasseinndeling hvor det er hensiktsmessig og riktig å forskjellsbehandle av kreditorer med forskjellige interesser. En riktig og rettfærdig inndeling av kreditorene vil dog være vanskelig og vil kunne gi opphav til mye diskusjon og tvister. Utredningen foreslår derfor nå ikke en slik klasseinndeling av kreditorene, men det er et forhold som bør vurderes nærmere.»

Utredningen foreslår en viss forenkling av saksbehandlingsreglene ved vedtakelse av tvangsakkord og skriver på s. 52:

«Det foreslås at avstemninger skal foretas skriftlig. Det er ikke noe behov for møte med kreditorene for å gjennomføre avstemningen. Det er viktig at prosessen går raskt og kostnadseffektivt. Det foreslås å legges til rette for bruk av elektronisk kommunikasjon. Hvis nødvendig flertall er oppnådd, sender rekonstruktøren forslaget til retten for stadfestelse. Retten behandling er i utgangspunktet skriftlig, men retten kan dersom den finner det hensiktsmessig innkalle til rettsmøte.»

10.3 Høringsinstansenes syn

Advokatforeningen støtter forslagene til endringer i vedtakelsesreglene. Advokatforeningen har i høringen gitt uttrykk for at man bør vurdere å bytte ut begrepet «rekonstruksjon med tvangsakkord», som utredningen foreslår, med begrepet «tvungen rekonstruksjon», både for å tydeligere markere skillet mot reglene om frivillig rekonstruksjon og for i større grad å synliggjøre at en rekonstruksjon – enten denne er frivillig eller tvungen – ikke nødvendigvis innebærer gjeldssanering eller akkord. Advokatforeningen har synspunkter på skillet mellom frivillig og tvungen rekonstruksjon også på dette stadiet, og uttaler:

«[D]et [ligger] ingen forutsetning i de nye reglene om at en rekonstruksjonsløsning må inneholde en gjeldssanering/akkord. Tvert imot foreligger en uttalt målsetting om å gjøre reglene mer fleksible i for ulike løsningsmuligheter. For å markere dette noe bedre, burde en derfor muligens i overskriften til kapittel VI og § 30 vurdere å bytte ut begrepet «rekonstruksjon med tvangsakkord» med begrepet «tvungen rekonstruksjon». Dette ville både markert bedre skillet mot reglene om frivillig rekonstruksjon i kapittel V, og i større grad synliggjøre at en rekonstruksjon – enten denne er frivillig eller tvungen – ikke nødvendigvis innebærer gjeldssanering/akkord. Dersom en velger en rekonstruksjon som ikke inneholder akkord, slik eksempelvis § 30, 1. ledd nr. 4 åpner for, vil benevnelsen «rekonstruksjon med tvangsakkord» både i kapitteloverskriften og i § 30, 1. ledd være lite treffende. Det samme vil også gjelde for begrepsbruken i §§ 40, 43, 44, 45 nr. 4 og nr. 5 og § 53. For øvrig

kan det være naturlig å nærmere vurdere om det er hensiktsmessig å opprettholde et tosporet system med «frivillig» og «tvungen» rekonstruksjon. Mange skyldnere som innleder gjeldsforhandlinger har en oppfatning om at en frivillig gjeldsordning etter dagens ordning er mindre belastende. Derimot har det vist seg vanskelig å gjennomføre slike frivillige løsninger, hvorefter det ofte under de frivillige prosessene begjæres åpnet forhandlinger om tvangsakkord. Med de endringer som nå foreslås, vil det være mindre behov for et tosporet system. Dessuten vil det, gitt forutsetningen om enstemmighet, også under forhandlinger om tvungen rekonstruksjon (tvangsakkord) alltid kunne gjennomføres alternative løsninger på frivillig basis. Dersom alle kreditorer er enige om skyldnerens forslag, vil denne uansett kunne gjennomføres selv om de eventuelt ikke oppfyller vilkårene for frivillig rekonstruksjon, også under slike forhandlinger.»

Finans Norge støtter utredningens forslag om å forenkle dagens system for vedtakelse av tvangsakkord, men ønsker et annet flertallskrav enn det som er foreslått i utredningen:

«Utredningen foreslår å forenkle dagens system ved at tvangsakkord krever minst 50 prosent av kreditorene, regnet i kapital. Finans Norge støtter en slik forenkling, men foreslår at flertallskravet settes i samsvar med øvrig markedspraksis, for eksempel slik det fremgår av (allmenn)aksjeloven § 5-18 til to tredjedelers flertall. Dette er en velprøvd flertallsregel med langvarig praksis og ivaretar hensynene knyttet til at flertallet bestemmer over et mindretall.»

Skattedirektoratet har merknader blant annet til forslaget om at retten kan nekte å stadfeste et rekonstruksjonsforslag når det vil virke «støtende»:

«All den stund rekonstruksjonsbestemmelsene i liten grad er aktuelle for privatpersoner, er det viktig å merke seg at «støtende-kriteriet» i gjeldsordningsloven er knyttet opp mot privatpersoner. F.eks vil et tilfelle som at skyldneren bevisst har pådratt seg stor forbruksgjeld kunne være støtende etter gjeldsordningsloven, men er ikke relevant etter det herværende forslaget. Vi mener at det hadde vært klargjørende at man i selve lovteksten – f.eks i tilknytning til § 49 – angir hvilke kriterier som

vil kunne være relevante i «støtende-vurderingen». Dette vil i så fall være etter mønster fra gjeldsordningsloven hvor man nevner visse kriterier uten at det er noen uttømmende angivelse. Dersom dette ikke angis i lovteksten, bør man få frem i forarbeidene en oppramsing av hvilke tilfeller som skal anses å falle inn under «støtendekriteriet». Den nærmere tolkningen vil måtte skje gjennom rettspraksis.

Som alternativ til «støtende-kriteriet» nevner utredningen uttrykket «ikke er rimelig og rettferdig». Dette uttrykket er hentet fra utenlandsk rett og vil først og fremst gjelde forslag som på urimelig måte diskriminerer eller favoriserer enkelte av kreditorene overfor andre. Andre steder i utredningen heter det at man foreslår økt fleksibilitet, hvor kravet til absolutt likebehandling av kreditorene lempes, slik at det gis mulighet for begrenset rett til forskjellsbehandling av kreditorer/kontraktsparter, dersom dette fremstår som rimelig og rettferdig.

Direktoratet vil få påpeke at vi ser enkelte utfordringer i denne avveiningen av om rekonstruksjonsforslaget fremstår som rimelig og rettferdig overfor kreditorene. Vi stiller spørsmålsteget i hvilken utstrekning det er adgang til å forskjellsbehandle kreditorene.»

Konkursrådet uttaler i sitt brev 30. mars 2020 til departementet:

«I utredningen er det i § 43 foreslått at minst ½ «av det samlede beløp som har stemmerett etter §§ 41 og 42 har stemt for forslaget». Dette er et bra tiltak i riktig retning. Det er liten grunn til å beholde en regel der et mindretall av de som stemmer skal kunne blokkere en rekonstruksjon.

Det påpekes at det er en litt uheldig formulering i kkl. § 43 når det står at stemmeflertallet på en halvdel av beløpet, skal regnes av det som «har stemt for forslaget» det bør stå «stemt over forslaget» (våre understrekninger).

Konkursrådet påpeker at det på sikt kan være en idé å åpne for at kreditorene inndeles i klasser, som kan forskjellsbehandles. Dette er også påpekt av Villars-Dahl i pkt 12-4:

«Det kan imidlertid være behov for klasseinndeling hvor det er hensiktsmessig og riktig å forskjellsbehandle av kreditorer med forskjellige interesser. En riktig og rettferdig inndeling av kreditorene vil dog være vanskelig og vil kunne gi opphav til mye diskusjon og tvister. Utrederen foreslår derfor nå ikke en slik klass-

einndeling av kreditorene, men det er et forhold som bør vurderes nærmere.»

Et absolutt krav om likebehandling vil kunne vanskeliggjøre en rekonstruksjon. Konkursrådet mener at man – i alle fall på sikt – bør kunne lage klasser av fordringshavere, og at type tilbud/løsning vil variere mellom de ulike klassene. Det er i mange tilfeller god grunn for å forskjellsbehandle kreditor typene. Noen er kritiske leverandører og andre er kunder som man er avhengig av i fremtiden for å overleve. Det at reiselivsbedrifter i en tenkt gjeldsordning vil refundere billetter eller forskuddsbetalinger er kanskje det som skal til for å beholde gode kunder og bevare et godt renommé. Det er allerede i dagens konkurslov § 30 femte ledd lagt til rette for en forskjellsbehandling av kreditorer «opp til en viss sum». Konkursrådet mener at dette unntaket bør utvides, i alle fall med en bestemmelse om at «kritiske leverandører» kan dekkes full ut, også hva gjelder gjeld oppstått før rekonstruksjonsforhandlingene ble åpnet, jf. pkt. 2.5 ovenfor.»

10.4 Departementets vurdering

Det har ikke kommet vesentlige innvendinger i høringen til de foreslåtte endringene i reglene om vedtakelse av frivillig rekonstruksjon og rekonstruksjon med tvangsakkord. *Advokatforeningen* har uttrykkelig gitt støtte til forslagene. Også *Konkursrådet* har i sitt etterfølgende innspill støttet forslaget om å justere kravet til vedtakelse av rekonstruksjon med tvangsakkord.

Det er likevel særlig to forslag det har blitt reist spørsmål ved.

Dette gjelder for det første forslaget om vedtakelse av tvangsakkord, jf. konkursloven § 43 (lovforslaget § 42). Forslaget innebærer at det er tilstrekkelig at et flertall av kreditorene, regnet i beløp av de krav som er registrert og godkjent i rekonstruksjonsutvalgets fordringshaverliste etter konkursloven § 41, har stemt for forslaget. *Finans Norge* tar til orde for at kravet i stedet settes til to tredels flertall.

Til dette bemerker departementet at forslaget om vedtakelse av rekonstruksjon med tvangsakkord krever at over halvparten av de stemmeberettigede fordringene aktivt har stemt for forslaget. Videre viser departementet til at flertallskravet må ses i lys av forslaget om at retten skal ha adgang til å nekte stadfestelse av et rekonstruksjonsforslag etter lovforslaget § 48 nr. 1 (se omtalen av dette forslaget under). På denne bak-

grunn vil forslaget etter departementets vurdering også ivareta mindretallets interesser. Departementet viser for øvrig til begrunnelsen i utredningen og går etter en samlet vurdering inn for utredningens forslag om å innføre et krav om flertall for vedtak om tvangsakkord. En ordning med omgjøring av gjeld til egenkapital krever likevel samtykke fra samtlige kreditorer som skal omfattes, se lovforslaget § 34 tredje ledd og punkt 11.

Det andre forslaget det har blitt stilt spørsmål ved i høringen, er forslaget om rettens adgang til å nekte stadfestelse av et rekonstruksjonsforslag, jf. lovforslaget § 48 nr. 1. Etter den foreslåtte bestemmelsen kan retten nekte å stadfeste et rekonstruksjonsforslag med tvangsakkord dersom det vil virke støtende å stadfeste det eller retten finner at forslaget ikke er rimelig og rettferdig overfor kreditorene. Begrepet «støtende» er hentet fra gjeldsordningsloven § 5-4 første ledd bokstav a. Dette er en rettslig standard der flere momenter kan tas i betraktning. Her er det særlig hensynet til allmennheten og den allmenne betalingsmoralen

som kan få betydning. Et rekonstruksjonsforslag vil kunne virke støtende overfor allmennheten selv om kreditorene godtar det. Retten må her utøve et konkret skjønn. Når det gjelder alternativet om at forslaget ikke er rimelig og rettferdig overfor kreditorene, vil departementet bemerke at dette gir et visst vern for et mindretall av kreditorene (i beløp). Dette kan hindre maktmisbruk fra flertallets side, for eksempel at disse vedtar løsninger som helt tilsidesetter mindretallets interesser.

Departementet foreslår å gå videre med forslaget i utredningen på dette punktet. Det samme gjelder de øvrige forslagene om endringer i vedtakelsesreglene, herunder forenkling av prosedyren for vedtakelse av frivillig rekonstruksjon, jf. lovforslaget § 29.

Det vises til lovforslaget § 29, § 42 og § 48 nr. 1. Videre vises det til lovforslaget §§ 28, 30, 31, 32 og 33. I de sistnevnte bestemmelsene er det bare foreslått enkelte mindre endringer.

11 Konvertering av gjeld til egenkapital mv.

11.1 Gjeldende rett

Når skyldneren er et selskap, kan det være ønskelig at kreditorene i stedet for eller i tillegg til dividende gis rettigheter i selskapet. Det kan for eksempel være aktuelt at gjelden konverteres til egenkapital i selskapet, slik at det gjennomføres en kapitalforhøyelse der de nye aksjene blir tegnet av kreditorene og aksjeinnskuddene gjøres opp ved motregning. Selskapet må i så fall treffe en beslutning om kapitalforhøyelse etter selskapslovgivningens alminnelige regler om dette, jf. aksjelovent og allmennaksjelovent kapittel 10. En beslutning om kapitalforhøyelse ved nytegnning av aksjer etter aksjelovent § 10-1 og allmennaksjelovent § 10-1 innebærer endringer av vedtektene og krever dermed tilslutning fra minst to tredeler «så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen», jf. § 5-18 første ledd i de to lovene. Det samme gjelder nedsettelse av aksjekapitalen etter kapittel 12. Også for generalforsamlingens beslutning om utstedelse av konvertible obligasjoner eller andre finansielle instrumenter etter aksjelovent kapittel 11, kreves det tilslutning fra minst to tredeler av de avgitte stemmene og av aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen.

Konkurslovent har ikke særlige regler om konvertering av gjeld til egenkapital i forbindelse med gjeldsforhandling. En slik ordning krever dermed aksept fra alle kreditorene.

11.2 Forslaget i utredningen

I utredningen foreslås det nye regler som legger til rette for at rekonstruksjonen kan gå ut på at gjeld konverteres til egenkapital. Utrederen skriver på s. 52 flg.:

«Utrederen vil peke på at det særlig er to hensyn som tilsier at en konvertering av gjeld til egenkapital kan være et godt alternativ/supplement til utbetaling av dividendeutbetaling i form av kontanter ved en akkord/rekonstruk-

sjon. Det ene er likviditetsmomentet. Som regel har den virksomhet som er under rekonstruksjon lite likvide midler å utbetale dividende med. Selv om det besluttes at hele eller deler av gjelden skal utbetales etter en viss tid, vil det ofte være lite likvide midler til å betale en dividende. De begrensede likvide midler skyldneren har til disposisjon, vil skyldneren ha større behov for å benytte i selve virksomheten enn å utbetale til kreditorene. Det andre hensynet er at verdien av skyldnerens virksomhet ofte er svært usikker. Et forhold er verdien ved umiddelbar avvikling/likvidasjon ved konkurs. Noe annet er mulighetene til at virksomheten gjennom en rekonstruksjon kan bli lønnsom og at aktivaene således kan få en større verdi. Det tilsier at kreditorene bør få rett på en andel av verdistigningen i tiden fremover. Begge disse hensyn taler for at gjelden kan gjøres opp ved konverteres til egenkapital. En konvertering til egenkapital vil også medføre at selskapet blir mer solid og kredittverdig for nye kreditorer og leverandører, samt at det blir mer attraktivt for eierne – nye eller gamle – å skyte inn frisk egenkapital i virksomheten.

[...]

For at en slik konvertering skal være mer attraktiv og et bedre redskap ved rekonstruksjon, bør det vedtas regler som forenkler fremgangsmåten, og som medfører at et mindretall av kreditorer eller aksjonærene ikke kan stanse et vedtak om konvertering av gjeld til aksjekapital. Det er også viktig at en slik konvertering kan gjennomføres ved en relativt rask prosess.»

Videre uttales det på s. 56:

«Utgangspunktet er at dersom skyldneren er insolvent, vil egenkapitalen være tapt. Vanligvis vil skyldneren ved rekonstruksjon være insolvent. Alternativet til en rekonstruksjon er at selskapet går konkurs og blir likvidert. Da blir det bare i unntakstilfeller noe utbetaling til aksjonærene etter at kreditorene har fått sitt. Når egenkapitalen er tapt, veier hensynet til

aksjonærene mindre enn hensynet til kreditorerne.

Unntak kan tenkes dersom skyldneren bare er illikvid og ikke insuffisient. Dersom det er sannsynlig at et salg av alle selskapets aktiva vil innbringe så meget at alle krav kan dekkes og det blir et overskudd igjen til aksjonærene, må man ta hensyn til dette ved fremsettelse av en rekonstruksjonsplan, slik at også aksjonærenes verdier og interesser gjenspeiles i løsningen. Det kan tenkes situasjoner hvor selskapet er illikvid, og hvor det – for å legge et godt grunnlag for videre drift – foreslås at deler av gjelden omgjøres til aksjekapital. I en slik situasjon må aksjonærene beholde både innflytelse på endringer av selskapskapitalen og få en rimelig og rettferdig andel av den nye samlede aksjekapital.

Det er et økonomisk grunnprinsipp at eierens kapital skal ta tap før kreditorerne. I en slik situasjon er det et spørsmål om aksjonærene skal kunne stanse et godt forslag til rekonstruksjon som også omfatter endringer av selskapskapitalen. Man kan sogar stille spørsmål om aksjonærene skal være med i prosessen når egenkapitalen er tapt.

Utrederen finner ikke å fremme forslag om at aksjonærene skal settes helt på sidelinjen ved rekonstruksjon. Aksjonærene representerer en viktig del av selskapsinteressen. De har som eiere i utgangspunkt styringsretten for virksomheten. Formålet ved rekonstruksjon er at virksomheten i en eller annen form skal drives videre etter rekonstruksjonen. Ved denne prosessen har aksjonærene en rolle å spille. Det er også vesentlig at ikke eierne skal skremmes fra å begjære rekonstruksjon. Utrederen vil i denne sammenheng peke på at et av formålene med å endre reglene om gjeldsforhandling er at flere virksomheter skal velge å begjære rekonstruksjon. Selv om kreditorerne gis rett til å fremsette begjæring om rekonstruksjon, legger utrederen til grunn at det store flertall av begjæringer vil bli fremsatt av skyldneren (i praksis av styret i selskapet). Dersom det er en risiko for at eierne vil settes helt på sidelinjen ved rekonstruksjon, er det fare for at en del skyldnere vil unnlate å fremsette begjæring. Da velger de heller en utenrettslig løsning, hvor eierne fremdeles har kontroll over endringer i selskapskapitalen. Utrederen foreslår derfor at eierne skal spille en sentral rolle ved endringer av selskapskapitalen, men vil foreslå noen mindre endringer av reglene.»

Utrederen peker på at et mindretall av aksjeeierne kan stanse nødvendige beslutninger for å få gjennomført en løsning der gjeld konverteres til egenkapital, og foreslår at dagens flertallskrav endres. Det foreslås at generalforsamlingen skal kunne treffe beslutningen om kapitalforhøyelse med simpelt flertall:

«Etter dagens lovgivning er det i aksjeloven/allmennaksjeloven § 5-18 krav om to tredjedels flertall av avgitte stemmer og av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen for å gjennomføre vedtektsendring som medfører endring i selskapskapitalen. Det vil si at et mindretall på 35 % av aksjekapitalen kan stanse kapitalendringene. Utrederen vil peke på at behovet for vern av et mindretall av aksjonærene er begrenset ved en rekonstruksjon. Det er viktigere å ta hensyn til kreditorernes interesser og muligheten for en videreføring av virksomheten etter rekonstruksjon. Et mindretall av aksjonærene bør ikke uten grunn gis rett til å stanse et godt forslag til rekonstruksjon, som også omfatter endring av selskapskapitalen mv. Utrederen vil derfor foreslå at et simpelt flertall (= > 50 %) av aksjonærene – beregnet etter aksjekapital – skal kunne beslutte slike endringer ved en rekonstruksjon. Det foreslås derfor at man endrer aksjelovene slik at kravet til kvalifisert flertall blant aksjonærene fjernes for å få vedtatt endringer selskapskapitalen ved rekonstruksjon.

Det foreslås bare å gi bestemmelser om konvertering av gjeld til aksjekapital mv. for selskapsformene aksjeselskap og allmennaksjeselskap. Det er for det første de to vanligste og viktigste selskapsformene. Videre vil konvertering av gjeld til egenkapital ikke passe for ansvarlige selskap og enkeltpersonforetak. Slike regler synes neppe å være særlig aktuelle for foreninger, stiftelser eller samvirkelag mv.»

Utrederen foreslår også bestemmelser som uttrykkelig slår fast at konvertering av gjeld til egenkapital kan være en del av rekonstruksjonsplanen.

Når rekonstruksjonen går ut på å konvertere gjeld til egenkapital, kan det være behov for å nedsette aksjekapitalen. Utrederen foreslår at også beslutningen om kapitalnedsettelse skal kunne treffes med simpelt flertall på generalforsamlingen:

«Utgangspunktet er at aksjekapitalen er tapt når selskapet er insolvent. Det vil i de fleste til-

feller da være naturlig at den gamle aksjekapitalen nedsettes til null, før gjeld konverteres til aksjekapital og/eller ny aksjekapital med friske midler tegnes. Det vil ikke være hensiktsmessig at det blir et lovmessig krav. I tillegg til de tilfeller hvor selskapet ikke er insuffisient, kan det i en del tilfeller være hensiktsmessig at de gamle aksjonærer for beholde en viss del av de gamle aksjenes verdi. Det kan være fordi aksjonærene er nøkkelpersoner som det er viktig å ha med i den videre drift. Det kan også være fordi de gamle aksjonærene vil skyte inn ny frisk aksjekapital. Forholdet til de gamle aksjonærer vil være en del av de samlede forhandlinger som rekonstruktøren må gjennomføre, og hvor loven ikke bør stenge for hensiktsmessige forhandlingsløsninger.

I de fleste tilfeller vil en nedsettelse av aksjekapitalen være en forutsetning både for å få tegnet ny aksjekapital med innskudd av friske midler, og en forutsetning for at kreditorerne skal akseptere å konvertere gjelden til aksjekapital.

En nedsettelse av aksjekapitalen vil være et sentralt punkt i rekonstruksjonsplanen. Det vil ikke være riktig at et mindretall av aksjonærene, når aksjenes verdi normalt er tapt, skal kunne motsette seg at aksjekapitalen nedsettes. Dette må kunne vedtas av et simpelt flertall av aksjonærene for så stadfestes av retten.

Det foreslås ny § 12-14 i aksjeloven med hjemmel for at et simpelt flertall av aksjonærene kan vedta kapitalnedsettelse i forbindelse med rekonstruksjon.»

Utredningen mener også at det bør åpnes for at kreditorerne kan motta konvertible obligasjoner, jf. aksjeloven og allmennaksjeloven § 11-1, eller at det ytes lån som nevnt i § 11-14 i de to lovene. Dette begrunnes slik:

«Som ovenfor nevnt er det en del kreditorer som av prinsipielle grunner ikke ønsker å gå inn som eiere i selskapet. Det bør åpnes for at det i rekonstruksjonsplanen kan gis mulighet for disse kreditorer i stedet for aksjer, kan motta konvertible obligasjoner, som ved en eventuell senere konkurs er etterprioriterte, og som kan konverteres til aksjekapital, jf. aksjeloven/ allmennaksjeloven § 11-1 flg. og eventuelt lån på særlige vilkår, jf. aksjeloven/ allmennaksjeloven § 11-14.

Det foreslås ny § 11-15 i aksjeloven med hjemmel for at et simpelt flertall av

aksjonærene kan vedta utstedelse av konvertible obligasjoner mv. ved motregning av gjeld i forbindelse med rekonstruksjon.»

Utredningen foreslår også regler som legger til rette for at det kan hentes inn friske midler til selskapet ved kapitalforhøyelse:

«Ved rekonstruksjon vil det ofte være nødvendig å hente inn ny frisk egenkapital i selskapet, og det vil være en sentral del av rekonstruksjonsplanen. Rekonstruktøren vil som en del av sitt arbeid forhandle med potensielle investorer om innskudd av ny aksjekapital. På samme måte som for nedsettelse av aksjekapital, se nedenfor, vil en tilførsel av ny aksjekapital være et sentralt punkt i rekonstruksjonsplanen. Dette må kunne vedtas og gjennomføres selv om et mindretall av de gamle aksjonærene – som har tapt sine verdier – motsetter seg en slik emisjon.

Det foreslås ny § 10-14 i aksjeloven med hjemmel for at et simpelt flertall av aksjonærene kan vedta kapitalforhøyelse i forbindelse med rekonstruksjon.»

En beslutning om forhøyelse eller nedsettelse av aksjekapitalen krever vedtektsendringer, jf. aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-18 første ledd. Utredningen foreslår at også nødvendige vedtektsendringer i forbindelse med rekonstruksjonen skal kunne gjøres med simpelt flertall.

Videre foreslår utredningen at det er rekonstruktøren som skal melde vedtektsendringene til Foretaksregisteret, og at det er borevisoren som skal gi bekreftelse etter aksjeloven og allmennaksjeloven § 10-9 annet ledd om at aksjeinnskuddene er mottatt:

«Endringer i selskapsforholdene skal meldes til og registreres i Foretaksregisteret. Ved en rekonstruksjon trer de normale selskapsmessige regler ut av funksjon; generalforsamlingen og styret som står bare for en del av vedtakene. Det vil være rettens stadfestelse av rekonstruksjonsplanen som vil være det endelige vedtak også for de selskapsmessige endringer, og det vil være rekonstruktøren som skal iverksette dette. Utredningen foreslår derfor at det skal være rekonstruktøren som skal sende melding til Foretaksregisteret om endringene, og rettens stadfestelseskjennelse kommer i tillegg til generalforsamlingens vedtak. I den grad det er nødvendig med revisorbekreftelse, foreslår utredningen at slik bekreftelse gis av borevisor.»

Utrederen reiser spørsmål om konvertering av gjeld til egenkapital bør være frivillig for kreditorer. Utrederen foreslår under tvil at det bør være en mulighet til å tvinge et mindretall av kreditorer til å konvertere sine krav til aksjekapital:

«Det er et spørsmål om slik konvertering bare skal være et tilbud til de aktuelle kreditorer eller om konvertering av gjeld skal være den obligatorisk for dem. Normalt bør en slik konvertering være frivillig for kreditorer, slik at kreditorer i stedet kan velge en dividendeutbetaling. Dette særlig av hensyn til en del kreditorgrupper som det offentlig i form av skattekreditorer mv., banker/finans-institusjoner som av prinsipielle grunner kan ønske ikke å gå inn som eiere i selskapet. For mange av de mindre kreditorer, særlig slike som vareleverandører, kan det også være mindre interesse i å få aksjekapital. De ønsker ofte heller å få dividende kontant utbetalt. En mulighet er at rekonstruksjonsplanen bestemmer hvilke kreditorer/ kreditorgrupper som skal få sin gjeld konvertert til aksjekapital og hvilke kreditorer som skal få en dividendeutbetaling.

Det må på forhånd – på vanlig måte avklares – hvor store krav og med hvilken prioritet som kreditorer skal få godkjent krav i boet. Det må blant annet avklares hvor meget av pantehaverens krav som ikke er dekket av de respektive pants verdi. Før planen skal stadfestes av retten, må det også avklares hvilke kreditorer – og med hvilke beløp – som ønsker å konvertere gjelden, slik at konverteringsbeløpet er klart når retten fatter beslutning om stadfestelse.

[...]

Rekonstruksjonsplanen – hvor konvertering av gjeld til aksjekapital og nedsettelse av aksjekapitalen vil være integrerte deler – skal vedtas av kreditorer. Kreditorer skal ta samlet stilling til rekonstruksjonsplanen, slik at det ikke blir en egen avstemning om disse selskapsrettslige spørsmål. Det er dog et spørsmål om det i rekonstruksjonsplanen bare skal være en mulighet/opsjon for kreditorer for å konvertere gjeld til egenkapital, eller om planen skal være tvingende for alle de kreditorer planen omfatter. Da må det i tilfelle uttrykkelig fremgå av planen hvilke kreditorer/ grupper av kreditorer som skal få sin gjeld konvertert til aksjekapital, og hvem som skal ha rett til dividendeutbetaling. De siste kan da ikke velge å konvertere sitt krav.

Ut fra hensynet til rekonstruksjonen vil det være en fordel om rekonstruksjonsplanen

blir bindende for alle kreditorer. Det gir større forutberegnelighet. For eventuelle investorer som skal skyte inn ny frisk aksjekapital vil det kunne være av stor betydning hvor stor del av gjelden som skal konverteres til aksjekapital og hvor meget som skal utbetales i dividende. På den annen side er det et spørsmål om det er ønskelig å tvinge kreditorer til å bli aksjonærer dersom de ikke ønsker det. I praksis vil rekonstruktøren gjennom forhandlingene søke å finne frem til en løsning som kan bli godtatt av de fleste interessenter, blant annet for å få flertall for rekonstruksjonsplanen. Hvis en kreditor blir særlig misfornøyd med et resultat han har stemt mot, vil denne kreditoren kunne bruke dette som argument for at retten ikke skal stadfeste rekonstruksjonsplanen, og man risikerer at denne kreditoren forpurrer hele planen. Med mindre det er avgjørende blant annet av hensyn til investorer som vil skyte inn ny kapital i selskapet, vil rekonstruktøren normalt ikke fremsette forslag om obligatorisk konvertering av gjelden. Utrederen er under tvil kommet til at det beste er at det gis mulighet for at en rekonstruksjonsplan kan tvinge et mindretall av aksjonærene til å konvertere sitt krav til aksjekapital. Det tilsvarende vil også gjelde hvor det i stedet for aksjer utstedes konvertible obligasjoner eller obligasjoner på særlige vilkår etter kapittel 14 i aksjelovene.»

11.3 Høringsinstansenes syn

Advokatforeningen støtter forslaget om en mulighet til å konvertere gjeld til egenkapital som et alternativ til dividendeutbetaling i rekonstruksjonsplanen, og uttaler:

«Dette er positivt både for virksomhetens likviditet i tillegg til at det gir kreditorer mulighet for på sikt å få hentet inn igjen et evt. tap. Videre er en enig i at dette fordrer selskapsrettslige endringer i form av at en ved endringer i aksjekapitalen under rekonstruksjon lempet på kravet om kvalifisert flertall hos aksjonærene og erstatter det med krav om simpelt flertall.

Advokatforeningen ønsker imidlertid å uttrykke skepsis til at en rekonstruksjonsplan som inneholder konvertering av gjeld til egenkapital skal kunne vedtas mot viljen til et mindretall av kreditorer – der også mindretallets fordring konverteres til aksjer, da en ser

det slik at dette vil kunne være uheldig for videre drift av virksomheten. Alternativet med konvertering av gjeld til egenkapital bør således etter Advokatforeningens syn forbeholdes kreditorer som ønsker dette, og reglene bør utformes deretter.»

Finans Norge mener at konvertering av gjeld til egenkapital må være basert på avtalefrihet for kreditorene. *Finans Norge* uttaler:

«Det forhold at kreditorer skal pålegges til å konvertere gjeld til egenkapital er for innegripende. Finansforetaksloven inneholder begrensninger for finansinstitusjoners anledning til å ha eie andre virksomheter, noe som vanskeliggjør en slik ordning.»

Også *Skattedirektoratet* mener at det bør være avtalefrihet for kreditorene:

«Skatteetaten kan som offentlig kreditor ikke velge det alternativet å gå inn som eiere i selskapet. Da må man velge dividende isteden. For andre kreditorer kan det være aktuelt med en konvertering av gjeld til egenkapital. For disse kan det f.eks være slik at man 1 år etterpå har fått en økt verdi av sine aksjer i selskapet slik at disse kreditorene vil komme bedre ut enn Skatteetaten som fikk en engangsutbetaling i form av dividende. Dette vil kunne innebære en forskjellsbehandling av kreditorene. En slik forskjellsbehandling er det ikke adgang til etter dagens regelverk, men etter utredningen åpner man opp for å kunne forskjellsbehandle på flere punkter. Det vises i den forbindelse til pkt. 2B over. Det samme som er anført her vil også gjelde forslaget på s. 58 om at man istedenfor aksjer kan motta konvertible obligasjoner, som ved en eventuelt senere konkurs er etterprioriterte, og som kan konverteres til aksjekapital og eventuelt lån på særlige vilkår.»

Næringslivets Hovedorganisasjon mener at de selskapsrettslige mekanismene i en del tilfeller vil være så kompliserte at det i realiteten vil være nødvendig med tilslutning fra skyldneren (styret), nesten alle aksjeeierne og størstedelen av kreditorene. Denne høringsinstansen er usikker på om de foreslåtte reglene «utgjør en belastning for lovverket i form av grensetilfeller og tolkningsproblemer, mer enn regler for effektive rekonstruksjoner».

Brønnøysundregistrene har enkelte merknader til utformingen av lovteksten og uttaler dessuten følgende:

«Plikten til å melde endringer til Foretaksregisteret påhviler hvert enkelt styremedlem, jf foretaksregisterloven § 4-2 første ledd nr. 4. Reglene om hvem som skal signere meldinger til Foretaksregisteret er avledet av meldeplikten. Mens papirmeldinger som hovedregel må signeres av samtlige meldepliktige er det tilstrekkelig at elektroniske meldinger er signert av en av de meldepliktige, jf foretaksregisterloven § 4-3 og § 9 første ledd nr. 1 i forskrift om registrering av foretak. I tillegg kan signaturberettiget signere både papirmeldinger og elektroniske meldinger. At det åpnes rekonstruksjonsforhandling innebærer ikke at styret som organ mister sin funksjon. Brønnøysundregistrene mener derfor at det ikke er noe behov for å gi rekonstruktøren meldeplikt overfor Foretaksregisteret ved kapitalendringer og utstedelse av konvertible lån mm slik uttrederen foreslår i kapittel 13.13 og som kommer til uttrykk i utkast til ny § 10-14 og annet ledd og § 12-14 tredje ledd i aksjelovene.

Det forhold at endelig vedtak først foreligger når retten har stadfestet rekonstruksjonsplanen ivaretas gjennom at rettens stadfestelseskjennelse må vedlegges sammen med generalforsamlingsprotokoll som dokumentasjon ved melding til Foretaksregisteret. Dokumentasjonskravet bør nedfelles i foretaksregisterloven § 4-4.

I forslaget til ny § 10-14 i aksjelovene foreslås det at borevisor skal avgi bekreftelse på at aksjeinnskuddet er ytet full ut. Dette avviker fra aksjelovene § 10-9 hvor revisor skal bekrefte innskudd, men slik at bekreftelse kan gis av finansforetak dersom innskuddet utelukkende er gjort opp i penger. Forslaget er problematisk både på grunn av at oppnevning av borevisor ikke er obligatorisk under rekonstruksjonsforhandlinger og at det etter konkursloven ikke er noe ubetinget krav om at den som oppnevnes skal være godkjent (registrert eller statsautorisert) revisor. Gjeldende regler om bekreftelse av innskudd dekker etter vårt syn også behovet i rekonstruksjonstilfellene. Borevisor vil – forutsatt at vedkommende tilfredsstiller kravene til godkjent revisor – kunne avgi bekreftelse på innbetaling av aksjeinnskudd selv om selskapet står registrert med revisor. Aksjelovene stiller

nemlig ikke krav om at det er selskapets valgte revisor som må avgi bekreftelse.»

Konkursrådet uttaler i sitt brev 30. mars 2020:

«Konkursrådet støtter fullt ut at kravet til kvalifisert flertall for å gjennomføre en emisjon under rekonstruksjon ikke bør opprettholdes. Det er ingen grunn til at et mindretall av aksjonærene skal kunne blokkere en emisjon.»

11.4 Departementets vurdering

Konvertering av gjeld til egenkapital er aktuelt i tilfeller der skyldneren er et selskap. I utredningen er det foreslått at reglene skal gjelde når skyldneren er et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Departementet slutter seg til dette.

For at det skal komme i stand en ordning med kreditorene som går ut på at gjeld konverteres til egenkapital, må det treffes to beslutninger. For det første må selskapet selv treffe en beslutning om at selskapets aksjekapital skal forhøyes ved nyttegning av aksjer. Denne beslutningen treffes etter aksjelovens og allmennaksjelovens hovedregel av generalforsamlingen, jf. § 10-1 i de to lovene. Videre må også kreditorene vedta ordningen med det flertallet som loven fastsetter.

Forslaget i utredningen reiser etter dette to hovedspørsmål. For det første reiser det seg et spørsmål om hvilke regler som skal gjelde for selskapets beslutning. Dette er et spørsmål av selskapsrettslig art, der forholdet til mindretallsaksjonærene står sentralt. For det andre reiser det seg et spørsmål om kreditorenes beslutning om slik rekonstruksjon, og da særlig om kreditorer som ønsker dividende, skal kunne påtvinges at fordringen i stedet konverteres til aksjer i selskapet.

Når det gjelder selskapets beslutning, mener departementet at utgangspunktet bør være at aksjelovgivningens alminnelige regler gjelder på vanlig måte. Departementet følger derfor ikke opp forslaget i utredningen om at reglene om redegjørelse om tingsinnskudd ikke skal gjelde, og forslaget om at styret ikke skal utarbeide forslag til generalforsamlingsbeslutningen etter aksjeloven og allmennaksjeloven § 10-3. Etter departementets syn tilsier hensynet til en forsvarlig saksbehandling i generalforsamlingen, behovet for å ansvarliggjøre styret og hensynet til minoritetsaksjonærene at beslutningen treffes på grunnlag av et begrunnet forslag fra styret, herunder en begrunnelse for å fravike aksjeeiernes fortrinnsrett til de nye aksjene.

Departementet følger likevel opp forslaget om at generalforsamlingen skal kunne treffe sin beslutning med simpelt flertall. Departementet viser til begrunnelsen i utredningen om at i en situasjon der alternativet er konkurs, bør ikke et relativt lite mindretall av aksjeeierne kunne blokkere en beslutning som kan legge til rette for videre drift av selskapet. Det kan riktignok ikke utelukkes at aksjeeiere som utgjør flertallet, misbruker sin posisjon og tvinger gjennom en beslutning som innebærer en utvanning av mindretallets rettigheter eller at deres aksjer nulles ut, for eksempel der en hovedaksjonær også er kreditor. Maktmisbruk fra flertallets side kan imidlertid forekomme også når beslutningen om kapitalforhøyelse treffes etter de vanlige reglene med krav om to tredels flertall. Uansett flertallskrav vil generalforsamlingens kompetanse bero på kravene som følger av generalklausulen i aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-21. Bestemmelsen setter en grense for hva flertallet kan treffe beslutning om, ved at den slår fast at generalforsamlingen «ikke [kan] treffe noen beslutning som er egnet til å gi visse aksjeeiere eller andre en urimelig fordel på andre aksjeeieres eller selskapets bekostning».

I likhet med forslagene i utredningen foreslår departementet at simpelt flertall skal være tilstrekkelig både for beslutning om kapitalforhøyelse, beslutning om kapitalnedsettelse og beslutning om utstedelse av finansielle instrumenter når beslutningen treffes i forbindelse med rekonstruksjon av selskapet.

De foreslåtte bestemmelsene fremgår av § 35 og § 27 annet ledd i lovforslaget.

Departementet foreslår ikke særlige regler om hvem som skal melde vedtektsendringene til Foretaksregisteret, eller at det er boretvisor som skal bekrefte at aksjeinnskuddene er mottatt av selskapet. Det vises her til *Brønnøysundregistrenes* høringsuttalelse.

Når det gjelder beslutningen på kreditorsiden, foreslår utrederen som nevnt at en kreditor skal kunne tvinges av flertallet til å være med på en ordning med at gjeld konverteres til egenkapital. De av høringsinstansene som har uttalt seg om dette forslaget, har ment at en slik ordning bør være frivillig for kreditorene, og det vises blant annet til at for noen kreditorer vil det være lite forenlig med deres virksomhet å være aksjeeiere i selskapet. Departementet er i utgangspunktet enig i at det kan virke urimelig å påtvinge kreditorer aksjer i stedet for dividende når de ikke ønsker dette. Samtidig kan det være svært uheldig om en enkelt kreditor eller noen få kreditorer

kan forhindre rekonstruksjonen når konvertering av gjeld er nødvendig for å få til en god løsning for selskapet og øvrige kreditorer. Det vises til utrederens uttalelser om dette. Departementet foreslår derfor en sikkerhetsventil der retten gis adgang til å beslutte at ordningen med omgjøring av gjeld til egenkapital skal omfatte samtlige kreditorer hvis tungtveiende hensyn taler for det, og de kreditorene som har motsatt seg ordningen, åpenbart ikke har rimelig grunn til dette. Bestemmelsen skal brukes med varsomhet. Departementet legger til grunn at offentlige instanser (stat og kommune mv.) normalt vil ha rimelig grunn for å motsette seg en ordning med konvertering av gjeld. Det samme gjelder tilfeller som

nevnt i Finans Norges høringsuttalelse. Om en kreditor har grunn til å nekte, kan også bero på hvor omsettelige selskapets aksjer er. I vurderingen av om det foreligger tungtveiende hensyn, må det ses hen til hvilke muligheter man ellers har til å få på plass en hensiktsmessig løsning for skyldneren og de andre kreditorene. Bestemmelsene om samtykke fra kreditorene er inntatt i § 34 tredje ledd i lovforslaget.

I likhet med forslaget i utredningen foreslås det at alternativet om konvertering av gjeld til egenkapital fremgår uttrykkelig av bestemmelsene i § 27 første ledd nr. 3 og § 34 første ledd nr. 3.

12 Skyldnerens kontrakter mv.

12.1 Gjeldende rett

Løpende kontrakter

Utgangspunktet etter dekningsloven § 7-3 a er at skyldnerens løpende kontrakter løper videre selv om det er besluttet gjeldsforhandling. Om dette skriver utrederen på s. 70 flg.:

«Dekningsloven kapittel 7 regulerer konkursboets rett til å tre inn i skyldnerens gjensidig tyngende avtaler og har regler om behandlingen av skyldnerens løpende avtaler ved åpning av gjeldsforhandling.

I utgangspunktet løper skyldnerens avtaler videre selv om det er besluttet gjeldsforhandling, jf. dekningsloven § 7-3a. Åpningen av gjeldsforhandling gir ikke kontraktsmotparten rett til å heve avtalen. For enkelte kontraktstyper kan avtalens art likevel tilsi at medkontrahtenten har rett til å heve avtalen ved åpning av gjeldsforhandling, jf. § 7-3 annet ledd, jf. § 7-3a annet ledd. Det vil typisk gjelde kredittavtaler og garantitilsagn. Vurderingen av hvilke typer avtaler som kan heves på grunn av avtalens art, vil være noe snevrere ved gjeldsforhandling enn ved konkurs.

Etter dekningsloven § 7-2 har medkontrahtenten rett til å holde tilbake egen ytelse og hindre at den blir overlevert boet/skyldneren (stansingsrett) når skyldneren mangler midler til å oppfylle sin ytelse, slik situasjonen typisk vil være ved konkurs og gjeldsforhandling. Hvis medkontrahtenten holder sin ytelse tilbake, må skyldneren og gjeldsnemnden velge om man vil fastholde avtalen. Medkontrahtenten kan i tilfelle kreve at det stilles sikkerhet for ytelsen eller betales kontant før levering, jf. § 7-5. Stansingsretten/tilbakeholdsretten vil således ivareta medkontrahtentens rettigheter ved gjensidig utveksling av kredittytelser.

Skyldnerens løpende avtaler kan være verdifulle eller økonomisk belastende for skyldneren. I utgangspunktet løper avtalene som nevnt videre, og skyldneren er forpliktet og berettiget etter avtalen. Skyldneren og

gjeldsnemnden kan imidlertid velge å fastholde bare den gjenstående del av en delvis oppfylt avtale. Konsekvensen er at vederlag for den delen kontraktsmotparten har levert ført åpning av gjeldsforhandling bare blir et dividende krav og må omfattes av akkorden. Skyldneren kan således velge å tre ut av en løpende avtale som anses ugunstig, men mot å betale dividende (iht. akkorden for den gjenstående ytelse/erstatningen), se avsnittet ovenfor om rett til å fastholde avtalen.

I dekningsloven § 7-6 er det gitt en spesialregel om at konkursboet eller skyldneren under gjeldsforhandling kan velge å tre inn i en løpende avtale, men får da rett til å si opp avtalen med «sedvanemessig» varsel/frist. Med andre ord er boet/skyldneren under gjeldsforhandling og konkurs ikke bundet av avtaler om avtalen skal løpe uten oppsigelsesrett i bestemt tidsrom eller av særlig lange oppsigelsesfrister. Noen avtaler – selv om de løper over lengre tid – anses for å være udelelige, typisk kan det gjelde for entreprisekontrakter, og i disse tilfellene har ikke skyldneren/rekonstruktøren rett til inntreden i avtalen for deretter å kunne heve avtalen med «sedvanemessig frist». Medkontrahtentens tap ved at avtalen ikke fullføres som opprinnelig avtalt blir et dividende krav (del av akkorden), mens forpliktelsen frem til sedvanemessig frist er et massekrav.

Skyldneren og gjeldsnemnden trenger noe tid til å gjennomgå skyldnerens uoppfylte kontraktsforhold. Gjeldsnemnden må senest ved fremsettelse av akkordforslaget ta stilling til om man skal tre inn i avtalen.

Det må ved utarbeidelse av forslag til gjeldsordning/akkord tas stilling til om avtaler som er inngått før åpningen av gjeldsforhandling skal omfattes av gjeldsordningen. Hvis ingen av partene har oppfylt, kan skyldneren velge å la akkordforslaget omfatte kontraktsforpliktelsen eller holde forpliktelsen utenfor. Hvis avtalen holdes utenfor akkordforslaget, kan medkontrahtenten ved forfall enten kreve gjensidig utveksling av ytelsene (kontant betaling) eller

tilfredsstillende sikkerhet. Får ikke medkontra-
henten sikkerhet, kan han heve avtalen, se § 7-7
første ledd, annet punktum. Hvis kontraktsfor-
pliktelsen skal omfattes av akkorden, vil ikke
sikkerhet bli stilt. Medkontrahtenten kan enten
fastholde kontrakten mot dividendebetaling
eller heve kontrakten og kreve dividende av
erstatningskravet, jf. § 7-7 første ledd, annet
punktum og § 7-8. (Erstatningskravet ansees i
denne sammenheng å ha oppstått før åpning av
gjeldsforhandling, selv om kravet strengt tatt er
en følge av akkordforslaget.)

Konsekvensen av at en avtale helt eller del-
vis fastholdes av skyldneren og gjelds-
nemnden, er at medkontrahtenten har krav på
fullt vederlag for sin ytelse (ikke dividende), og
kan kreve sikkerhet etter dekningsloven § 7-5.
I den grad gjeldsnemnden har gitt samtykke til
avtalen, vil medkontrahtentens krav ved en
eventuell etterfølgende konkurs være et
massekrav etter § 9-2 annet ledd.»

Rett til å nekte medkontrahtenten å heve avtaler på grunn av skyldnerens forsinkelse

Som utgangspunkt kan skyldnerens kontrakts-
motpart ikke heve avtalen på grunnlag av at det er
åpnet gjeldsforhandling, jf. dekningsloven § 7-3 a.
Hvis hevingen derimot allerede er skjedd før
gjeldsforhandling ble åpnet, foreligger det ikke
lenger noen bindende avtale. I utredningen drøftes
det, på bakgrunn av blant annet dansk og svensk
rett, om det bør innføres begrensninger i med-
kontrahtentens rett til å gjennomføre heving av
avtalen også der hevingen er skjedd kort tid forut
for åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen som
følge av betalingsmislighold hos skyldneren.

Utredningen skriver på s. 72 flg.:

«Hvis kontraktsmotparten har hevet avtalen –
og hevingserklæringen er kommet frem til
skyldneren – før åpningen av gjeldsforhand-
lingen, foreligger det ikke lenger noen bin-
dende avtale. Det spiller ingen rolle om
hevingskravet er begrunnet i skyldnerens
betalingsvansker. For avtale om leie av fast
eiendom er det gjort et unntak i dekningsloven
§ 7-3a annet ledd, hvor det er bestemt at heving
av leiekontrakten bare kan finne sted dersom
begjæring om fravikelse er mottatt av
namsmannen eller tingretten før åpning av
gjeldsforhandling.

I både Sverige og Danmark har man regler
som begrenser kontraktsmotpartens rett til å
heve avtaler ved rekonstruksjon.

I Danmark: Skyldneren kan med rekon-
struktørens samtykke videreføre inngåtte gjen-
sidig bebyrdende avtaler, se dansk konkurslov
§ 12n – § 12u. Skyldneren har – i motsetning til
ved konkurs – rett til å videreføre avtaler som
medkontrahtenten har hevet, hvis hevingen er
skjedd innen fire uker fra starten av rekon-
struksjonsbehandlingen og hevingen bare er
begrunnet i skyldnerens manglende eller for-
sinkede levering av egen ytelse (normalt beta-
ling). Dette gjelder ikke hvis medkontrahtenten
har innrettet seg på at avtalen er hevet. Med-
kontrahtenten kan forlange at skyldneren og
rekonstruktøren uten ugrunnet opphold tar
stilling til om gjensidig bebyrdende avtaler
videreføres. Egne regler for avtaler med de
ansatte.

I Sverige: Medkontrahtenten mister – etter
beslutning om rekonstruksjon – retten til å
heve en avtale med skyldneren, hvis hevings-
grunnen er skyldnerens forsinkelse, dersom
skyldneren med rekonstruktørens samtykke
innen rimelig tid begjærer at avtalen skal opp-
fylles. Det er ikke begrensninger i hevingsret-
ten, dersom heving er meddelt før rekonstruk-
sjon. Medkontrahtenten kan kreve kontant
betaling, eventuelt sikkerhet for skyldnerens
fremtidige betalinger.»

Forbud mot konkursbegjæring og tvangsfullbyrdelse mot skyldneren under rekonstruksjon

Etter konkursloven § 16 tredje ledd kan konkurs
ikke åpnes på begjæring fra en kreditor i perioden
med frivillig gjeldsforhandling på grunnlag av for-
dringer som skriver seg fra tiden før konkurs ble
åpnet. Dette gjelder likevel bare i de første tre
månedene etter at gjeldsforhandlingen ble beslut-
tet åpnet. Retten kan forlenge perioden i særlige
tilfeller der det er god utsikt til å oppnå en løsning
med gjeldsforhandling. Under forhandling om
tvangsakkord kan konkurs ikke åpnes på grunn-
lag av fordringer som skriver seg fra tiden før for-
handlingen ble åpnet, og som ikke stammer fra
avtale inngått med gjeldsnemndas tillatelse eller
godkjennelse, jf. § 16 fjerde ledd. Både ved frivillig
forhandling og tvangsakkord kan det likevel
åpnes konkurs hvis begjæring om dette fremset-
tes av minst tre fordringsberettigede kreditorer
som har krav som utgjør minst 2/5 av de kjente
dividendeberettigede fordringenes samlede
beløp, jf. § 16 femte ledd.

Konkursloven § 17 første og annet ledd forbyr
at det tas utlegg og gjennomføres tvangsdekning i
skyldnerens eiendeler uten gjeldsnemndas sam-

tykke under gjeldsforhandling. Forbudet mot tvangsdekning gjelder bare de seks første månedene etter åpning av gjeldsforhandling.

Annen rettsforfølging mot skyldneren

Etter norsk rett gjelder det ikke særlige verne-tingsregler for rettstvister mot skyldneren i perioden med gjeldsforhandling, det vil si at slike søksmål følger de alminnelige vernetingsreglene i tvisteloven. Dette kan medføre sammenfallende verneting for slike tvister med tingretten som behandler gjeldsforhandlingssaken, se konkursloven § 146. I Oslo behandles gjeldsforhandlingsaker av Oslo byfogdembete, mens alminnelige sivile tvister hører under Oslo tingrett, jf. forskrift 15. november 2019 nr. 1545 om inndeling av domsogn og lagdømmer § 12.

Etter tvisteloven § 16-16 første ledd bokstav c stanses sivile saker fra det tidspunktet det åpnes konkursbehandling, dersom tvistegenstanden inngår i bomassen. En tilsvarende regel gjelder ikke under gjeldsforhandling.

12.2 Forslaget i utredningen

Løpende kontrakter

Utredningen mener at reglene om løpende kontrakter i utgangspunktet fungerer tilfredsstillende i praksis, og at det ikke er behov for noen vesentlig endring. Det uttales på s. 71 flg.:

«Etter § 7-5 har kontraktsmotparten som ovenfor nevnt rett til å kreve forskuddsbetaling eller sikkerhet for skyldnerens ytelse. Etter annet ledd skal det for løpende ytelser stilles sikkerhet for «en periode om gangen». Under rekonstruksjonsforhandling er skyldnerens likviditet sterkt presset, se blant annet pkt. 10. De avtalte terminene kan være av forskjellig lengde. I avtale om leie av næringseiendom er det ikke uvanlig å avtale kvartalsvis betaling. Det kan også være avtalt enda lengre terminer. Forskuddsbetaling av slike lange terminer kan bidra til å knekke skyldnerens likviditet under perioden med rekonstruksjonsforhandling. Samtidig har medkontrahenten et legitimt krav på sikkerhet i form av forskuddsbetaling. Utredningen vil foreslå at skyldneren under rekonstruksjonsforhandling skal ha rett til at perioden det skal betales forskudd for ikke skal være lenger enn to uker. Det vil gi medkontrahenten sikkerhet, samtidig som det vil redusere skyldnerens behov for likviditet. Det er en

liten ulempe at det kan bli mange små betalinger, men dette er en håndterbar ulempe for partene.

Utredningen foreslår at dekningsloven § 7-5 annet ledd skal tilføyes et nytt andre punktum om at skyldneren har rett til at terminen ikke skal være lenger enn to uker om gangen.

Utredningen viser også til at det i § 7-5 tredje ledd er bestemmelser om at retten kan regulere forholdet dersom bestemmelsene i første og annet ledd slår urimelig ut partene.»

Rett til å nekte medkontrahenten å heve avtaler på grunn av skyldnerens forsinkelse

Utredningen uttaler på s. 73:

«For enkelte avtaler, slik som leieavtaler av produksjonslokaler mv. og leveransekontrakter, vil det være vesentlig for at en virksomhet kan overleve at ikke medkontrahenten kan heve avtalen. Skyldnerens forsinkelse skyldes ofte skyldnerens økonomiske problemer. Medkontrahentens varslede hevinger og hevinger meddelt kort tid, f.eks. fire uker, før begjæring om rekonstruksjon bør ikke kunne gjennomføres med mindre kontraktsmotparten har gjennomført hevingen og innrettet seg på dette, f.eks. ved å inngå kontrakt med ny part om samme ytelse.

Regelen bør begrenses til å gjelde kun ved skyldnerens betalingsforsinkelse, og ikke omfatte andre forsinkelser. Det gir en enklere regel som vil dekke de fleste praktiske forhold, og det vil hindre misbruk og tvister ved andre leveringsforsinkelser mv.

Utredningen foreslår at det i § 7-3a tilføyes et nytt annet ledd om begrensning i medkontrahentens rett til heving ved skyldnerens betalingsforsinkelse.

Det bør videre fremgå at mislighold – oppstått før eller i forbindelse med rekonstruksjonsforhandlingen – ikke skal kunne påberopes av motparten etter at rekonstruksjon er vedtatt. Motparten må fremsette reklamasjon overfor rekonstruktøren for å kunne pårope seg misligholdet på samme måte som krav fremsettes. Dersom misligholdet fortsetter etter at rekonstruksjonen er gjennomført, vil motparten kunne påberope seg dette på vanlig måte. En slik regel er vesentlig for at det ikke skal komme overraskelser for virksomheten etter vedtaket om rekonstruksjon. Det gir forutberegnelighet for skyldneren, men særlig for kreditorer som konverterer gjeld til egenkapi-

tal og nye eiere som skyter inn frisk egenkapital. Forslaget til bestemmelse om dette tas inn som ny § 55 A i konkursloven.»

Forbud mot konkursbegjæring og tvangsfullbyrdelse mot skyldneren under rekonstruksjon

Utrederen foreslår et forbud mot åpning av konkurs og tvangsdekning i skyldnerens eiendeler under hele perioden med rekonstruksjonsforhandling, det vil si ikke bare i henholdsvis de tre og seks første månedene av forhandlingen. Om dette heter det i utredningen på s. 73 flg.:

«Det er viktig at skyldner og rekonstruktør får «fred» i perioden for rekonstruksjonsforhandling. Vekten bør i denne periode ligge på kreditorfellesskapets og virksomhetens interesser, og ikke gi enkeltkreditorer mulighet til å følge egeninteresser på de øvrige bekostning.

Konkursbegjæring

Det bør være forbud mot åpning av konkurs under hele perioden med rekonstruksjonsforhandling. Bestemmelsene i konkursloven § 16 første og annet ledd foreslås å gjelde i perioden for rekonstruksjonsforhandling ved at tredje ledd annet, tredje og fjerde punktum, samt fjerde ledd – om mulighet for å åpne konkurs etter tre måneder ved frivillig gjeldsforhandling, samt i visse tilfeller under forhandling om tvangsakkord – foreslås strøket. Det foreslås således at det ikke skal være adgang til å begjære skyldneren konkurs selv om forhandlingen om rekonstruksjon varer i mer enn tre måneder. Så lenge rekonstruksjonsforhandlingene varer skal skyldneren være beskyttet mot konkurs. Hensynet til enkeltkreditorene forutsettes ivaretatt av retten ved søknad om forlengelse av rekonstruksjonsforhandlingen, jf. § 57 første ledd nr. 3.

Tvangsfullbyrdelse

Konkursloven § 17 første ledd og annet ledd har bestemmelser om forbud mot kreditorenes adgang til utlegg og gjennomføring av tvangsdekning uten gjeldsnemndens samtykke under gjeldsforhandling. Forbudet mot tvangsdekning gjelder etter annet ledd bare i de seks første månedene etter åpning av gjeldsforhandling. Utrederen vil foreslå at denne seks måneders begrensningen oppheves, slik at tvangsdekning under hele rekonstruksjonsfor-

handlingen bare kan gjennomføres med samtykke fra rekonstruktøren. I den grad det er reelt behov for å gjennomføre tvangssalg mv. av pantsatte eiendeler, vil pantaver normalt få samtykke til dette fra rekonstruktøren, såfremt et slikt salg ikke vil skade en rekonstruksjonsløsning. Dersom et tvangssalg vil skade en rekonstruksjonsløsning, bør det etter utrederens skjønn ikke gjennomføres selv om rekonstruksjonsforhandlingen har pågått i mer enn seks måneder. § 17 annet ledd foreslås derfor endret slik at krav om samtykke gjelder under hele gjeldsforhandlingsperioden.»

Annen rettsforfølging mot skyldneren

Utrederen drøfter om det bør innføres særlige prosessregler for rettstvister mot skyldneren under rekonstruksjonsbehandling, men har ikke foreslått lovendringer på dette punktet. Utrederen skriver på s. 74:

«I USA blir alle rettstvister mot skyldneren under Chapter 11-forhandlinger overført den konkursdomstolen, slik at denne domstolen får samlet alle tvister som har betydning for skyldnerens økonomi. Fordelen med en slik ordning er at alle tvister av betydning kan løses i rekonstruksjonsforslaget og eventuelt avgjøres av samme domstol. Det gir en bedre mulighet for en vellykket rekonstruksjon.

Dette er en ukjent ordning i de nordiske land. En slik ordning vil ha sivilprosessrettslige konsekvenser, som det faller utenfor denne utredning å foreslå.

Det er på samme måte et spørsmål om alle søksmål mot skyldneren skal stanses under rekonstruksjonsforhandling, med mindre skyldneren og rekonstruksjonsutvalget samtykker i at stansningen skal oppheves. Også en slik ordning vil ha sivilprosessrettslige konsekvenser, som det faller utenfor denne utredning å foreslå.»

Forholdet til lov om finansiell sikkerhetsstillelse

Etter lov om finansiell sikkerhetsstillelse § 7 kan stilt finansiell sikkerhet, det vil si sikkerhet i kontante innskudd, finansielle instrumenter og gjeldsfordringer, realiseres på den måten og på de vilkår som følger av skriftlig avtale mellom partene. Foreligger det ikke skriftlig avtale, gjelder reglene i tvangsfullbyrdelsesloven, konkursloven og panteloven. Utrederen legger til grunn at gjeldsforhandling og konkurs ikke medfører begrens-

ninger i kontraktsmotpartens rett til å gjennomføre tvangsdekning etter avtalen om finansiell sikkerhetsstillelse, i motsetning til det som gjelder for annen sikkerhetsstillelse etter konkursloven § 17 annet ledd.

Utredningen skriver på s. 74 flg.:

«For avtaler om finansiell sikkerhetsstillelse inngått før åpning av gjeldsforhandling eller konkurs, vil ikke gjeldsforhandlingen eller konkursen medføre begrensninger i kontraktsmotpartens rett til å gjennomføre avtalen. I praksis medfører det at kontraktsmotparten vil være en kreditor med særlig rett til å gjennomføre utenrettslig tvangsdekning, dersom avtalen er omfattet av lov om finansiell sikkerhetsstillelse av 26. mars 2004 nr. 17.

Loven gjelder mellom enhver juridisk person og finansielle institusjoner oppregnet i lovens § 1 tredje ledd (banker mv.). Med juridisk person menes alle rettssubjekter med alminnelig partsevne med unntak av fysiske personer. Det vil si at avtaler ethvert aksjeselskap mv. har inngått med en bank omfattes av loven. Loven gjelder pantsettelse av kontante innskudd, finansielle instrumenter og gjeldsfordringer, se § 2 første ledd bokstav c). Hva som er finansielle instrumenter defineres i Verdipapirhandelloven av 29. juni 2007 nr. 75 § 2-2, og omfatter blant annet aksjer, inklusiv aksjer i datterselskap. Dette gjør at loven kan få en meget vid anvendelse.

Det forhold at en bank – etter lov om finansiell sikkerhetsstillelse – kan gjennomføre tvangsdekning i aksjer og gjeldsfordringer som ikke er en del av en aktiv verdipapirhandel fra skyldnerens side, virker fremmed i insolvenssammenheng. Dersom bankene skulle inngå og praktisere avtaler på denne måten overfor skyldnere som ikke driver aktiv verdipapirhandel, vil det kunne medføre store vanskeligheter med gjennomføring av forhandlinger om rekonstruksjon.

Utredningen finner det tilstrekkelig å peke på problemstillingen. Det bør vurderes om lov om finansiell sikkerhetsstillelse etter lovens § 1 annet ledd bare skal omfatte allmennaksjeselskap eller foretak som driver aktiv verdipapirhandel. På den annen side kommer Norges EØS-rettslige forpliktelser. Det faller imidlertid utenfor denne utredning å vurdere nærmere.»

12.3 Høringsinstansenes syn

Advokatfirmaene Schjødt og Bull & Co på vegne av Nordisk-Baltisk insolvensnettverk gir uttrykk for at nettverkets anbefalinger på dette punktet stort sett er i tråd med gjeldende rett, men foreslår at konkurs- og gjeldsforhandlingsboet skal ha rett til å overdra kontraktsposisjoner utover det som er avtalt. I høringsuttalelsen heter det:

«Nettverkets anbefalinger når det gjelder skyldnerens avtaler er stort sett i tråd med reguleringen i dekningsloven kapittel 7. I forslaget legges det ikke opp til noen endringer når det gjelder reguleringen av kontrakter i konkurs og gjeldsforhandling. I nettverkets anbefalinger foreslås det imidlertid at konkurs- og gjeldsforhandlingsboet gis en rett til å overdra kontraktsposisjoner, noe lovgivningen i dag ikke åpner for dersom avtalen selv ikke gir en slik adgang. Betingelsene for å kunne gjennomføre en slik overdragelse er at boet erklærer at avtalen skal oppfylles som avtalt, at det ikke kan settes spørsmål ved erververens evne til å oppfylle avtalen og at kontraktsmotparten ikke har noen vesentlig ulempe av overdragelsen (nettverkets anbefalinger kap. IV pkt. 15). Etter nettverkets syn er det vanskelig å se motargumentene mot en slik rett til overdragelse. En slik rett til overdragelse vil kunne være helt vesentlig for å vareta verdier i de aller fleste tilfeller. Ikke minst vil dette gjelde for eksempel der spesialprodusert produksjonsutstyr er knyttet opp til bestemte leveransekontrakter.»

Finansdepartementet bemerker at det vil være nødvendig med ytterligere utredning av eventuelle endringer i lov om finansiell sikkerhetsstillelse:

«I utredningens kapittel 15 om skyldnerens kontrakter mv. skriver utredningen at det bør vurderes en endring i lov om finansiell sikkerhetsstillelse § 1 annet ledd, slik at denne bare skal omfatte allmennaksjeselskap eller foretak som driver aktiv verdipapirhandel. Finansdepartementet vil understreke at det vil være nødvendig med ytterligere utredning dersom det skulle vise seg å være behov for endringer i virkeområdet for lov om finansiell sikkerhetsstillelse.»

12.4 Departementets vurdering

Departementet foreslår å følge opp forslaget i utredningen som gjelder forholdet til dekningsloven § 7-5 annet ledd om løpende kontrakter, slik at skyldneren skal ha rett til at perioden det skal betales forskudd for, ikke skal være lenger enn to uker. Det har ikke kommet innvendinger mot forslaget i høringen, og en slik regel kan være hensiktsmessig for å hindre at skyldnerens likviditet blir for presset der de avtalte terminene er lange.

Videre følger departementet opp forslaget om at kontraktsmotparten, så lenge hevingen ikke faktisk er gjennomført ved at motparten har disponert i henhold til den, ikke skal kunne gjennomføre heving som er gjort gjeldende i de siste fire ukene før fristdagen på grunnlag av skyldnerens betalingsforsinkelse, jf. forslaget i utredningen om endring av dekningsloven § 7-3 a. Departementet har valgt en noe annen lovteknisk utforming av bestemmelsen enn i utredningen. Departementets lovforslag ligger nærmere opp til den tilsvarende bestemmelsen i den danske konkursloven § 12 o stk. 1 annet punktum.

Departementet følger også opp forslaget om at mislighold som er oppstått før rekonstruksjonsbehandlingen ble innledet, ikke skal kunne påberopes av kontraktsmotparten etter at rekonstruksjon er stadfestet, se lovforslaget § 55.

Beskyttelsen mot åpning av konkurs og gjennomføring av tvangsdekning under rekonstruksjonsforhandling bør etter departementets syn styrkes sammenlignet med det som følger av konkursloven §§ 16 og 17. Departementet følger derfor opp forslagene om å sløyfe bestemmelsene om at konkurs kan begjæres og tvangsdekning gjennomføres etter henholdsvis tre og seks måneder. Regelen om at flere kreditorer sammen kan begjære åpning av konkurs, foreslås beholdt i lovforslaget, men slik at disse må representere halvparten og ikke to femdelar av gjelden.

Departementet foreslår ikke nå regler om rett til å overdra kontraktsposisjoner utover det som følger av avtalene, jf. innspillet fra *advokatfirmaene Schjødt og Bull & Co på vegne av Nordisk-baltisk insolvensnettverk*. Det foreslås heller ikke endringer i prosessregler om vernetting eller om stansing av saker. Videre foreslås ikke endringer i lov om finansiell sikkerhetsstillelse, idet Europaparlamentets og Rådets direktiv 2002/47/EF artikkel 1 nr. 2 bokstav e stiller krav til hvilke rettssubjekter reglene må gis anvendelse for, jf. også innspillet fra *Finansdepartementet* i høringen.

Det vises etter dette til lovforslaget §§ 17, 18, 55 og 63. I tillegg vises det til merknadene til bestemmelsene.

13 Enklere regler for små virksomheter

Konkursloven har i dag ingen særlige regler om gjeldsforhandling for små virksomheter, det vil si at de alminnelige bestemmelsene gjelder uavhengig av den aktuelle virksomhetens størrelse.

Det fulgte av mandatet at det i utredningen skulle vurderes om det bør innføres forenklede regler for små virksomheter. Om dette gir *utrederen* uttrykk for følgende (s. 75 flg.):

«Utrederen skal som en del av mandatet vurdere om det bør innføres forenklede gjeldsforhandlingsregler for små virksomheter. I utgangspunktet er det gode grunner for slike forenklede regler, da gjeldsforhandling/rekonstruksjonsforhandling er kostbart og tidkrevende. Det gjelder både å skaffe midler til drift av virksomheten i perioden med rekonstruksjonsforhandling, og dekningen av utgiftene til selve rekonstruksjonsforhandlingen (betaling av salær mv. til rekonstruktør og kreditorutvalg med rådgivere). Utfordringen med å utarbeide enklere regler for små virksomheter, er å ivareta den nødvendige rettssikkerheten overfor kreditorer, ansatte, kontraktsparter mv. Det er derfor vanskelig å gi små virksomheter andre regler når det gjelder hovedprinsippene for rekonstruksjon.

For små virksomheter må det søkes å gjøre perioden med rekonstruksjonsforhandling så kort som mulig. Det foreslås at skyldneren ved åpning av rekonstruksjonsforhandling skal kunne legge frem et forslag til rekonstruksjon, som både omfatter rekonstruksjon av virksomheten og tvangsakkord av gjelden. Dette forslag kan så gjennomgå av rekonstruktøren og kreditorutvalget, som så kan legge frem forslaget for kreditorene med anbefaling og forslag til eventuelle med endringer. Rekonstruktøren tas så opp til avstemning.

I praksis betyr dette at skyldneren før rekonstruksjon begjæres bør ha utarbeidet et rekonstruksjonsforslag. Normalt vil små virksomheter ha behov for bistand fra en advokat med erfaring med insolvensarbeid med å utarbeide et slikt forslag. For å unngå dobbeltarbeid, foreslås det at tingretten før rekon-

struksjonsforhandling åpnes kan oppnevne en advokat – med kvalifikasjon for å være rekonstruktør, jf. § 7 tredje ledd – til å bistå skyldneren med å utarbeide forslaget, samt å forhandle med kreditorene og med eventuelle kjøpere av hele eller deler av virksomheten. Dersom rekonstruksjonsforhandling åpnes, bør normalt denne advokaten oppnevnes som rekonstruktør. En slik forberedelse kalles på engelsk ofte for «pre pack».

Det foreslås at retten ved rekonstruksjon for små bedrifter kan unnlate å oppnevne kreditorutvalg. Dersom retten før åpning av rekonstruksjonsforhandling har oppnevnt en advokat til å bistå skyldneren med å fremlegge slikt forslag til rekonstruksjon, og denne advokaten så oppnevnes som rekonstruktør, bør alltid kreditorutvalg oppnevnes. Dette for å sikre at rekonstruksjonsforslaget blir kritisk gjennomgått før det sendes ut til avstemning blant kreditorene. Retten bør videre kritisk vurdere om det for små virksomheter er nødvendig å oppnevne borevisor etter § 11.

Normalt bør retten ikke innkalle til fordringshaver møte ved rekonstruksjonsforhandling for små virksomheter.

Rekonstruktørens gjennomgang av skyldnerens økonomi de siste to årene, deriblant om det foreligger omstøtelige eller strafferettslige forhold, bør også kunne gjøres enklere med mindre det foreligger særlige forhold som tilsier at dette bør gjennomgå.

Utrederen foreslår at definisjonen av mindre foretak knyttes til en kjent definisjon og foreslår å bruke definisjonen i regnskapsloven § 1-6 om små foretak.

Det foreslås at særreglene for små foretak samles i en egen bestemmelse til slutt i kapitlet for rekonstruksjon, ny § 59 A.»

I *høringen* er det bare *Advokatforeningen* som uttaler seg om spørsmålet. Advokatforeningen støtter utredersens forslag og viser til det er behov for forenklede regler fordi rekonstruksjonsforhandlinger i små virksomheter gjerne byr på ekstra utfordringer, først og fremst fordi disse ofte ikke

kan skaffe nødvendig likviditet for å gjennomføre rekonstruksjonen.

Konkursrådet omtaler ikke forslagene om forenklete regler for små virksomheter i sitt brev til departementet 30. mars 2020. Konkursrådet har imidlertid formidlet et innspill fra stipendiat Marie Meling ved Universitetet i Oslo, der det fremheves at det bør gis mulighet for forenklet gjeldsforhandling for mindre foretak. Foruten forslagene i utredningen peker Meling på muligheten for regler om konkursbeskyttelse mens gjeldsforhandlinger pågår, og for at myndighetene kan utarbeide sjekklister for dokumentasjon som må fremskaffes etter mønster av direktiv (EU) 2019/1023 om restrukturering artikkel 3 nr. 4 og 8 nr. 2. Meling mener også at det bør vurderes å tilrettelegge for bruk av elektronisk kommunikasjon i prosessen, at styrets ansvar bør klargjøres, og at det bør vurderes om det er behov for særlige regler for dem som driver enkeltpersonforetak.

Departementet ser at det vil kunne være behov for forenklete regler om gjeldsforhandling for små virksomheter, særlig som følge av situasjonen som er oppstått med utbruddet av covid-19. Dette rammer mange små virksomheter slik som restauranter, frisører, butikker mv. som ellers ikke ville stått i fare for å gå konkurs eller vært aktuelle for gjeldsforhandling. En enkel fremgangsmåte for rekonstruksjon vil kunne legge til rette for videreføring av slike små virksomheter.

EUs direktiv 2019/1023 om restrukturering har bestemmelser om at det skal være tilgjengelig såkalte «early warning tools», som kan gi virksomheten et forvarsel om den forestående situasjonen, jf. direktivet artikkel 3. Dette kan være ulike varslingsmekanismer for manglende betalinger, rådgivningstjenester eller incentiver for eksempel skattemyndigheter og regnskapsførere til å varsle skyldneren om negativ utvikling. Slike mekanismer skal være på plass for alle foretak, men direktivet understreker i artikkel 3 nr. 4

viktigheten av at informasjon om slike verktøy er lett tilgjengelig for små virksomheter, jf. også for talen punkt 17. Direktivet har også bestemmelser i artikkel 8 nr. 2 om at statene skal gjøre tilgjengelig på internett en sjekkliste for rekonstruksjonsplaner, som skal være tilpasset behovene for små virksomheter og inneholde praktisk veiledning om hvordan restruktureringsplanen må utformes etter nasjonal rett.

Utredningen har flere forslag om forenklinger for små virksomheter som vil kunne være aktuelle også i den foreliggende situasjonen med følgene av utbruddet av covid-19. Forslagene i utredningen er imidlertid ikke spesielt tilpasset denne situasjonen, og det vil kunne være behov for forenkling av reglene for små virksomheter utover det som er foreslått i utredningen. Det er derfor behov for å utrede spørsmålet om særskilte regler for små foretak noe nærmere. Departementet foreslår på denne bakgrunn en forskriftshjemmel i § 61 i lovforslaget slik at det kan gis bestemmelser om dette på et senere tidspunkt.

Departementet vil ellers bemerke at definisjonen av små foretak i regnskapsloven § 1-6, som det ble foreslått å benytte i lovforslaget i utredningen, er forholdsvis vid. Små foretak er etter regnskapsloven § 1-6 definert som regnskapspliktige foretak som ikke er allmennaksjeselskaper, og som ikke overskrider grensene for to av følgende tre vilkår: salgsinntekt på 70 millioner kroner, balansesum 35 millioner kroner og gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret 50 årsverk. Dette vil kunne omfatte relativt store foretak i norsk målestokk. Departementet har derfor kommet til at definisjonen av små foretak bør gjøres noe mer avgrenset enn det som var foreslått i utredningen, slik at de forenklete reglene kan målrettes bedre. Det vil være hensiktsmessig at definisjonen av små foretak fastsettes i forskrift.

Det vises ellers til § 61 i lovforslaget og til merknadene til bestemmelsen.

14 Saksbehandlingsregler

Saksbehandlingsreglene for gjeldsforhandling følger av ulike bestemmelser i konkurslovens første del. Loven skiller mellom forhandling om frivillig gjeldsordning og tvangsakkord i forhandlingsfasen, jf. kravet i § 2 om at det skal fremgå av begjæringen om det begjæres frivillig ordning eller tvangsakkord. Loven har videre regler om kompetansefordelingen mellom gjeldsnemnda og gjeldsnemndsleder som innebærer at en del beslutninger som utgangspunkt må treffes av den samlede gjeldsnemnda, se for eksempel § 24, § 26 og § 44 tredje ledd. Loven har ikke bestemmelser om bruk av elektronisk kommunikasjon ved ulike underretninger som skal gis, se for eksempel § 24 om underretning om forslag om rekonstruksjon og § 37 om underretning om bestridte fordringer. Loven krever dessuten at en del beslutninger må treffes i møter, noe som innebærer at beslutningen ikke kan treffes på grunnlag av rent skriftlig behandling, se for eksempel bestemmelsene om avstemninger og stadfestelse i §§ 40, 44 og 46.

I *utredningen* foreslås på flere punkter forenklinger i saksbehandlingsreglene for gjeldsforhandlinger. Utrederen skriver om dette på s. 76 flg.:

«Siktemålet med de endrede saksbehandlingsregler er å forenkle saksbehandlingen ved rekonstruksjonsforhandling.

For det første foreslås det at det ikke skal skilles mellom forhandling om frivillig rekonstruksjon og forhandling om rekonstruksjon med tvangsakkord.

Det foreslås videre at vesentlig en del av de løpende vedtak og samtykker som i dag skal gis av en samlet gjeldsnemnd (som dog har rett til å delegere dette til lederen) overlates til rekonstruktøren. Dersom en avgjørelse kan få vesentlig betydning for rekonstruksjonsforhandlingen, bør dog rekonstruktøren samrå seg med kreditorutvalget før beslutning tas. At rekonstruktørens kompetanse utvides noe, vil lette arbeidet for rekonstruktøren og kreditorutvalget. Det vises til kommentarene til de enkelte lovbestemmelser.

Utrederen foreslår at avstemninger bør avholdes skriftlig og ikke ved møte i retten

eller hos rekonstruktør. Det vises til kommentarene til de enkelte lovbestemmelser.

Utrederen vil peke på at det ved rekonstruksjonsforhandling må være vid mulighet for bruk av e-post og annen elektroniske midler (som f.eks. bosiden i Konkursregisteret) i rekonstruktørens kommunikasjon med kreditorene. Lovens krav til bruk av post og papir bør oppheves. Det er gjort spredte forsøk på å gjennomføre dette i lovteksten. Departementet bør gjennomgå lovteksten slik at den for slik kommunikasjon er oppdatert i forhold til de nyeste retningslinjer for elektronisk kommunikasjon.»

I *høringen* slutter *Oslo byfogdembete* seg i all hovedsak til forslagene om mer detaljerte saksbehandlingsregler og mener at forslagene vil underbygge at ordningen skal være upartisk og sikre partenes rettssikkerhet.

Brønnøysundregistrene har en merknad til forslaget om bruk av e-post og andre elektroniske midler og viser til at bosiden i Altinn som Konkursregisteret har etablert for konkurs- og tvangsavviklingsbo, ikke er egnet som kommunikasjonsplattform ved rekonstruksjon fordi det ved rekonstruksjon ikke registreres noen enhet (bo) i Enhetsregisteret, slik det gjøres ved konkurs- og tvangsavvikling. Brønnøysundregistrene viser til at bosiden i Altinn er knyttet opp til boets organisationsnummer, og at tilgangen til bosiden styres av de roller som er registrert på boet i Enhetsregisteret.

Departementet er positiv til en forenkling av saksbehandlingsreglene for rekonstruksjonsforhandling slik at det legges til rette for raskere og enklere behandling av sakene. Dette vil være fordelaktig for næringslivet generelt. Rask og enkel saksbehandling kan dessuten være særlig viktig i lys av utbruddet av covid-19, som har medført at en rekke små virksomheter som ellers ikke ville ha vært aktuelle for gjeldsforhandling eller konkurs, har kommet i en vanskelig situasjon. Departementet følger på denne bakgrunn opp forslagene i utredningen om forenklinger i saksbehandlingen. Forslaget om ikke å skille mel-

lom frivillig gjeldsordning og tvangsakkord i forhandlingsfasen er også omtalt i punkt 5.5.

Som påpekt av *Brønnøysundregistrene* er bosiden i Altinn ikke egnet til bruk ved rekonstruksjon slik denne fungerer i dag. Det kan imidlertid benyttes andre elektroniske kommunikasjonsløsninger, slik som e-post og enhver annen

tilgjengelig teknologi, så lenge det benyttes en betryggende metode for å sikre at underretningen er mottatt.

Det vises ellers til lovforslaget §§ 7, 28, 37, 39, 43, 45 og 51. I tillegg vises det til merknadene til bestemmelsene.

15 Økonomiske og administrative konsekvenser

Utbruddet av covid-19 vil ha stor påvirkning på norsk økonomi, og mange bedrifter og arbeidsplasser vil rammes. Det vil innebære store kostnader for norsk økonomi om mange virksomheter som ellers er levedyktige, ikke overlever. For regjeringen er det avgjørende å trygge arbeidsplasser. Effektive rekonstruksjonsregler kan bidra til at bedrifter som under normale omstendigheter er lønnsomme, i større grad kan reddes og arbeidsplasser og verdier sikres.

Forslaget til nye regler om rekonstruksjon antas å kunne føre til flere vellykkede gjeldsforhandlinger og et redusert antall konkurser. Lovforslaget vil redusere risikoen for unødige konkurser i levedyktige virksomheter som er rammet av en akutt svikt i inntektene som følge av utbruddet av covid-19. Dette er positivt for den enkelte bedriften, kreditorene og næringslivet generelt og av stor samfunnsmessig betydning. For den enkelte bedriften kan en vellykket rekonstruksjon også gi mer fornøyde samarbeidspartnere og leverandører, noe som igjen kan gjøre det lettere for bedriften å komme tilbake i velfungerende drift. Flere av lovforslagene i proposisjonen er etterspurt av sentrale aktører innen insolvens og rekonstruksjon.

I lovforslaget § 66 foreslås en forskriftshjemmel til å fastsette midlertidig unntak fra det offentlige fortrinnsrett i dekningsloven § 9-4 for krav på skatt, merverdiavgift mv. Fastsettes det en forskrift med et slikt unntak, vil det innebære kostnader for det offentlige som følge av lavere dekning av det offentlige fordringer. Det er også en viss risiko for at næringsdrivende unnlater å betale skatte- og avgiftskrav fordi kravene ikke er fortrinnsberettigede. Samtidig kan det offentlige få økt proveny ved at flere næringsdrivende fortsetter virksomheten og unngår konkurs. I den spesielle situasjonen knyttet til utbruddet av covid-19 antas det at fordelene for det offentlige og samfunnet som helhet ved et eventuelt unntak fra for-

trinnsretten etter dekningsloven § 9-4 vil veie opp for ulempe.

Bruk av forskriftshjemmelen i konkurstilfeller vil kreve noen systemendringer og tilpasninger hos Skatteetaten, siden fordringsanmeldelser etter gjeldende rett sendes ut automatisk. Basert på opplysninger departementet har mottatt, antas det å dreie seg om justeringer som ikke er omfattende og dermed forholdsvis begrensede kostnader. Etter det opplyste vil de nødvendige tilpasningene kunne gjøres forholdsvis raskt, og alternativt løses manuelt i en mellomfase.

I lovforslaget § 19 foreslås det å innføre regler om etablering av pantesikkerhet for lån til fortsatt drift i rekonstruksjonsperioden i driftstilbehør, varelager og utestående fordringer med såkalt superprioritet foran eksisterende panthavere. Forslaget vil kunne påvirke prisingen av kreditt som sikres med pant i disse panteobjektene fremover og tilgangen på kreditt for virksomheter som i begrenset grad har eiendeler utover driftstilbehør, varelager og utestående fordringer. Forslaget vil samtidig gi midler som kan bidra til flere vellykkede rekonstruksjoner.

Det har ellers vært begrenset tid til å gjøre grundige vurderinger av de økonomiske og administrative konsekvensene av forslagene i proposisjonen. Forslaget vil kreve tilpasninger i domstolenes saksbehandlingssystem. Forslaget vil trolig også medføre flere gjeldsforhandlingssaker for domstolene, noe som nettopp er formålet med lovendringene.

Siktemålet med lovforslaget er å redusere risikoen for konkurs i bedrifter som under normale omstendigheter er levedyktige, uten samtidig å åpne for at tapsbringende virksomheter videreføres på kreditorenes regning. Ved en senere revidering av de midlertidige reglene vil avveiningen mellom disse hensynene kunne utredes videre på grunnlag av erfaringene med lovbestemmelsene som nå foreslås.

16 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget

Til § 1

Bestemmelsen gjelder lovens virkeområde.

Bestemmelsens *første punktum* gir anvisning på at loven gjelder forhandling om rekonstruksjon med sikte på en frivillig ordning av gjelden eller tvangsakkord når begjæring om slik forhandling kommer inn til retten etter lovens ikrafttredelse. Som det fremgår av bestemmelsen, gir loven regler om to typer rekonstruksjon: frivillig ordning av gjelden og tvangsakkord. Det avgjørende tidspunktet for om loven får anvendelse, er i utgangspunktet når begjæring om forhandling om rekonstruksjon kommer inn til retten. I tillegg følger det av overgangsregelen i lovforslaget § 65 nr. 1 at en begjæring om åpning av gjeldsforhandling etter konkurslovens første del som er fremmet, men ikke avgjort av retten når loven trer i kraft, skal anses som en begjæring om forhandling om rekonstruksjon etter rekonstruksjonsloven. Det er henvist til at loven kan få anvendelse etter overgangsreglene i *annet punktum*.

Når rekonstruksjonen behandles etter reglene i rekonstruksjonsloven, gjelder ikke reglene i konkursloven §§ 1 til 59, jf. *tredje punktum*. Se i den forbindelse også forslaget til ny § 1 i konkursloven i § 66 nr. 1. Rekonstruksjonslovens regler kommer altså til anvendelse i stedet for de alminnelige reglene om gjeldsforhandlinger i konkurslovens første del. Fellesreglene i konkurslovens tredje og fjerde del gjelder også for rekonstruksjon etter rekonstruksjonsloven. Som det fremgår av lovforslaget § 62, skal omtale av gjeldsforhandling og andre begreper i konkurslovens første del da forstås som omtale av korresponderende begreper i rekonstruksjonsloven. Henvisninger til bestemmelser i konkurslovens første del skal forstås som henvisninger til korresponderende bestemmelser i rekonstruksjonsloven.

Til § 2

I *første ledd* foreslås angitt at både en skyldner og en kreditor kan begjære åpning av rekonstruksjonsforhandling, og vilkårene når det gjelder skyldnerens økonomiske situasjon. Vilkåret når

det er skyldneren som begjærer åpning av rekonstruksjonsforhandling, er at skyldneren har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer. Vilkåret når det er en kreditor som begjærer åpning av rekonstruksjonsforhandling, er at skyldneren er illikvid. Forslaget om at en kreditor skal kunne begjære åpning av rekonstruksjonsforhandling, er behandlet i punkt 5.1. Vilkårene om skyldnerens økonomiske situasjon er behandlet i punkt 5.2.

I *annet ledd* foreslås en angivelse av formålet med en rekonstruksjonsforhandling.

Til § 3

Paragrafen tilsvarende i hovedsak konkursloven § 2. Innholdet i begjæringen er primært behandlet i punkt 5.4. Forslaget om at det i en begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling skal redegjøres for hvordan driften av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen skal finansieres, er behandlet i punkt 5.6.

Departementet foreslår i tråd med utrederens forslag at det ikke skal være noe skille mellom frivillig rekonstruksjon og rekonstruksjon med tvangsakkord i forhandlingsfasen, se punkt 5.5. Videre er paragrafen tilpasset forslaget om at også kreditorer skal kunne begjære åpning av rekonstruksjonsforhandling, se særlig *tredje og femte ledd*.

Om vilkårene i *annet ledd* skriver utrederen på s. 78 flg. i utredningen:

«Det foreslås at man i annet ledd oppstiller kravene til hva begjæringen skal inneholde når den fremsettes av skyldneren. Innholdet tilsvarende i høy grad det som i dag fremgår av første ledd, tredje punktum og nr. 1–3. Vilkårene er noe skjerpet ved at skyldneren i tillegg til å redegjøre for de økonomiske problemene også kort skal redegjøre for hvordan rekonstruksjonen skal gjennomføres og en skisse til hvorledes gjelden tenkes ordnet. Videre foreslås det at skyldneren må redegjøre for hvordan driften under rekonstruksjonsforhandlingen skal finansieres. På begge punkter forutsettes det bare en kort redegjørelse som viser at

skyldneren har et bevisst forhold til dette. Det kreves ikke detaljerte budsjetter e.l. Ved rettens gjennomgang av begjæringen skal fokus være på om realismen i om gjeldsforhandlingen vil lykkes, se § 4 første ledd nr. 3 [§ 5 første ledd nr. 3 i proposisjonens lovforslag]. [...]

Det foreslås å stryke kravet om at skyldneren skal vedlegge liste til retten med kreditorenes navn, adresser og tilgodehavender, samt tidspunktet for gjeldens og sikkerhetenes stiftelse. Det er tilstrekkelig at slik informasjon fremlegges direkte for rekonstruktøren ved dennes gjennomgang av skyldnerens virksomhet og økonomi. Retten har ikke behov for disse detaljerte opplysningene ved behandlingen av begjæringen.»

Om vilkårene i *femte ledd* skriver utrederen på s. 79:

«Som nytt femte ledd foreslås en bestemmelse om foreleggelse for skyldneren av en begjæring fra en kreditor. Skyldneren må få en rimelig – men ikke for lang – frist til å uttale seg om begjæringen. Fristen må sees i sammenheng med § 4 annet ledd [§ 5 annet ledd i proposisjonens lovforslag], hvorefter retten normalt skal avgjøre begjæringen innen to uker. Det foreslås videre at retten kan velge om den vil avholde rettsmøte eller behandle begjæringen skriftlig og ved innhenting av informasjon etter sjette og syvende ledd.»

Til § 4

Etter *første ledd* kan retten forlange at den som begjærer rekonstruksjonsforhandling åpnet, innbetaler et passende forskudd eller stiller sikkerhet til dekning av omkostninger ved rekonstruksjonsforhandlingene. *Annet ledd* tilsvarende bestemmelsen i konkursloven § 3 annet ledd. *Tredje ledd* tilsvarende konkursloven § 3 tredje ledd, men er tilpasset at også en kreditor som begjærer rekonstruksjon åpnet, kan pålegges å betale forskudd eller stille sikkerhet. Forskuddet eller sikkerhetsstillelsen og skyldnerens øvrige midler må anvendes før statens ansvar kan aktualiseres.

Dekning av omkostninger er behandlet i punkt 5.6.

Til § 5

Paragrafen tilsvarende konkursloven § 4, men er noe endret i tråd med utrederens forslag.

Utrederen skriver på s. 79 flg. i utredningen:

«Det foreslås et nytt nr. 4 i første ledd. Retten skal avslå en begjæring fremsatt av en kreditor dersom skyldneren motsetter seg dette, se pkt. 7.2 [proposisjonen punkt 5.1].

I annet ledd foreslås det at retten normalt skal avgjøre en begjæring fra en kreditor innen to uker. Fristen er ikke absolutt og vil avhenge av om retten må innhente ytterligere opplysninger fra rekvirenten, skyldneren eller andre.

I tredje ledd presiseres det at det kun er begjæringer fra skyldneren som tas til følge, dvs. at rekonstruksjonsforhandling åpnes, som ikke kan ankes. Øvrige kjennelser må kunne ankes av rekvirenten og skyldneren (som er sakens parter), men det må settes en kort frist. Utrederen foreslår én uke fra avsigelsen. Det forutsettes at retten meddeler kjennelsen til partene straks den er avsagt. Det er viktig at det raskt avklares om rekonstruksjonsforhandling skal åpnes. Det vil skape meget store problemer for drift av skyldnerens virksomhet dersom det skapes usikkerhet om dette i lenger tid. Fristen bør løpe fra avsigelsen. Om fristen skal være tre dager eller en uke er et vurderingsspørsmål.»

Etter *annet ledd* skal retten treffe sin avgjørelse snarest mulig. Av bestemmelsen fremgår at dette «normalt» vil si innen tre dager etter at skyldnerens begjæring kom inn til retten, eller innen to uker etter at en kreditors begjæring kom inn til retten. Det må vurderes konkret om den spesielle situasjonen knyttet til utbruddet av covid-19, kan gjøre det nødvendig med kortere eller lengre saksbehandlingstid.

Til § 6

Paragrafen viderefører § 5 i konkursloven, men med enkelte terminologiske endringer og dessuten en endring i annet ledd knyttet til den nye bestemmelsen om fordringshavermøte i § 22.

Etter *første ledd* skal retten, der begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling er tatt til følge, gi skyldneren skriftlig melding om pliktene etter §§ 15 og 20, og om følgen av å handle mot dem, jf. § 58.

Retten skal sammen med meldingen til skyldneren om plikter gi opplysning om tid og sted for fordringshavermøte etter § 22, med mindre retten beslutter at slikt møte ikke skal avholdes, jf. *annet ledd første punktum*. Etter innspill fra Konkursrådet er det sammenlignet med utredningen tatt inn en bestemmelse i § 22 om at retten kan velge å utsette beslutningen om hvorvidt det skal holdes fordringshavermøte, til et senere tidspunkt, og

det presiseres her at skyldneren i så fall skal underrettes om denne beslutningen. Retten kan etter § 22 også beslutte at møtet skal avholdes elektronisk uten fysisk møte. Skal møtet avholdes elektronisk, skal det opplyses nærmere i underretningen til skyldneren etter § 6 hvordan møtet skal avvikes, jf. annet ledd *annet punktum* og den tilsvarende bestemmelsen for underretning til fordringshaverne i § 23 annet ledd.

Utredningens forslag om en bestemmelse om frist for å avholde fordringshavermøtet er sløyfet, da denne fristen fremgår av § 22.

Tredje ledd har en bestemmelse om underretning av Norges Bank i visse tilfeller, som tilsvarer § 5 annet ledd i gjeldende konkurslov.

Til § 7

I paragrafen foreslås det at reglene om kunngjøring og tinglysing av rekonstruksjonsforhandlinger i hovedsak skal tilsvare dagens regler for tvangsakkord, og at rettsmøter skal være offentlige med mindre retten beslutter lukkede dører etter domstolloven §§ 125 flg. Paragrafen viderefører vesentlige deler av konkursloven §§ 35 og 36, som gjelder for tvangsakkord, samt deler av § 6. Forslaget må ses i sammenheng med forslaget om at det ikke skal være noe skille mellom frivillig rekonstruksjon og rekonstruksjon med tvangsakkord i forhandlingsfasen, se punkt 5.5. Forslaget er nærmere behandlet i punkt 5.8.

Det foreslås en klargjøring i *første ledd* av at retten ikke skal kunngjøre tid og sted for fordringshavermøtet der retten har besluttet at slikt møte ikke skal avholdes, eller bestemt å utsette vurderingen av behovet for slikt møte til et senere tidspunkt, jf. § 22. Hvis beslutningen er utsatt, kan underretning om et eventuelt senere fordringshavermøte gis til skyldneren og fordringshaverne ved rekommandert brev eller elektronisk kommunikasjon hvor det er benyttet en betryggende metode for å sikre at kommunikasjonen er mottatt. Med «betryggende metode» menes at underretningen må gis på en måte som gir tilstrekkelig sikkerhet for at den kommer til skyldnerens og fordringshavernes kunnskap. Det foreslås en forskriftshjemmel til å fastsette nærmere bestemmelser om hva som kan anses «betryggende», dersom det skulle være behov for dette.

Til § 8

Paragrafen viderefører konkursloven § 7, men med visse endringer. Utrederen skriver i utredningen på s. 80 flg.:

«I § 7 [proposisjonens lovforslag § 8] endres terminologien i henhold til de generelle merknadene til rekonstruksjonsforhandling, rekonstruktør, kreditorutvalg og rekonstruksjonsutvalg.

Det foreslås et nytt tredje ledd hvor rekonstruktørens kvalifikasjoner spesifiseres. I dagens tredje ledd første punktum fremgår det at gjeldsnemndens leder som regel skal være advokat. Kvalifikasjonskravet presiseres til at det skal være en advokat med erfaring med insolvensspørsmål, hvilket er i henhold til dagens praksis. [...]

Det foreslås et eget fjerde ledd om kreditorutvalget, hvor det uttales at medlemmene fortrinnsvis skal representere forskjellige grupper av kreditorene, hvilket er i henhold til dagens praksis.

Det foreslås nytt femte ledd hvor det uttrykkelig uttales at rekonstruktøren og kreditorutvalget til sammen utgjør rekonstruksjonsutvalget.»

Sjette ledd viderefører konkursloven § 7 fjerde ledd. I tillegg er det presisert at gjøremål som etter loven ligger til kreditorutvalget, skal utføres av rekonstruktøren dersom retten unnlater å oppnevne kreditorutvalg.

Oppnevning av rekonstruktør og kreditorutvalg er behandlet i punkt 5.7.

Til §§ 9 til 12

Paragrafene tilsvarer konkursloven §§ 8 til 11, men med enkelte terminologiske og språklige endringer.

Til § 13

Paragrafen tilsvarer konkursloven § 12, men med et nytt *tredje ledd*.

Utrederen skriver på s. 81 i utredningen:

«Det foreslås et nytt tredje ledd hvor rekonstruktørens tillit til kreditorfelleskapet, og derved uavhengighet av enkeltkreditorene, inntas. Dette er i overensstemmelse med de skjerpede krav til habilitet og uavhengighet som gjelder generelt i samfunnet, og som har avspeilt seg i de senere års praksis for oppnevning av gjeldsnemndens leder.»

Endringene i reglene om habilitet er behandlet i punkt 5.7.

Til § 14

Paragrafen tilsvarende konkursloven § 13, men med enkelte terminologiske og språklige endringer.

Til § 15

Paragrafen tilsvarende konkursloven § 14, men regelen i konkursloven § 14 annet ledd annet punktum foreslås ikke videreført, siden det ikke foreligger noe praktisk behov for den. Utrederen skriver om dette på s. 81 i utredningen:

«Annet ledd, annet punktum om påskrift ved fornyelse av veksler og gjeldsbrev er foreslått strøket da veksler er gått helt ut av bruk og fornyelse av gjeldsbrev også synes lite praktisk. Det er uansett ikke behov for noen særlig regel om påskrift ved fornyelse. Regelen om begrensningen i skyldnerens rett til å stifte gjeld mv. fremgår av første ledd.»

Forslaget er nærmere kommentert i punkt 7.

Til § 16

Bestemmelsen gir regler om skylderens legitimasjon utad (det vil si overfor tredjeperson) og tilsvarende konkursloven § 15. Det er bare foreslått terminologiske endringer i bestemmelsen.

Til § 17

Paragrafen regulerer begrensninger i adgangen til å åpne konkurs under rekonstruksjon, og viderefører konkursloven § 16 med visse endringer for å forbedre beskyttelsen mot konkursåpning mens rekonstruksjonsforhandlingen pågår, se punkt 12 i de alminnelige merknadene.

Første og annet ledd videreføres som i konkursloven § 16, med kun terminologiske endringer knyttet til innføringen av begrepet «rekonstruksjon» og «rekonstruktør».

Tredje ledd slår fast at skyldnerens bo ikke kan tas under konkursbehandling så lenge rekonstruksjonsbehandling pågår på begjæring fra en kreditor hvis fordring skriver seg fra tiden før rekonstruksjonsforhandling ble åpnet. Muligheten etter gjeldende lov for å åpne konkurs etter tre måneder er sløffet ved at bestemmelsene i konkursloven § 16 tredje ledd annet, tredje og fjerde punktum samt fjerde ledd ikke er tatt med i paragrafen her. Så lenge retten samtykker i at en rekonstruksjonsforhandling fortsetter, skal kreditorene generelt ikke ha rett til å begjære skyldne-

ren konkurs. Det skilles ikke mellom forhandling om frivillig rekonstruksjon og forhandling om rekonstruksjon med tvangsakkord. Skyldneren er etter bestemmelsen «fredet» for konkursbegjæring så lenge retten har samtykket i at rekonstruksjonsforhandlingen skal fortsette. Det foreslås en tilsvarende endring for tvangsfullbyrdelse i § 18.

Konkursloven § 16 femte ledd om kreditorenes adgang til i fellesskap likevel å begjære konkurs under rekonstruksjonsforhandlingen foreslås tatt inn som nytt *fjerde ledd*. Det foreslås her at disse kreditorene må representere en halvdel – og ikke to femdelar som etter gjeldende lov – av gjelden for å kunne begjære konkursåpning. Dette har sammenheng med forslaget om at en tvangsakkord skal kunne vedtas med simpelt flertall, se § 42. Da skal heller ikke et mindretall av kreditorene kunne stanse rekonstruksjonsforhandlingen ved å fremsette konkursbegjæring.

Til § 18

Paragrafen regulerer adgangen til utlegg og tvangsdekning mv. under rekonstruksjonsforhandling og er omtalt i punkt 12 i de alminnelige merknadene. Den viderefører konkursloven § 17 med visse endringer.

I *første ledd* er henvisningen til fjerde ledd i foranstående paragraf tatt ut sammenlignet med konkursloven § 17 første ledd, som følge av endringene i § 17 sammenlignet med konkursloven § 16. For øvrig er det kun endring av terminologi.

I *annet ledd* foreslås det at kravet til rekonstruktørens samtykke til tvangsdekning skal gjelde under hele perioden med rekonstruksjonsforhandling, og ikke bare i de første seks månedene som etter konkursloven § 17 annet ledd. Det foreslås den endringen at det skal være rekonstruktøren – og ikke hele rekonstruksjonsutvalget – som kan gi samtykke etter bestemmelsen. Ved at rekonstruktøren får samtykkekompetansen, forenkles saksbehandlingen noe, slik at det ikke er nødvendig å trekke inn kreditorutvalget i alle tilfeller. Eventuelle kontroversielle spørsmål bør rekonstruktøren likevel forelegge for kreditorutvalget, som et ledd i en god saksbehandling.

Tredje til femte ledd tilsvarende konkursloven § 17 tredje til femte ledd.

Til § 19

Paragrafen er ny sammenlignet med konkursloven, og regulerer adgangen til å etablere pante-

sikkerhet med særlig prioritet foran andre panteheftelser for lån til finansiering av fortsatt drift under rekonstruksjon, samt for lån til finansiering av rekonstruksjonsforhandlingen. Bestemmelsen er nærmere behandlet i punkt 8. Paragrafen må ses i sammenheng med nye særskilte bestemmelser om prioriteten for de aktuelle panterettighetene i panteloven § 3-1 a, § 4-10 fjerde ledd og § 6-5, jf. § 66 nr. 2 i lovforslaget.

Første ledd gir bestemmelser om hvilke pantesikkerheter som kan stilles for lån til finansiering av drift under rekonstruksjonsforhandling. Med slik finansiering menes finansiering av skyldnerens drift og drift av rekonstruksjonsforhandlingen, slik som utgifter til rekonstruktør, kreditorutvalg, borevisor og andre medhjelpere mv.

Etter første ledd *første punktum* kan det etableres panterett i driftstilbehør (jf. panteloven § 3-4 og §§ 3-8 til 3-10), varelager (jf. panteloven § 3-11) og utestående fordringer (jf. panteloven § 4-10) med prioritet foran andre, eksisterende panthavere for lån til finansiering av fortsatt drift av virksomheten under rekonstruksjonsforhandling og lån til finansiering av selve rekonstruksjonsforhandlingen. Panterett med slik særlig prioritet, såkalt «superprioritet», avviker fra utgangspunktet om tidsprioritet som nevnt i panteloven § 1-13 og kan bare etableres for lån som nevnt i § 19. Pantsettelsen må etableres og sikres rettsvern på vanlig måte ved anmerkning i Løsøreregisteret etter de alminnelige reglene for pant i henholdsvis driftstilbehør, varelager og fordringer i §§ 3-4 flg., §§ 3-11 flg. og §§ 4-10 i panteloven. De alminnelige reglene om avhendelse mv. i panteloven §§ 3-7 og 3-13 vil få anvendelse. Det foreslås å ta inn særskilte nye bestemmelser i panteloven § 3-1 a og 4-10 nytt fjerde ledd, som slår fast at panterett etter bestemmelsen her har prioritet foran andre eksisterende heftelser i de samme formuesgodene, og at panteretten bare kan benyttes til å dekke lån som nevnt i § 19 i rekonstruksjonsloven.

Første ledd *annet punktum* slår fast at lån til finansiering av fortsatt drift eller til dekning av utgifter til rekonstruksjonsforhandlingen som nevnt i første punktum har sikkerhet etter bestemmelsen om legalpant i ny § 6-5 i panteloven. Ordet «dessuten» markerer at den lovbestemte panteretten gjelder uansett om slike lån i tillegg er sikret med pant i driftstilbehør, varelager eller fordringer som nevnt i første punktum. Det følger av ny § 6-5 i panteloven at panteretten er begrenset til fem prosent av formuesgodets beregnede verdi eller av det et salg av formues-

godet innbringer, men maksimalt 700 ganger rettsgebyret i hvert realregistrerte panteobjekt. Dette er samme begrensninger som gjelder for legalpant for boomkostninger etter panteloven § 6-4. Til forskjell fra det som gjelder for boomkostninger, omfatter legalpant for lån til fortsatt drift eller dekning av utgifter til rekonstruksjonen bare formuesgoder som tilhører skyldneren selv, og ikke formuesgoder som en tredjepart har stilt som sikkerhet for skyldnerens gjeld.

Annet ledd gir saksbehandlingsregler. Etter annet ledd *første punktum* kan lån som nevnt i første ledd bare gis med samtykke fra rekonstruksjonsutvalget. Før samtykke gis må skyldneren først ha lagt frem budsjett for driften som viser at det er behov for det aktuelle lånet, jf. *annet punktum*. Hvis samtykke gis, skal rekonstruktøren underrette berørte panthavere om dette, og disse kan innen én uke fremsette krav for retten om at samtykket omgjøres, jf. *tredje og fjerde punktum*. Retten kan etter *femte punktum* omgjøre rekonstruksjonsutvalgets samtykke dersom eksisterende panthaveres sikkerhet blir vesentlig forringet (tilsvarende kriteriet etter § 18 fjerde ledd første punktum i.f.), eller dersom retten finner at det ikke er tilstrekkelig behov for slikt lån.

Til § 20

Bestemmelsen gir regler om skylderens opplysningsplikt og tilsvarende konkursloven § 18. Det er bare foreslått terminologiske endringer i bestemmelsen. I *annet ledd tredje punktum* foreslås det presisert at den som får opplysninger om forretnings- eller driftshemmeligheter i medhold av bestemmelsen, har taushetsplikt om opplysningene.

Til § 21

Bestemmelsen gjelder bistandsplikt for skyldnerens regnskapsfører og revisor, og den tilsvarende konkursloven § 18 a. Det er bare foreslått mindre språklige endringer i bestemmelsen.

Til § 22

Paragrafen er ny sammenlignet med konkursloven. Forslaget om fordringshaver møte er nærmere behandlet i punkt 6. Utrederen skriver på s. 83 i utredningen:

«I dagens lov § 38 A er det bestemt at det skal være fordringshaver møte ved tvangsakkord. Forslaget til ny § 18 B [proposisjonens lovfor-

slag § 22] er dog ikke helt parallell. Det foreslås nå at møtet skal holdes i retten – tilsvarende skiftesamling ved konkurs, se § 78 første ledd nr. 3 og §§ 92 flg. – og ikke under ledelse av rekonstruksjonsutvalget. Hovedregelen skal være at slikt møte skal avholdes, men retten kan beslutte at slikt møte ikke skal avholdes. Dette vil være en beslutning som ikke kan ankes.

Hovedspørsmålet som skal behandles på fordringshavermøtet er skyldnerens utkast til rekonstruksjon av virksomheten. Dette skal bare være et utkast til drøftelse med hovedpunktene og ikke en ferdig plan. Dersom fordringshavermøte ikke skal avholdes må skyldnerens utkast til rekonstruksjon sendes kreditorene til uttalelse. I tilfelle vil det ikke være naturlig med avstemning om utkastet med mindre kreditorene begjærer dette.»

Det foreslås en ny bestemmelse sammenlignet med utredningen i *første ledd annet punktum*, som slår fast at det ikke må avholdes fordringshavermøte innen fire uker fra innledningen av rekonstruksjonsforhandlingen i tilfeller der retten har besluttet å utsette avgjørelsen om å avholde slikt møte til et senere tidspunkt. I så fall kan møtet altså avholdes senere. Underretning om eventuelle slike senere besluttede møter gis til skyldneren og kreditorene per brev eller elektronisk kommunikasjon, uten at det er nødvendig med kunngjøring, se bestemmelsene om dette i § 7.

På bakgrunn av innspill fra *Konkursrådet*, er det også tatt inn en ny bestemmelse i første ledd *tredje punktum* om at fordringshavermøtet kan avholdes elektronisk uten fysisk møte. Det er en forutsetning at alle møtedeltakerne gis anledning til å delta i en samlet behandling og uttale seg om og ta stilling til utkastet til rekonstruksjon. §§ 6 og 23 har bestemmelser om at skyldneren og kreditorene i så fall skal underrettes nærmere om hvordan møtet vil bli avviklet.

Til § 23

Bestemmelsen gjelder underretning om rekonstruksjonsforhandlinger til kreditorene. Den tilsvarende med enkelte mindre endringer konkursloven § 19.

I *første ledd* er det bare foreslått terminologiske endringer.

Annet ledd gjelder underretning om fordringshavermøtet. I *første punktum* foreslås en tilpasning med bakgrunn i at det skilles mellom frivillig rekonstruksjon og rekonstruksjon med tvangs-

akkord. I *nytt annet og tredje punktum* er det gitt enkelte nye regler om underretning som har sammenheng med forslagene i §§ 6 og 22 om at fordringshavermøte kan unnlates, utsettes eller avholdes elektronisk.

Til § 24

Bestemmelsen gjelder gjennomgåelse av regnskaper og forretningsførsel, samt verdsettelse av eiendelene. Den tilsvarende med mindre endringer konkursloven § 20. For å forenkle saksbehandlingen foreslås myndigheten flyttet til rekonstruktøren (fra gjeldsnemnda). For øvrig er det bare foreslått terminologiske endringer i bestemmelsen.

Til § 25

Bestemmelsen gir regler om redegjørelsen som rekonstruktøren skal utarbeide, og den tilsvarende med enkelte mindre endringer konkursloven § 21.

Redegjørelsen skal utarbeides av rekonstruktøren (og ikke gjeldsnemnda som i konkursloven § 21). Om endringene som foreslås i bestemmelsen, vises det for øvrig til utrederens merknader (til § 21) på s. 83–84 i utredningen:

«Det er kun terminologien som foreslås endret i denne bestemmelse, dog slik at det skal være rekonstruktøren som skal utarbeide redegjørelsen. I nytt siste ledd er det foreslått en fremgangsmåte hvoretter rekonstruktørens redegjørelse forelegges kreditorutvalget som skal avgi uttalelse. Det antas å være en mer rasjonell fremgangsmåte enn at hele rekonstruksjonsutvalget skal ha ansvar for redegjørelsen, samt at det i større grad vil avspeile den reelle fremgangsmåte og arbeidsfordeling.

I første ledd nr. 2 foreslås passusen om vekselforpliktelser strøket, da veksler i praksis ikke brukes lenger.

Utredningen vil foreslå et nytt annet ledd hvor det presiseres at rekonstruktørens gjennomgang av skyldnerens økonomiske forhold de to siste årene og om det er omstøtelige eller straffbare forhold må avpasses etter de konkrete forholdene. Vurderingen av hvor omfattende gjennomgangen skal være må på den ene side hensynta om det er særlig grunn til å undersøke enkelte forhold nærmere og på den annen side hvor ressurskrevende en slik gjennomgang vil være. Dersom det kun er foretatt en forenklet gjennomgang, skal dette opplyses særskilt i rekonstruktørens redegjørelse.

Nåværende annet og tredje ledd blir nytt tredje og fjerde ledd.»

Til § 26

Bestemmelsen omhandler rekonstruksjonsutvalgets og skyldnerens utarbeidelse av forslag til rekonstruksjon. Den tilsvarende med mindre endringer konkurranseloven § 22.

I *første ledd første punktum* presiseres det at rekonstruksjonsutvalgets arbeid og vurdering skjer «på grunnlag av drøftelsene på fordringshavermøtet og de opplysninger som er skaffet til veie». Begrunnelsen for forslaget fremgår på s. 84 i utredningen, der det fremgår at dersom et fordringshavermøte skal ha noen hensikt, «må drøftelsene på møtet bringes videre i arbeidet med rekonstruksjonsplan, og det markeres ved forslaget til formulering av første punktum». For øvrig er det foreslått bare terminologiske endringer.

Til § 27

Bestemmelsen gir regler om hva et forslag om frivillig rekonstruksjon kan gå ut på. Den tilsvarende med en del endringer konkurranseloven § 23.

Gjeldende annet, tredje og fjerde ledd foreslås tatt ut av bestemmelsen. Begrunnelsen er å gi større fleksibilitet og mulighet for å finne hensiktsmessige løsninger. En frivillig rekonstruksjon forutsetter at ingen motsetter seg forslaget, jf. § 29. På den bakgrunn anses det ikke å være behov for regler som krever likebehandling av kreditorene. Muligheten for å særbehandle enkelte kreditorer eller grupper av kreditorer vil gi større rom for å finne løsninger, og det antas at loven ikke bør stenge for det så lenge den enkelte kreditor kan motsette seg slik forskjellsbehandling. Det vises til de alminnelige merknadene punkt 9.

For øvrig vises det til hva utrederen skriver om endringsforslagene på s. 84 flg. i utredningen (merknad til § 23 i utrederens forslag):

«I første ledd foreslås det nytt pkt. 3 om konvertering av gjeld til egenkapital. Det vises til punkt 13 [proposisjonens punkt 11] om dette. Dagens punkt 3, 4 og 5 blir henholdsvis punkt 4, 5 og 6. Punkt 4 gir hjemmel til salg av hele eller en del av virksomheten uten av skyldnerselskapet blir likvidert. Dette har sammenheng med at formålet med rekonstruksjon utvides til også å omfatte salg av hele eller deler av virksomheten, se § 1. Punkt 5 gir hjemmel for salg av hele eller deler av virksomheten og at den

resterende del av gjelden blir slettet og selskapet likvidert. I punkt 6 presiseres det at listen med tiltak ikke er uttømmende, slik at pkt. 1 – 5 kan kombineres med andre tiltak. Dette er for å understreke at man ved en frivillig rekonstruksjon skal ha stor grad av frihet til å vedta de tiltak som for den enkelte virksomhet er hensiktsmessig.

Rekonstruktøren vil foreslå å stryke dagens andre, tredje og fjerde ledd. For at en frivillig rekonstruksjon skal være et reelt alternativ, er det viktig at den kan inneholde de tiltak som finnes hensiktsmessig. Det foreslås også å åpne for forskjellsbehandling av kreditorene og avtaleparter mv. Så lenge en frivillig rekonstruksjon forutsetter at ingen av kreditorene motsetter seg forslaget, se § 25 [lovforslaget § 29], kan det ikke sees grunn til at loven skal begrense løsningene. Den kreditor som mener at dette ikke er akseptabelt må stemme mot forslaget, for å kunne motsette seg forslaget. Nettopp for å kunne få tilslutning fra alle kreditorer, kan det være viktig å mulighet for å særbehandle enkelte kreditorer eller grupper av kreditorer, enten det gir kreditorene bedre eller dårligere behandling. Det vil også være viktig for å unngå en diskusjon om konvertering av gjeld til egenkapital gir en bedre eller dårligere løsning for de kreditorene som velger det fremfor de kreditorene som velger å få utbetalt en kontantdividende.»

Bestemmelsen i *annet ledd* er ny. Det vises til omtalen i punkt 11.

Til § 28

Paragrafen viderefører konkurranseloven § 24 med enkelte mindre endringer.

Endringene som foreslås i *første ledd og annet ledd første punktum*, er bare terminologiske.

Annat ledd nytt annet punktum må ses i sammenheng med forslaget til forenklet prosedyre for vedtakelse i § 29. Ved en slik forenklet vedtakelsesprosedyre er det viktig at kreditorene blir gjort særskilt oppmerksom på konsekvensen av å unnlate å forkaste forslaget, det vil si hva som kan skje hvis de forholder seg passive uten å svare. Det er videre viktig at rekonstruktørens meddelelse til kreditorene skjer på en sikker måte. I *nytt tredje punktum* reguleres hvordan meddelelsen skal sendes til kreditorene. Det åpnes her også for å bruke elektronisk kommunikasjon for å forenkle saksbehandlingen, se punkt 14 i de alminnelige merknadene. Forutsetningen er at det benyttes en betryggende metode for å sikre at underret-

ningen er mottatt. Med «betryggende metode» menes at underretningen må gis på en måte som gir tilstrekkelig sikkerhet for at den kommer til mottakerens kunnskap, se merknaden til § 7 første ledd fjerde punktum.

Til § 29

Bestemmelsen gjelder vedtakelse av forslag om frivillig rekonstruksjon og tilsvarende med visse endringer konkursloven § 25. I *første ledd* er det ingen endringer, mens i nytt *annet ledd* foreslås det å erstatte gjeldende annet og tredje ledd. Forslaget innebærer at vedtakelsesprosedyren for frivillig gjeldsforhandling forenkles, slik at det bare er nødvendig å sende ut forslaget én gang. Dersom ingen av kreditorene har forkastet forslaget innenfor fristen, anses forslaget vedtatt dersom det er godtatt av kreditorer som til sammen representerer minst tre firedeler av det samlede pålydende av de fordringer som forslaget omfatter. Det vises til de alminnelige merknadene punkt 10. Kravet til at tre firedeler aktivt har godtatt forslaget, er det samme som etter gjeldende lov, slik at det er prosessen for vedtakelse som er endret.

Til § 30

Bestemmelsen gjelder nytt forslag om frivillig rekonstruksjon og tilsvarende med mindre endringer konkursloven § 26. Om endringsforslagene vises det til s. 85 i utredningen (merknad til § 26 i utredningen), der det uttales:

«Det er kun terminologien som foreslås endret i denne bestemmelse, bortsett fra at det foreslås et nytt siste punktum som presiserer at det etter to forslag om frivillig rekonstruksjon kan fremsettes nytt forslag om rekonstruksjon med tvangsakkord. Dette er en konsekvens at det foreslås at man ikke skal skille mellom forhandling om en frivillig rekonstruksjon og forhandling om rekonstruksjon med tvangsakkord. Forslaget er for øvrig i samsvar med dagens regler, hvor skyldneren kan begjære tvangsakkord etter at forslag om frivillig gjeldsordning ikke er vedtatt.»

Til § 31

Bestemmelsen gjelder underretning om vedtatt forslag om frivillig rekonstruksjon og tilsvarende med enkelte mindre endringer konkursloven § 27.

Om endringsforslagene vises det til utredningen s. 85 (merknad til § 27 i utredningen):

«I første og annet ledd er det kun terminologien som foreslås endret. Teksten i tredje ledd foreslås endret, da det ikke lenger føres en skifteprotokoll. Det foreslås bare at retten skal notere når forslaget kom inn til retten. Hvordan dette praktisk skal gjøres i rettens saksbehandlingssystem er det ikke hensiktsmessig å lovregulere.»

Til § 32

Bestemmelsen tilsvarende med enkelte mindre endringer konkursloven § 28. Om endringsforslagene vises det til s. 85 i utredningen (merknad til § 28 i utredningen):

«Det er kun terminologien som foreslås endret i denne bestemmelse, dog slik at det i innledningen i første ledd er mest hensiktsmessig å vise til frivillig rekonstruksjon i § 23 [§ 27 i lovforslaget] i stedet for å regne opp de forskjellige formene for frivillig rekonstruksjon.»

Til § 33

Bestemmelsen gjelder misligholdt akkord og tilsvarende konkursloven § 29. Det er bare foreslått mindre endringer som gjelder terminologi o.l.

Til § 34

Bestemmelsen gir regler om hva en rekonstruksjon med tvangsakkord kan gå ut på, og tilsvarende med visse endringer konkursloven § 30.

Utredningen skriver på s. 86 i utredningen:

«I første ledd foreslås det nytt pkt. 3 om konvertering av gjeld til egenkapital. Det vises til punkt 13 [utredningen punkt 11] om dette. Dagens punkt 3, 4 og 5 blir henholdsvis punkt 4, 5 og 6. Punkt 4 gir hjemmel til salg av hele eller en del av virksomheten uten av skyldnerselskapet blir likvidert. Dette har sammenheng med at formålet med rekonstruksjon utvides til også å omfatte salg av hele eller deler av virksomheten, se § 1. Punkt 5 gir hjemmel for salg av hele eller deler av virksomheten og at den resterende del av gjelden blir likvidert. Kravet om at skyldneren må innestå for at dekningen vil utgjøre en viss prosent av gjelden, foreslås strøket idet krav i

annet og tredje ledd om minimumsdividende foreslås strøket. [...]

Nåværende annet og tredje ledd om minimumsdividende foreslås strøket. Det vises til pkt. 11.2 [proposisjonen punkt 9]. Likeledes foreslås nåværende fjerde ledd strøket, da denne bestemmelse forutsetter et krav om minimumsdividende.

Nåværende femte ledd blir nytt annet ledd. I nytt annet ledd blir henvisningen til foregående ledd endret til en henvisning til første ledd, da de øvrige foregående foreslås strøket.

Nåværende sjette ledd foreslås strøket, da et absolutt forbud mot dekning av etterprioriterte krav vil være i strid med prinsippet om større fleksibilitet. Sikkerheten og hensynet til de øvrige kreditorer ivaretas av § 49 nr. 1 [lovforslaget § 48 nr. 1]. Utrederen understreker at det bør kun være i særskilte unntakstilfeller at etterprioriterte krav bør kunne gis en mindre dekning.»

I motsetning til utrederens forslag innebærer *første ledd* i departementets lovforslag at listen over hva en rekonstruksjon kan gå ut på, er uttømmende. Når en tvangsakkord etter forslaget kan vedtas med simpelt flertall, jf. § 42, bør det etter departementets oppfatning avgrenses klart i loven hva forslaget kan gå ut på.

Bestemmelsen i *tredje ledd* er ny. Det vises til omtalen av forslaget i punkt 11.

Til § 35

Bestemmelsen er ny sammenlignet med konkurslovens regler og er nærmere behandlet i punkt 11.

Det følger av *første ledd første punktum* at det er tilstrekkelig med tilslutning fra minst halvparten av stemmene og den aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen, for å treffe en beslutning om kapitalforhøyelse i forbindelse med rekonstruksjonen. Kravet erstatter kravet om to tredels flertall etter aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-18 første ledd. Flertallskravet avviker også fra flertallskravet i aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-17 første ledd både ved at forslaget om forhøyelse av aksjekapitalen er vedtatt også når stemmetallet står likt, og ved at det i tillegg kreves tilslutning fra halve aksjekapitalen.

Til § 36

Bestemmelsen gjelder bortfall av pantheftelser og tilsvarende konkursloven § 31. Det er bare foreslått terminologiske endringer i bestemmelsen.

Til § 37

Paragrafen tilsvarende konkursloven § 37 med enkelte endringer i terminologi samt en endring ved at det innføres mulighet til å benytte elektronisk kommunikasjon ved underretningen om bestridte fordringer, jf. punkt 14 i de alminnelige merknadene. Med «betryggende metode» menes at underretningen må gis på en måte som gir tilstrekkelig sikkerhet for at den kommer til mottakerens kunnskap, se merknaden til § 7 første ledd fjerde punktum.

Til § 38

Bestemmelsen gjelder omstøtelse og tilsvarende konkursloven § 38. Det er bare foreslått terminologiske endringer i bestemmelsen.

Til § 39

Paragrafen viderefører konkursloven § 40 med visse mindre endringer.

I *første ledd* foreslås kun en endring av terminologi samt at det foreslås inntatt et nytt *annet punktum* om bruk av forsvarlig elektronisk kommunikasjon fra rekonstruktøren til kreditorene, jf. punkt 14 i de alminnelige merknadene. Med «betryggende metode» menes at underretningen må gis på en måte som gir tilstrekkelig sikkerhet for at den kommer til skyldnerens og kreditorenes kunnskap, se merknaden til § 7 første ledd fjerde punktum.

Någjeldende annet, tredje, fjerde og femte ledd foreslås sløyfet og erstattet med bestemmelsen i nytt *annet ledd*. Det følger av bestemmelsen at avstemningen over forslaget alltid skal skje skriftlig, og ikke i møte. Dette er mer fleksibelt og gir alle kreditorer en større mulighet til å delta i avstemningen enn om de må møte i et avstemningsmøte. Det kan likevel i en del tilfeller være nyttig og hensiktsmessig med et møte hvor kreditorene kan drøfte forslaget til rekonstruksjon med skyldneren, rekonstruktøren og kreditorutvalget, og at kreditorene kan stille spørsmål. Det foreslås derfor at slikt møte avholdes i rettens regi etter forslag fra rekonstruktøren eller kreditorutvalget. Bestemmelsen er ikke til hinder for at rekonstruktøren og/eller kreditorutvalget innkaller til møte med kreditorene i egen regi.

Til § 40

Bestemmelsen gir regler om fordringshaverlisten som skal utarbeides av rekonstruktøren. Den tilsvarende med mindre endringer konkursloven § 41.

Rekonstruktøren skal etter forslaget ha de oppgavene som etter konkursloven § 41 ligger til gjeldsnemnda.

Til § 41

Bestemmelsen regulerer fordringer som ikke gir stemmerett og tilsvarende konkursloven § 42. Det foreslås bare mindre endringer som gjelder terminologi, oppsett og henvisninger, og som ikke innebærer realitetsendringer.

Til § 42

Bestemmelsen gjelder vedtakelse av forslag om rekonstruksjon med tvangsakkord og tilsvarende med visse endringer konkursloven § 43.

Bestemmelsen foreslås endret slik at kravene til vedtakelse av en tvangsakkord senkes sammenlignet med gjeldende rett. Endringen innebærer at en tvangsakkord kan vedtas av et flertall, det vil si mer enn halvparten, av alle kjente fordringer som har stemmerett. Et flertall av de stemmeberettigede fordringene må aktivt ha stemt for forslaget. Hvilke fordringer som er stemmeberettigede i avstemningen, fremgår av reglene i §§ 40 og 41. For øvrig vises det til de alminnelige merknadene punkt 10.

Til § 43

Paragrafen tilsvarende i hovedsak konkursloven § 44, men tredje og fjerde ledd er sløyfet da avstemningen ikke skal skje i møte, men skriftlig. Dette forenkler saksbehandlingen.

I tillegg er det i *første ledd fjerde punktum* tatt inn en ny bestemmelse sammenlignet med utredningen, som avklarer at også nytt forslag kan sendes ut ved bruk av elektronisk kommunikasjon, på tilsvarende måte som for det opprinnelige forslaget etter § 39, jf. punkt 14 i de alminnelige merknadene. Med «betryggende metode» menes at underretningen må gis på en måte som gir tilstrekkelig sikkerhet for at den kommer til mottakerens kunnskap, se merknaden til § 7 første ledd fjerde punktum.

Til § 44

Bestemmelsen gjelder redegjørelse for avstemningen til tingretten og tilsvarende med mindre endringer konkursloven § 45.

Forslaget i *første punktum* om at redegjørelsen skal sendes til tingretten innen en uke «etter fristen for avstemningen» (i stedet for «etter

avstemningen»), har sammenheng med at avstemningen skjer skriftlig, og ikke i møte. I *annet punktum nr. 2* foreslås «gjeldsnemndas forhandlingsbok» endret til «protokoll fra rekonstruksjonsutvalgets møter». Utrederen begrunner dette i at loven ikke bør regulere hvordan protokollen føres.

Til § 45

Paragrafen tilsvarende konkursloven § 46 med visse endringer og regulerer rettens stadfestelse av rekonstruksjonsforslaget.

Til forskjell fra konkurslovens bestemmelse foreslås det at rettens stadfestelse normalt ikke skal skje i rettsmøte, men ved skriftlig behandling, jf. *første ledd første punktum*. Det vises til punkt 14 i de alminnelige merknadene. Men retten kan – i den grad retten finner det hensiktsmessig – fortsatt innkalle til rettsmøte før kjennelse om stadfestelse foreligger, og dette skal i så fall som i dag avholdes innen tre uker.

I *annet ledd første* og *annet punktum* gjøres bare terminologiske endringer. Bestemmelsen i konkursloven § 46 annet ledd tredje punktum om forkynning av innkallingen til skyldneren er ikke videreført. Det forutsettes at rekonstruktøren har jevnlig kontakt med skyldneren, og kan innkalle skyldneren ved betryggende kommunikasjon. Et krav om forkynning av innkallingen for skyldneren vil bare virke forsinkende. Konkursloven § 46 annet ledd fjerde punktum videreføres som annet ledd *tredje punktum*.

Tredje ledd beholdes som i konkursloven § 46 uten endring.

I *fjerde ledd* presiseres det at rettens prosessledende avgjørelser om hvorvidt det skal avholdes rettsmøte, ikke er gjenstand for anke. Selve stadfestelsen etter femte ledd kan ankes. Regelen forstås i praksis slik allerede i dag, se blant annet Wiker/Ro: Konkursloven. Kommentaarutgave (2003) s. 177.

Det foreslås et nytt *femte ledd* der det fremgår at rettens stadfestelse skjer i form av kjennelse, slik det også fremgår av § 5. Bestemmelsen her markerer at stadfestelseskjennelsen er noe annet enn de avgjørelsene som er omtalt i fjerde ledd. Stadfestelseskjennelsen kan påankes etter reglene i § 5 annet ledd.

Til § 46

Bestemmelsen gir regler om stemmerettstvister og avsetning til omtvistede fordringer og tilsvarende med mindre endringer konkursloven § 47.

De mindre endringene som foreslås, er i bestemmelsens *annet ledd*. Om endringsforslagene vises det til hva utrederen skriver i utredningen på s. 88–89:

«I annet ledd er det først og fremst terminologien som foreslås endret. I tillegg foreslås det at kontoen med det sperrede beløp skal disponeres av rekonstruktøren og ikke av retten. Utrederen er av den oppfatning at det bør være rekonstruktøren som skal ha ansvar for den praktiske oppfølging av en rekonstruksjon. Disponering av sperrede beløp er en naturlig del av dette. Det er lite hensiktsmessig at tingretten skal administrere slike sperrede konti. Dersom det er rekonstruktøren som etter første punktum skal disponere den sperrede konto, må teksten i tredje punktum endres slik at retten kan pålegge rekonstruktøren å frigi beløpet. Beslutningsmyndigheten om frigivelse bør ligge hos retten.»

Til § 47

Bestemmelsen regulerer tilfeller der retten skal nekte å stadfeste et rekonstruksjonsforslag. Den tilsvarende med visse endringer konkursloven § 48.

Første alternativ i gjeldende § 48 nr. 2 foreslås sløffet på bakgrunn av forslaget om å oppheve kravet til minimumsdividende, jf. de alminnelige merknadene punkt 9.

Kravet i gjeldende § 48 nr. 3 om likebehandling av alle kreditorene foreslås også sløffet for å gi større mulighet for fleksible løsninger. Utrederen begrunner dette slik på s. 89 i utredningen:

«For å få til rekonstruksjonsløsninger som kan vinne tilslutning blant et bredt flertall av kreditorene og som kan legge grunnlag for god drift etter gjennomført rekonstruksjon, må det være rom for å kunne gi noen grupper av kreditorer en bedre løsning enn dagens regler om absolutt likebehandling av alle uprioriterte krav, og at det ikke skal kunne ytes noe til etterprioriterte krav. Hovedregelen bør dog fremdeles være likebehandling og det må foreligge særskilte grunner for å fravike dette.»

Som det videre påpekes i utredningen, må retten etter den etterfølgende bestemmelsen i lovforslaget § 48 nr. 1 vurdere om et forslag om å fravike likebehandlingsregelen er «rimelig og rettferdig overfor fordringshaverne». I så fall kan retten nekte å stadfeste det.

For øvrig foreslås bare mindre språklige/terminologiske endringer.

Til § 48

Bestemmelsen gir retten adgang til å nekte å stadfeste et rekonstruksjonsforslag og tilsvarende med noen endringer konkursloven § 49.

Det foreslås et nytt *første ledd nr. 1* i bestemmelsen. Etter bestemmelsen kan retten nekte å stadfeste et rekonstruksjonsforslag enten når forslaget vil virke støtende eller når forslaget ikke er rimelig og rettferdig overfor kreditorene. Alternativet «støtende» er hentet fra gjeldsordningsloven § 5-4 første ledd bokstav a. Ved vurderingen av hva som er støtende, har særlig hensynet til allmenheten betydning, og bestemmelsen vil blant annet kunne anvendes overfor forslag som kan skade den allmenne betalingsmoralen. Alternativet «ikke er rimelig og rettferdig overfor fordringshaverne» gir hovedsakelig et mindretallsvern. Det gjelder først og fremst for forslag som på urimelig måte diskriminerer eller særbehandler enkelte kreditorer eller grupper overfor andre. Det er ikke noe generelt krav om likebehandling av kreditorene, men bestemmelsen skal hindre misbruk i form av forslag som forskjellsbehandler kreditorene på en måte som ikke er rimelig og rettferdig. Bestemmelsen vil kunne omfatte tilfeller der én eller noen få store kreditorer tvinger gjennom løsninger med sterk motstand fra de øvrige. Forslaget må ses i sammenheng med øvrige forslag til endringer i reglene om tvangsakkord, blant annet at kravene til vedtakelse av tvangsakkord senkes sammenlignet med gjeldende rett. Det vises for øvrig til de alminnelige merknadene punkt 10.

Den nye bestemmelsen foreslås inntatt i § 48 slik at retten av eget tiltak kan nekte stadfestelse. Det er med andre ord ikke nødvendig at verken en kreditor eller en annen part fremmer krav om dette. På den annen side er dette en så vidt skjønnsmessig regel at retten bør stå fritt til å kunne nekte stadfestelse (som det fremgår av ordlyden «kan» retten nekte stadfestelse). Det bør ikke være en «skal-regel» etter § 48.

I gjeldende § 49 første ledd nr. 1 og 2, som svarer til § 48 nr. 2 og 3 i lovforslaget, er det bare foreslått terminologiske endringer.

Til § 49

Bestemmelsen regulerer tilfeller der retten etter begjæring kan nekte stadfestelse og tilsvarende med enkelte endringer konkursloven § 50.

Det er foreslått enkelte endringer i bestemmelsens *første ledd nr. 2*. I bokstav a er det tilføyd

«særlig hvilken dekning som kan forventes ved en konkurs». Utrederen skriver om dette på s. 90 i utredningen:

«I første ledd nr. 2 bokstav a) foreslås et tillegg om at vurderingen om misforholdet særlig skal vurderes i forhold til hvilken dekning som kan forventes ved en konkurs. Dersom retten nekter å stadfeste en akkord vil normalt konkurs være alternativet, se § 57 [lovforslaget § 58]. Når konkurs er alternativet, er det viktig at vurderingen skjer i forhold til dette. Det kan dog i enkelte tilfeller tenkes at skyldneren er solvent. Det foreslås da en ny § 56 A [lovforslaget § 57], hvorefter konkurs ikke skal åpnes. Dersom det er tilfellet, må rettens vurdering etter § 50 nr. 2 a) [lovforslaget § 49 nr. 2 bokstav a] skje i forhold til hvilken dekning kreditorene da kan få (typisk ved enkeltforfølgning).»

Videre er det foreslått å sløyfe gjeldende nr. 2 bokstav c om at «de betalingsterminer som er oppstilt, medfører en utsettelse av betalingen som går lenger enn det finnes rimelig». Dette er særlig begrunnet i at det ikke anses nødvendig med en slik særregel når det foreslås innført en hjemmel til å nekte å stadfeste et rekonstruksjonsforslag som ikke er rimelig og rettferdig overfor kreditorer, jf. § 48 nr. 1.

For øvrig er det bare foreslått endringer av terminologi mv. i bestemmelsen.

Til § 50

Bestemmelsen gjelder tilsyn med oppfyllelsen av akkord og tilsvare med mindre endringer konkursloven § 51.

Til § 51

Paragrafen regulerer rettens kjennelse om stadfestelse av rekonstruksjonsforslaget og anke og bygger på konkursloven § 52.

I første ledd første punktum slås det fast at rettsmøte til behandling av stadfestelsen, jf. § 45, ikke skal være obligatorisk. Det vises til punkt 14 i de alminnelige merknadene. Også ved skriftlig behandling bør retten raskt avsi kjennelse om stadfestelse. Det foreslås en frist på tre uker, som er fristen for avholdelse av rettsmøte etter § 45.

Utrederen skriver på side 90:

«I annet ledd første punktum foreslås den endring at det bare skal være de kreditorer som aktivt har stemt mot forslaget som kan anke

tingrettens stadfestelseskjennelse. Slik regelen i dag lyder, vil en kreditor som har vært helt passiv ha rett til å anke. Det fremstår som lite rimelig. Hvis man begrenser ankeretten til de kreditorer som har stemt mot forslaget, må man imidlertid ivareta de etterprioriterte kreditorer, som ikke har stemmerett. Disse bør fremdeles ha ankerett, og ankerett for dem er tilføyet i slutten av første punktum.

I tredje ledd er det tilføyet en henvisning til forslag om ny § 56 A. Dersom skyldneren godtgjør å være solvent, så skal konkurs ikke åpnes.»

Til § 52

Bestemmelsen gjelder melding om og kunngjøring av en stadfestet rekonstruksjonsplan med tvangsakkord. Den tilsvare konkursloven § 53 med enkelte endringer vedrørende henvisninger og terminologi.

Til § 53

Bestemmelsen gjelder rettens adgang til etter stadfestelsen å bestemme at skyldneren skal undergis tilsyn. Den tilsvare konkursloven § 54. Det foreslås ikke endringer i bestemmelsen bortsett fra paragrafhenvisningen i tredje ledd.

Til § 54

Bestemmelsen gir regler om hvem akkorden er bindende for, og tilsvare konkursloven § 55. Utover mindre endringer vedrørende henvisninger og terminologi foreslås ingen endringer i bestemmelsen.

Til § 55

Paragrafen er ny sammenlignet med konkursloven og avskjærer skyldnerens kontraktsmotparter fra å påberope, etter at rekonstruksjonen er stadfestet, mislighold fra skyldnerens side i tiden før rekonstruksjonsbehandling ble innledet. Det vises til punkt 12 i de alminnelige merknadene.

Motparten må fremsette reklamasjon overfor rekonstruktøren for å kunne pårope seg misligholdet på samme måte som krav fremsettes. Dersom misligholdet fortsetter etter at rekonstruksjonen er gjennomført, vil motparten derimot kunne påberope seg dette på vanlig måte.

Bestemmelsen tar sikte på at det ikke skal komme overraskelser for virksomheten etter vedtaket om rekonstruksjon. Dette gir forutberegne-

lighet for skyldneren, men særlig for kreditorer som konverterer gjeld til egenkapital, og nye eiere som skyter inn frisk egenkapital.

Til § 56

Bestemmelsen gjelder innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen med kreditorenes samtykke og tilsvare med enkelte endringer konkursloven § 56.

Det foreslås en endring i *første ledd* som innebærer at det er tilstrekkelig at det foreligger skriftlig samtykke fra «et flertall av de kjente fordringshavere», i motsetning til «alle kjente fordringshavere». Utrederen begrunner forslaget slik på s. 91: «Når det foreslås at et flertall av kreditorene kan vedta en tvangsakkord, må også et flertall av kreditorene samtykke i at rekonstruksjonsforhandlingen avsluttes etter § 56.»

Endringsforslaget i *annet ledd* innebærer at henvisningen til § 52 gjøres generell uten forbehold om kunngjøring av tvangsakkord. Endringen har sammenheng med at det foreslås felles regler om kunngjøring for begge typer rekonstruksjon.

Til § 57

I § 57 foreslås det at skyldneren ved å godtgjøre solvens kan få avsluttet en rekonstruksjonsforhandling uten at konkurs åpnes. Utrederen skriver på s. 91 flg. i utredningen:

«Det foreslås en ny bestemmelse om at det ved innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen ikke alltid skal åpnes konkurs, slik det i dag er bestemt i § 57. Dersom skyldneren godtgjør å være solvent, skal det ikke åpnes konkurs. Forslaget har sammenheng med de nye krav om åpning av rekonstruksjonsforhandling i § 1 og 2, hvor det åpnes for å igangsette slike forhandlinger på et tidligere tidspunkt, hvor skyldneren ikke er blitt illikvid. Dersom skyldneren ved avslutningen av en rekonstruksjonsforhandling er solvent, vil det heller ikke være riktig å åpne konkurs. Det kan være to grunner til at skyldneren ikke er insolvent; 1) at skyldneren har vært solvent i rekonstruksjonsforhandlingsperioden og 2) at det er forhandlet frem frivillig avtale med viktige kreditorer eller kontraktsparter som medfører de viktigste problemene er løst og skyldneren ikke lenger er insolvent. Ved en tilbakelevering etter § 56 A er det en forutsetning at gjelden skal betjenes fullt ut, med mindre det er inngått særskilt avtale med enkeltkreditorer.

Det er skyldneren som må sannsynliggjøre å være solvent. Presumsjonen ved avslutning av rekonstruksjonsforhandling er at skyldneren er insolvent. Det antas at bevisbyrden vil være den samme som etter presumsjonsreglene i § 62 og § 63.»

Forslaget er omtalt i punkt 5.2.

Til § 58

Bestemmelsen gir regler om når retten skal innstille rekonstruksjonsforhandlingen og åpne konkurs. Den tilsvare med enkelte mindre endringer konkursloven § 57.

Alternativet i gjeldende § 57 første ledd nr. 2 («når det er åpnet forhandling om frivillig gjeldsordning og retten avslår skyldnerens endringsbegjæring om åpning av forhandling om tvangsakkord») foreslås tatt ut av bestemmelsen. Utrederen begrunner dette slik på s. 92 i utredningen:

«Det foreslås å stryke første ledd nr. 2, da det generelt foreslås å ikke skille mellom frivillig rekonstruksjonsforhandling og forhandling om rekonstruksjon med tvangsakkord. Da vil det ikke være noen problemstilling at retten avslår en endringsbegjæring.»

Gjeldende § 57 første ledd nr. 3 og 4 blir nr. 2 og 3 som følge av dette.

I *tredje ledd annet punktum* foreslås kravet om at skyldneren skal innkalles til rettsmøte erstattet med at retten (før den avsier kjennelse) skal «forelegge spørsmålet for skyldneren med en kort frist for uttalelse». Utrederen skriver om dette på s. 92:

«I tredje ledd foreslås det å stryke bestemmelsen om at skyldneren skal innkalles til rettsmøte og at innkallingen skal forkynnes for ham. I stedet foreslås det at spørsmålet om avslutning av rekonstruksjonsforhandlingen og åpning av konkurs skal forelegges for skyldneren med en kort frist for uttalelse. Med andre ord legges det opp til skriftlig behandling av spørsmålet. Retten vil dog alltid ha mulighet for å innkalle til rettsmøte dersom retten finner det hensiktsmessig. Skyldneren kan i sin uttalelse også begjære at rekonstruksjonsforhandlingen avsluttes med tilbakelevering, dvs. at det ikke åpnes konkurs, jf. forslaget § 56 A [lovforslaget § 57]. Skyldneren må da sannsynliggjøre å være solvent.»

For øvrig foreslås det bare terminologiske endringer.

Til § 59

Bestemmelsen gjelder tidspunktet for rekonstruksjonsforhandlingens avslutning og tilsvarende med enkelte mindre endringer konkursloven § 58.

I bestemmelsen foreslås det at henvisningen også omfatter § 57 (i tillegg til § 56). For øvrig er det bare foreslått terminologiske endringer (og justering av paragrafhenvisninger).

Til § 60

Bestemmelsen regulerer følgene av at skyldneren dør under rekonstruksjonsforhandlingen og tilsvarende konkursloven § 59. Det er ikke foreslått noen materielle endringer i bestemmelsen, slik at det utelukkende er terminologi og paragrafhenvisninger som justeres etter forslaget.

Til § 61

Paragrafen oppstiller i *første ledd* en hjemmel for at Kongen i forskrift kan gi nærmere bestemmelser til utfylling og gjennomføring av loven.

I *annet ledd første og annet punktum* oppstilles en hjemmel for å gi forenklede saksbehandlingsregler for små foretak i forskrift, jf. punkt 13 i de alminnelige merknadene. Slike regler kan både utfylle og fravike lovens alminnelige bestemmelser. Definisjonen av små foretak vil bli fastsatt i forskrift, jf. *tredje punktum*, og vil være snevrere enn definisjonen i regnskapsloven § 1-6, som det ble foreslått å bruke i utredningen, men som departementet har funnet er noe vid.

I *tredje punktum* gis det noen eksempler på bestemmelser som det vil kunne fastsettes bestemmelser om i forskrift. Disse eksemplene sammenfaller med forslaget til § 59 a i utredningen. Oppregningen er ikke uttømmende. Blant annet kan det fastsettes bestemmelser om at små foretak kan legge frem forslag til rekonstruksjon av virksomheten og tvangsakkord av gjelden sammen med begjæringen om rekonstruksjonsforhandling, jf. *nr. 1*. Dette kan være et tiltak for å bidra til fortgang i prosessen og til å gjøre perioden med rekonstruksjonsforhandling så kort som mulig. Forslaget kan så gjennomgås av rekonstruktøren og kreditorutvalget, som kan legge frem forslaget for kreditorene med anbefaling og forslag til eventuelle endringer før det tas opp til avstemning.

Små virksomheter vil gjerne ha behov for bistand til å utarbeide et forslag til rekonstruksjon, og det er derfor tatt inn en hjemmel for bestemmelser i forskrift om at slike foretak kan be

retten om å oppnevne en advokat til å bistå med utarbeidelsen av forslaget, samt å forhandle med kreditorene og eventuelle kjøpere av hele eller deler av virksomheten, jf. *nr. 2*. Det vil være aktuelt å fastsette at den aktuelle advokaten må være kvalifisert til å opptre som rekonstruktør, og at denne advokaten normalt bør oppnevnes som rekonstruktør hvis det senere åpnes rekonstruksjonsforhandling. Det tas sikte på at skyldneren må dekke kostnadene til bistand fra en slik advokat og pålegges å innbetale et forskudd til dekning av disse.

Etter *nr. 3* kan det fastsettes forskriftsbestemmelser om rettens adgang til å unnlate å oppnevne boretvisor og kreditorutvalg ved rekonstruksjonsforhandling for små virksomheter, samt å unnlate å avholde fordringshaver møte.

I tillegg er det tatt med at det i forskrift kan fastsettes bestemmelser om at gjennomgangen av skyldnerens økonomi i de siste to årene, inkludert undersøkelsen av eventuelle omstøtelige disposisjoner og straffbare forhold, kan gjøres enklere med mindre særlige forhold tilsier at dette bør gjennomgås grundig, jf. *nr. 4*.

I *tredje ledd* oppstilles en hjemmel til å gi særlige regler for tingrettens stedlige kompetanse i saker om rekonstruksjon etter rekonstruksjonsloven. Slike regler kan fravike reglene i konkursloven § 146. Departementet antar at det i den spesielle situasjonen domstolene står i, kan være hensiktsmessig å ha fleksibilitet til å kunne gi midlertidige særregler om vernetting ved behov.

Til § 62

Siden reglene om gjeldsforhandling i konkurslovens første del ikke oppheves, men likevel ikke skal anvendes så lenge den midlertidige loven er i kraft, foreslås det ikke endringer i andre lover som bruker ordet «gjeldsforhandling» eller andre begreper man finner i konkurslovens første del som ikke er videreført i lovforslaget. Det foreslås heller ikke endringer i andre lover som henviser til reglene om gjeldsforhandling i konkursloven. Det er derfor behov for en bestemmelse som regulerer hvordan slike bestemmelser i annen lovgivning skal forstås så lenge den midlertidige loven gjelder.

Til § 63

Det foreslås enkelte supplerende bestemmelser til regler i dekningsloven, som skal gjelde så lenge den midlertidige loven er i kraft.

Forslaget i *første ledd* til en bestemmelse om fristdagen i dekningsloven § 1-2 er omtalt i punkt 5.1 i de alminnelige merknadene.

Annet ledd, som relaterer seg til dekningsloven § 7-3 a, går ut på at medkontrahenter som har hevet avtalen med skyldneren i de siste fire ukene før fristdagen på grunnlag av skyldnerens betalingsfor-sinkelse, ikke kan gjøre hevingen gjeldende under rekonstruksjonsforhandlingen så lenge hevingen ikke faktisk er gjennomført, det vil si at medkontra-henten har disponert i henhold til hevingen, forut for beslutningen om å åpne rekonstruksjonsfor-handling. Formålet med bestemmelsen er å gi mulighet til å videreføre avtaler som er hevet kort tid før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen. Bestemmelsen har en parallell i den danske konkursloven § 12 o stk 1. Det vises til punkt 12 i de alminnelige merknadene.

Tredje ledd, som gjelder anvendelsen av dekningsloven § 7-5, innebærer at skyldneren kan kreve at terminen det skal betales forskudd for når det gjelder løpende ytelser, ikke skal være lenge enn to uker om gangen. Hensikten er å hindre at skyldnerens likviditet blir for presset ved at det må stilles sikkerhet for lange terminer. Også dette forslaget er omtalt i punkt 12 i de alminnelige merknadene.

Til § 64

Det følger av *første ledd* at loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Det tas sikte på rask ikrafttredelse.

I *annet ledd* foreslås det at den midlertidige loven, og midlertidige regler i andre lover som følge av denne loven, oppheves fra 1. januar 2022. Dette tidspunktet knytter seg ikke direkte til tiltakene som følge av utbruddet av covid-19, men departementet antar det kan være hensiktsmessig at loven får virke noe tid uavhengig av behovet som følge av de nevnte tiltakene. Dette gir blant annet mulighet til å vinne erfaring med de nye reglene, noe som kan være nyttig å ha med seg når man skal vurdere mer endelige endringer i konkurslovens regler om gjeldsforhandling.

Til § 65

I bestemmelsen foreslås det overgangsregler.

Utgangspunktet etter § 1 i lovforslaget er at loven får anvendelse på rekonstruksjonsforhandling når begjæring om slik forhandling kommer inn til retten etter lovens ikrafttredelse. *Første ledd* i § 65 innebærer at loven også får anvendelse når

en begjæring om gjeldsforhandling etter konkurslovens første del er fremmet, men ikke avgjort av retten, når loven trer i kraft, jf. også § 1 annet punktum i lovforslaget. Begjæringen om gjeldsforhandling skal da anses som en begjæring om rekonstruksjonsforhandling etter rekonstruksjonsloven. Alle begjæringer om gjeldsforhandling som ikke er avgjort av retten innen rekonstruksjonsloven trer i kraft, skal dermed behandles etter rekonstruksjonsloven og ikke konkursloven § 1 a.

Av *annet ledd første punktum* fremgår skjæringstidspunktet for når gjeldsforhandlinger som er åpnet før lovens ikrafttredelse, kan behandles etter reglene i rekonstruksjonsloven. Er gjeldsforhandling åpnet etter konkurslovens første del etter 1. mars 2020, kan saken behandles etter reglene i rekonstruksjonsloven hvis skyldneren begjærer det. Det er i tillegg et vilkår at det ikke er tatt stilling til et forslag om frivillig gjeldsordning eller stemt over et forslag til tvangsakkord. Gjeldsforhandlinger som er åpnet etter konkurslovens første del før rekonstruksjonslovens ikrafttredelse, og som ikke oppfyller disse vilkårene, behandles fortsatt etter reglene i konkurslovens første del.

Behandles saken etter reglene i rekonstruksjonsloven, følger det av annet ledd *annet punktum* at kunngjøring etter § 7 kan unnlates dersom åpningen av gjeldsforhandling allerede er kunngjort etter reglene i konkurslovens første del. Det er i tillegg et vilkår at retten finner at ny kunngjøring derfor ikke er nødvendig. Bestemmelsen må ses i lys av at det er enkelte forskjeller i reglene om kunngjøring i lovforslaget sammenlignet med konkurslovens første del.

I *tredje ledd* reguleres lovens anvendelse ved forslag til tvangsakkord etter konkursloven kapittel XIV. Er konkurs åpnet før rekonstruksjonsloven trer i kraft, gjelder bestemmelsene i konkurslovens første del for forslaget til tvangsakkord. Skyldneren kan i stedet fremsette forslag om rekonstruksjon etter rekonstruksjonsloven, men et slikt forslag forutsetter samtykke fra alle kjente fordringshavere. Åpnes konkurs etter ikrafttredelsen av rekonstruksjonsloven, er det reglene i denne loven som gjelder for forslaget til tvangsakkord.

Av *fjerde ledd* følger at forskrifter til konkursloven gjelder for rekonstruksjonsloven så langt de passer. I *femte ledd* foreslås en hjemmel til å gi flere overgangsregler i forskrift. Det foreslås også hjemmel til å gjøre unntak fra overgangsreglene i bestemmelsen.

Til § 66

I bestemmelsen foreslås enkelte endringer i andre lover. Se i den forbindelse merknaden til § 62.

I *nr. 1* foreslås en bestemmelse innledningsvis i konkursloven, som slår fast at konkurslovens regler om gjeldsforhandling ikke gjelder for forhandlinger med kreditorene (rekonstruksjoner) som skal gjennomføres etter rekonstruksjonsloven. Hvilke forhandlinger eller rekonstruksjoner dette er, følger av rekonstruksjonsloven § 1 og overgangsbestemmelsen i § 65. Videre slås det fast at så lenge rekonstruksjonsloven er i kraft (jf. § 64), kan det ikke åpnes gjeldsforhandlinger etter §§ 1 a til 59 i konkursloven. Unntak gjelder for tvangsakkord under konkursbehandling når konkurs er åpnet før ikrafttreddelsen av den midlertidige loven om rekonstruksjon.

Som nevnt i punkt 8 i de alminnelige merkna-dene er det behov for enkelte endringer i pante-loven i tilknytning til forslaget om en ny bestem-melse om pant til sikring av lån som skal finansi-ere fortsatt drift i rekonstruksjonsperioden etter lovforslaget § 19. Av hensyn til øvrige panthavere bør disse bestemmelsene fremgå av panteloven og ikke kun av lovforslaget her. Disse endringene er inntatt i *nr. 2*.

Det foreslås endringer i panteloven ved inn-føring av en ny § 3-1 a og et nytt fjerde ledd i § 4-10 for å klargjøre at panterett i driftstilbehør mv., varelager og utestående fordringer til dekning av lån til finansiering av fortsatt drift av virksom-heten eller finansiering av rekonstruksjons-forhandlingene etter lovforslaget § 19 første ledd første punktum har prioritet foran andre panterettigheter som omfatter de samme formuesgodene. Dette gjør unntak fra utgangs-punktet om tidsprioritet som ellers gjelder, jf. også panteloven § 1-13. Det slås videre fast i bestemmelsene at det aktuelle pantet bare kan benyttes til dekning av slike lån som nevnt i lov-forslaget § 19.

Panterettigheter i driftstilbehør mv., varelager og utestående fordringer (factoringpant) må stif-tes etter de alminnelige bestemmelsene om dette i panteloven, også der det aktuelle pantet stiftes for å utgjøre sikkerhet for et lån som nevnt i § 19. Dette betyr blant annet at rettsvern vil måtte eta-bleres ved registrering i Løsøreregisteret, og at reglene om avhendelse av pantsatt driftstilbehør og varelager mv. vil gjelde tilsvarende. At pant til sikring av lån som nevnt i § 19 har prioritet foran andre heftelser, fremgår av de aktuelle lovbestem-melsene her, men vil ikke fremgå av pantattesten fra Løsøreregisteret.

Det foreslås også en ny bestemmelse i pante-loven § 6-5. Denne bestemmelsen regulerer lov-bestemt pant for lån som gis under rekonstruk-sjonsforhandling som nevnt i § 19 i lovforslaget. Bestemmelsen ligner bestemmelsen om lov-bestemt pant for nødvendige boomkostninger i § 6-4.

Etter § 6-5 første ledd første punktum har den som yter lån til finansiering av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen eller til finansiering av rekonstruksjonsforhandlingen som nevnt i § 19, lovbestemt pant i ethvert formuesgode beheftet med pant som tilhørte skyldneren da rekonstruksjonsforhandling ble åpnet, så lenge det aktuelle formuesgodet kan være gjenstand for utlegg eller konkursbeslag. Denne lovbestemte panteretten kommer i tillegg til eventuelt særskilt pant stiftet for å dekke slikt lån etter reglene om pant i driftstilbehør, varelager og factoringpant.

I motsetning til det som gjelder for boomkost-ninger etter § 6-4, omfatter den lovbestemte pante-retten etter § 6-5 bare formuesgoder som tilhører skyldneren, og ikke formuesgoder som tredjepersoner har stilt som sikkerhet for skyldnerens lån. Etter første ledd annet punktum gjelder de samme størrelsesbegrensningene for lovbestemt pant etter § 6-5 som det som gjelder for boomkost-ninger etter § 6-4. Det følger av tredje punktum at pantet etter § 6-5 har fortrinnsrett foran alle andre heftelser i det aktuelle formuesgodet, på tilsva-rende måte som panteretten for boomkostninger etter § 6-4. Pantet kan bare benyttes til å dekke lånet etter § 19 i rekonstruksjonsloven, jf. fjerde punktum, og ikke andre forpliktelser for skyld-neren.

Panteretten etter § 6-5 kommer ikke i tillegg til boets legalpant etter § 6-4. Fem prosent av formuesobjektets verdi og 700 ganger retts-gebyret som angitt i annet punktum er følgelig grensen for den totale verdien av panteobjektene som kan utnyttes til dekning av panterett etter §§ 6-4 og 6-5 samlet sett. Dette fremgår av § 6-5 femte punktum, der det er angitt at der denne pan-teretten er benyttet, reduseres boets legalpante-rett etter § 6-4 tilsvarende det beløpet som er utnyttet etter § 6-5.

I annet ledd slås det fast at reglene gjelder med de begrensningene som eventuelt følger av overenskomst med fremmed stat. Det siktes her til de samme begrensningene som er fastsatt for boets legalpant etter § 6-4 åttende ledd. For øvrig slås det fast at bestemmelsene i § 6-4 annet til syvende ledd samt niende ledd gjelder tilsva-rende. Bestemmelsen om offentlig skifte av insol-

vent dødsbo passer ikke i relasjon til § 6-5, og det er derfor ikke tatt inn henvisning til åttende ledd i § 6-4.

I *nr. 3* foreslås et nytt fjerde ledd i dekningsloven § 9-4. Det foreslås en generell forskriftshjemmel til midlertidig å gjøre unntak fra fortrinnsretten for fordringer som er omfattet av denne paragrafen. Forskriftshjemmelen er begrenset til situasjoner hvor et midlertidig unntak kan anses som et hensiktsmessig tiltak for å avhjelpe negative konsekvenser som følge av utbruddet av covid-19.

Det følger av bestemmelsen at et unntak fra fortrinnsretten skal være midlertidig. Bestemmelsen åpner dermed ikke for noe permanent unntak fra fortrinnsretten for skatte- og avgiftskrav mv.

Etter bestemmelsen kan et unntak gis helt eller delvis. Forskriftshjemmelen åpner dermed for at det kan gis et avgrenset unntak for enkelte av fordringene som er fortrinnsberettigede etter dekningsloven § 9-4.

Et unntak kan også begrenses til kun å gjelde ved rekonstruksjon. Når formålet med unntakshjemmelen er å begrense risikoen for konkurs i bedrifter som under normale omstendigheter er lønnsomme, fremstår det i første rekke aktuelt å gjøre unntak fra fortrinnsretten ved rekonstruksjon. Det er samtidig ønskelig å legge til rette for at det kan gjøres unntak ved konkurs dersom det skulle anses nødvendig.

Justis- og beredskapsdepartementet

til r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19 (rekonstruksjonsloven).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19 (rekonstruksjonsloven) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19 (rekonstruksjonsloven)

Kapittel 1. Lovens virkeområde

§ 1 Virkeområde

Loven gjelder forhandling med fordringshaverne om rekonstruksjon med sikte på en frivillig ordning av gjelden eller tvangsakkord når begjæring om slik forhandling kommer inn til retten etter lovens ikrafttredelse. Loven gjelder også forhandling med fordringshaverne som skal behandles etter denne loven etter reglene i § 65. Når rekonstruksjonen behandles etter reglene i denne loven, gjelder ikke reglene i konkursloven §§ 1 a til 59.

Kapittel 2. Åpning av rekonstruksjonsforhandling

§ 2 Vilkår for åpning av rekonstruksjonsforhandling. Rekonstruksjonsforhandlingens formål

(1) En skyldner som har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer, kan begjære åpnet rekonstruksjonsforhandling etter reglene i loven. En fordringshaver kan begjære åpnet rekonstruksjonsforhandling dersom skyldneren ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller.

(2) Formålet med en rekonstruksjonsforhandling er en rekonstruksjon med frivillig ordning av gjelden eller en tvangsakkord.

§ 3 Begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling

(1) Begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling fremsettes skriftlig for tingretten.

(2) En skyldner som begjærer rekonstruksjonsforhandling, skal gi tingretten

1. en kort redegjørelse for de økonomiske problemene, deriblant om forpliktelsene kan oppfylles etter hvert som de forfaller
2. en kort redegjørelse for hvordan rekonstruksjonen skal gjennomføres
3. en skisse til hvordan gjelden tenkes ordnet, samt for kontakten med fordringshaverne om dette
4. en redegjørelse for hvordan driften av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen skal finansieres

5. en oppgave over sine eiendeler og sin gjeld, med angivelse av de sikkerheter som hefter for gjelden. Har en fordringshaver panterett eller annen tilsvarende sikkerhetsrett i skyldnerens eiendeler, må tidspunktet for gjeldens og sikkerhetens stiftelse oppgis

6. en redegjørelse for hvordan registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger er innrettet.

(3) En fordringshaver som begjærer rekonstruksjonsforhandling, skal

1. angi de omstendigheter begjæringen grunnes på
2. sannsynliggjøre at han eller hun har et krav mot skyldneren
3. sannsynliggjøre at skyldneren ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller
4. gi en kort redegjørelse for hvordan rekonstruksjonen skal gjennomføres
5. gi en skisse til hvordan gjelden tenkes ordnet
6. gi en redegjørelse for hvordan driften av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen skal finansieres.

(4) Tingretten skal gi begjæringen en påtegning om dagen og klokkeslettet da den kom inn til retten. Begjæringen kan tilbakekalles eller endres så lenge retten ikke har avsagt kjennelse om hvorvidt rekonstruksjonsforhandling skal åpnes.

(5) Når en begjæring fremsettes av en fordringshaver, skal den forelegges for skyldneren med en kort frist for uttalelse. Retten kan innkalle til et rettsmøte eller avgjøre begjæringen uten rettsmøte.

(6) Retten kan kreve at skyldneren og fordringshaveren gir nærmere opplysninger om ethvert forhold som retten mener er av betydning for spørsmålet om rekonstruksjonsforhandling skal åpnes.

(7) Retten kan i den utstrekningen og på den måten den finner det hensiktsmessig, innhente opplysninger fra skyldnerens fordringshavere og drøfte begjæringen med dem.

§ 4 *Ansvar for omkostningene ved rekonstruksjonsforhandlingen. Forskudd og sikkerhet*

(1) Retten kan kreve at den som begjærer rekonstruksjonsforhandling åpnet, skal innbetale et passende forskudd til dekning av omkostninger ved rekonstruksjonsforhandlingen som ikke dekkes av gebyr etter rettsgebyrloven, eller at det blir stilt sikkerhet for disse omkostningene. Dersom en fordringshaver begjærer rekonstruksjonsforhandling åpnet, hefter fordringshaveren bare for innbetalt forskudd eller sikkerhet i den utstrekning skyldnerens midler ikke kan dekke omkostninger som er omfattet av forskuddet eller sikkerhetsstillelsen.

(2) Rettsgebyrloven § 3 tredje og sjette ledd og § 5 annet ledd gjelder tilsvarende.

(3) Omkostninger som skyldneren ikke kan betale, og som ikke dekkes av forskudd eller sikkerhetsstillelse etter annet ledd, plikter staten å dekke.

§ 5 *Tingrettens avgjørelse. Rettsmidler*

Tingretten skal avslå begjæringen dersom

1. den ikke tilfredsstiller kravene etter §§ 2 og 3 og manglene ikke blir rettet i tide,
2. skyldneren unnlater å skaffe de ytterligere opplysningene som tingretten krever,
3. tingretten etter de opplysningene som foreligger, finner det lite sannsynlig at skyldneren vil kunne oppnå frivillig rekonstruksjon eller tvangsakkord, eller
4. skyldneren motsetter seg rekonstruksjonsforhandling når begjæringen er fremsatt av en fordringshaver.

(2) Retten skal treffe sin avgjørelse snarest mulig, normalt innen tre dager etter at skyldnerens begjæring kom inn til retten, eller innen to uker etter at en fordringshavers begjæring kom inn til retten.

(3) Retten treffer sin avgjørelse ved kjennelse. En kjennelse som tar en begjæring fra skyldneren til følge, kan ikke angripes ved anke. For øvrig kan kjennelser ankes innen en uke fra avsigelsen.

(4) Blir begjæringen tatt til følge, anses rekonstruksjonsforhandlingen for å være åpnet fra det tidspunktet da begjæringen kom inn til retten.

§ 6 *Melding ved åpning av rekonstruksjonsforhandling*

(1) Blir en begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling tatt til følge, skal retten gi skyldneren skriftlig melding om skyldnerens plikter etter §§ 15 og 20, og om følgen av å handle mot dem, jf. § 58 annet ledd.

(2) Retten skal samtidig opplyse om tidspunkt og sted for fordringshavermøte, jf. § 22, med mindre retten beslutter at slikt møte ikke skal holdes eller utsetter beslutningen. Dersom retten beslutter at fordringshavermøtet skal avholdes elektronisk uten fysisk møte, skal underretningen inneholde nærmere opplysninger om avviklingen av møtet.

(3) Retten skal straks underrette Norges Bank når den har avsagt kjennelse om åpning av rekonstruksjonsforhandling i en institusjon som deltar i system som nevnt i lov om betalingssystemer m.v. § 1-1 første ledd eller § 1-2.

§ 7 *Kunngjøring, tinglysing og offentlighet ved rekonstruksjonsforhandling*

(1) Når forhandling om rekonstruksjon er åpnet, skal retten uten opphold kunngjøre åpningen i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Samtidig skal tidspunkt og sted for fordringshavermøte kunngjøres, med mindre retten har besluttet at slikt møte ikke skal holdes, eller har utsatt beslutningen. Ved utsettelse kan tidspunkt og sted for senere fordringshavermøte meddeles skyldneren og fordringshaverne uten kunngjøring dersom det i stedet benyttes rekommandert brev eller elektronisk kommunikasjon hvor det er benyttet en betryggende metode for å sikre at underretningen er mottatt. Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hva som kan anses for en betryggende metode.

(2) Rettsmøter som holdes under forhandling om rekonstruksjon, er offentlige med mindre retten beslutter lukkede dører etter domstolloven §§ 125 flg.

(3) Melding om at det er åpnet forhandling om rekonstruksjon, skal på begjæring av rekonstruktøren tinglyses i

1. Løsøreregisteret
2. grunnboken og lignende realregistre, dersom skyldneren eier fast eiendom eller andre registrerte eiendeler
3. et verdipapirregister, dersom det er registrert rettigheter der som rekonstruktøren mener tilhører skyldneren
4. Foretaksregisteret, dersom skyldneren er innført der.

Kapittel 3. Rekonstruktør, kreditorutvalg og borevisor

§ 8 *Oppnevning av rekonstruktør og kreditorutvalg*

(1) Retten skal straks etter at den har avsagt kjennelse om åpning av rekonstruksjonsforhandling, oppnevne en rekonstruktør og et kreditorutvalg.

(2) Rekonstruktøren og kreditorutvalget skal bistå skyldneren under forhandlingen om rekonstruksjon i samsvar med denne loven, og skal samtidig ivareta fordringshavernes felles interesser. Så langt det er forenlig med disse interessene, skal de i samarbeid med offentlige myndigheter medvirke til at hensynet til berørte arbeidstakere og særlige samfunnsinteresser ivaretas under rekonstruksjonsforhandlingen.

(3) Rekonstruktøren skal være en advokat med erfaring fra insolvensbehandling.

(4) Kreditorutvalget skal bestå av fra ett til tre medlemmer, som fortrinnsvis skal representere forskjellige grupper av fordringshavere. I den utstrekning det er mulig, skal minst ett av medlemmene ha kyndighet i den næringen skyldneren driver. I tilfeller som nevnt i § 9 skal det i tillegg oppnevnes en representant for de ansatte som medlem av kreditorutvalget.

(5) Rekonstruktøren og kreditorutvalget utgjør sammen rekonstruksjonsutvalget.

(6) Når boet er lite eller retten av andre grunner finner at rekonstruksjonsutvalgets gjøremål kan utføres av rekonstruktøren alene, kan retten unnlate å oppnevne kreditorutvalg. Kreditorutvalgets gjøremål utføres da av rekonstruktøren.

§ 9 Representant for de ansatte som medlem av kreditorutvalget

(1) Etter krav fra et flertall av de ansatte i skyldnerens næringsvirksomhet skal retten oppnevne en representant for de ansatte som medlem av kreditorutvalget. Det samme gjelder når slikt krav fremsettes av en lokal fagforening som organiserer et flertall av de ansatte i virksomheten, eller av flere lokale fagforeninger som til sammen organiserer et flertall av de ansatte.

(2) Når kjennelse om åpning av rekonstruksjonsforhandling er avsagt, skal retten snarest mulig underrette de ansatte i skyldnerens næringsvirksomhet om deres rettigheter etter første ledd.

(3) Retten kan likevel etter en vurdering av boets stilling, utsiktene for videre drift og omstendighetene for øvrig unnlate å oppnevne slik representant. Retten skal i så fall på forhånd innhente uttalelse fra de medlemmene av kreditorutvalget som er oppnevnt på dette tidspunktet.

(4) Kongen kan ved forskrift eller vedtak i det enkelte tilfellet gjøre unntak fra denne paragrafen. Kongen kan også gi utfyllende forskrifter, blant annet om reglens anvendelse i konserner og konsernliknende forhold.

§ 10 Rekonstruksjonsutvalgets vedtak m.m.

(1) Rekonstruksjonsutvalget treffer vedtak ved stemmeflertall. Ved stemmelikhet gjelder det som rekonstruktøren har stemt for.

(2) Rekonstruktøren leder alle utenrettslige møter under rekonstruksjonsforhandlingen og fører protokoll over møtene og de vedtak som blir gjort. Protokollen underskrives for hvert møte av alle tilstedeværende medlemmer av rekonstruksjonsutvalget.

(3) Rekonstruksjonsutvalget kan, i den utstrekning det finner det hensiktsmessig, overlate til rekonstruktøren å ta avgjørelse i saker som ikke er av vesentlig betydning. At rekonstruktøren har handlet utenfor sin kompetanse, kan ikke påberopes overfor godtroende tredjeperson.

(4) Retten kan når som helst kreve at rekonstruktøren og kreditorutvalgets medlemmer gir fulle opplysninger om rekonstruksjonsforhandlingen.

§ 11 Overprøving av vedtak

(1) Retten kan etter begjæring fra skyldneren, en fordringshaver, rekonstruktøren eller et medlem av kreditorutvalget ved kjennelse oppheve eller omgjøre vedtak som er gjort av rekonstruktøren eller rekonstruksjonsutvalget, dersom vedtaket er

1. i strid med skyldnerens, en fordringshavers eller en tredjepersons rett,
2. ulovlig i andre henseender eller
3. åpenbart urimelig.

(2) Begjæring etter første ledd må fremsettes uten ugrunnet opphold. Den som har truffet vedtaket, kan sette en frist for å bringe vedtaket inn for retten. Retten kan gi oppfriskning på samme vilkår som om avgjørelsen var tatt under rettergang.

§ 12 Oppnevning av borevisor

Retten skal etter innstilling fra rekonstruksjonsutvalget oppnevne en borevisor til å foreta revisjon av skyldnerens regnskaper og forretningsførsel, hvis ikke retten finner det ubetenkelig å overlate revisjonen til et av rekonstruksjonsutvalgets medlemmer.

§ 13 Habilitetsregler for rekonstruktøren, medlemmene av kreditorutvalget og borevisor

(1) Til rekonstruktør, medlem av kreditorutvalget eller borevisor må ikke oppnevnes den som

1. er i slekt eller svogerskap med skyldneren i oppstigende eller nedstigende linje, eller i sidelinje så nær som søskenbarn,

2. er eller har vært gift med skyldneren, bor eller har bodd sammen med skyldneren i ekte-skapsliknende forhold, er forlovet med skyldneren eller er skyldnerens fosterfar, fostermor eller fosterbarn,
3. er verge for skyldneren eller har vært det etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen,
4. er i skyldnerens tjeneste eller har vært det i de to siste årene før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, eller i det nevnte tidsrommet har fungert som skyldnerens faste juridiske rådgiver eller revisor,
5. er medlem av skyldnerens styre, representant-skap eller bedriftsforsamling eller har vært det i de to siste årene før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, dersom skyldneren er en sammenslutning eller en stiftelse,
6. selv søker rekonstruksjon, eller hvis bo er tatt under konkursbehandling, eller
7. på grunn av andre særlige omstendigheter ikke kan antas å være tilstrekkelig uhildet.

Første punktum nr. 4 gjelder ikke ved valg av representant for de ansatte til medlem av kreditorutvalget.

(2) Til rekonstruktør, medlem av kreditorutvalget eller borevisor bør som regel ikke oppnevnes noen som skyldneren i de siste to årene før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen fortrinnsvis har benyttet som juridisk eller forretningsmessig rådgiver.

(3) Rekonstruktøren og borevisor skal ha allmenn tillit i kreditorfellesskapet.

(4) Rekonstruktøren, medlem av kreditorutvalget og borevisor må ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som vedkommende har en fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i.

§ 14 *Tilbakekall av oppnevning*

(1) Dersom rekonstruktøren, et medlem av kreditorutvalget eller borevisor senere kommer i en stilling som ville ha ført til at vedkommende ikke kunne ha blitt oppnevnt, kan retten etter begjæring fra skyldneren eller en fordringshaver eller av eget tiltak tilbakekalle oppnevningen og oppnevne en annen.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende når retten finner at den som er oppnevnt, ikke har vist seg skikket eller av andre grunner ikke bør gjøre tjeneste.

(3) Vedkommende skal gis anledning til å uttale seg før avgjørelsen blir tatt.

Kapittel 4. Virkningen av at rekonstruksjonsforhandling blir åpnet

§ 15 *Rekonstruksjonsutvalgets tilsyn med skyldneren*

(1) Under rekonstruksjonsforhandlingen beholder skyldneren rådigheten over sin virksomhet og sine formuesforhold for øvrig, men er under rekonstruksjonsutvalgets tilsyn. Rekonstruktøren og kreditorutvalget skal gis full adgang til å føre tilsyn med skyldnerens virksomhet og økonomiske forhold, og skyldneren skal rette seg etter de pålegg rekonstruktøren og kreditorutvalget gir i denne forbindelse.

(2) Skyldneren må ikke uten kreditorutvalgets tillatelse stifte eller fornye gjeld, foreta pantsettelse eller avhende eller leie bort sin faste eiendom, sine forretningslokaler eller noen formuesgjenstand av vesentlig betydning.

(3) Dersom skyldneren er næringsdrivende og virksomheten skal drives videre under rekonstruksjonsforhandlingen, skal skyldneren fremlegge et driftsbudsjett og en finansieringsplan for rekonstruksjonsutvalget.

§ 16 *Skyldnerens legitimasjon utad*

(1) Gyldigheten av skyldnerens disposisjoner er i forholdet til godtroende tredjeperson ikke betinget av at de er foretatt med tillatelse av rekonstruksjonsutvalget.

(2) Hvis tredjeperson ikke var i god tro, kan vedkommende ikke gjøre krav gjeldende mot skyldneren eller ta imot dekning fra skyldneren før etter at rekonstruksjonsforhandlingen er avsluttet, en rekonstruksjonsplan er stadfestet av retten og en akkord er avviklet eller oppfylt.

§ 17 *Begrensning av adgangen til å åpne konkurs*

(1) Dersom en konkursbegjæring er fremsatt, men ikke tatt til følge på tidspunktet da skyldnerens begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling blir inngitt til retten, skal behandlingen av konkursbegjæringen utsettes til begjæringen om åpning av rekonstruksjonsforhandling er tilbakekalt eller rettskraftig avslått, eller rekonstruksjonsforhandlingen er rettskraftig innstilt eller avsluttet.

(2) Dersom en konkursbegjæring blir fremsatt etter at skyldnerens begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling ble inngitt til retten, men før begjæringen om åpning av rekonstruksjonsforhandling er tilbakekalt eller rettskraftig avgjort, skal behandlingen av konkursbegjæringen utsettes til etter de sistnevnte tidspunktene. Dette gjelder likevel ikke når konkursbegjæringen er fremsatt av en fordrings-

haver hvis fordring skriver seg fra tiden etter at begjæringen om åpning av rekonstruksjonsforhandling ble inngitt til retten, og ikke grunner seg i avtale som er inngått med rekonstruktørens samtykke.

(3) Dersom rekonstruksjonsforhandling blir besluttet åpnet, kan skyldnerens bo ikke tas under konkursbehandling etter begjæring av en fordringshaver hvis fordring skriver seg fra tiden før rekonstruksjonsforhandlingen ble åpnet.

(4) En konkursbegjæring som fremsettes av minst tre dividendeberettigede fordringshavere hvis fordringer utgjør minst en halvdel av de kjente dividendeberettigede fordringenes samlede beløp, kan fremmes uten hinder av første til tredje ledd. Det samme gjelder en konkursbegjæring som fremsettes etter at rekonstruksjonsforhandlingen er rettskraftig innstilt eller avsluttet.

§ 18 Begrensning av adgangen til å ta utlegg og gjennomføre tvangsdekning. Forholdet til panthaverne

(1) Om ikke annet er bestemt, kan det ikke under rekonstruksjonsforhandlingen tas utlegg i skyldnerens eiendeler for gjeld som skriver seg fra tiden før rekonstruksjonsforhandlingen ble åpnet. § 17 første og annet ledd gjelder tilsvarende. Behandlingen av en begjæring om utlegg skal likevel ikke utsettes lenger enn til begjæringen om åpning av rekonstruksjonsforhandling er rettskraftig avgjort.

(2) Etter at rekonstruksjonsforhandling er åpnet, og frem til den er avsluttet etter §§ 56 til 59, kan tvangsdekning i skyldnerens eiendeler etter tvangsfullbyrdsloven kapittel 8 til 12 ikke gjennomføres uten rekonstruktørens samtykke.

(3) Eiendeler som skyldneren erverver etter at rekonstruksjonsforhandling er åpnet, omfattes ikke uten rekonstruktørens samtykke av pantedretter stiftet før åpningstidspunktet.

(4) Skyldneren kan med rekonstruktørens samtykke avhende varer av pantsatt varelager og driftstilbehør som nevnt i panteloven §§ 3-4, 3-8, 3-9, 3-10 og 3-11 dersom dette skjer innenfor rammen av skyldnerens vanlige næringsvirksomhet og panthaverens sikkerhet ikke blir vesentlig forringet. Retten kan etter begjæring fra en pant-haver forby salg som ikke oppfyller vilkårene i første punktum.

(5) Rekonstruktøren skal utarbeide en plan for ivaretagelse av panthaverens interesser og kan i den forbindelse bestemme at panthaveren skal motta en andel av vederlaget ved salg som nevnt i fjerde ledd.

§ 19 Pant for lån til finansiering av virksomheten under rekonstruksjonsforhandling

(1) For lån til finansiering av drift av virksomheten under rekonstruksjonsforhandling, og til finansiering av selve rekonstruksjonsforhandlingen, kan det stiftes panterett i driftstilbehør, varelager og utestående fordringer etter panteloven §§ 3-4, 3-8, 3-9, 3-10, 3-11 og 4-10 med prioritet foran eksisterende panthavere. Slike lån har dessuten sikkerhet ved lovbestemt pant med prioritet foran eksisterende panthavere etter panteloven § 6-5.

(2) Avtale om lån med sikkerhet som nevnt i første ledd kan bare inngås med samtykke fra rekonstruksjonsutvalget. Skyldneren skal før rekonstruksjonsutvalget gir samtykke, fremlegge budsjett for driften som viser at det er behov for slikt lån. Berørte panthavere kan fremsette begjæring for retten om at rekonstruksjonsutvalgets samtykke skal omgjøres. Slik begjæring må fremsettes innen én uke etter at rekonstruktøren har underrettet panthaver. Dersom eksisterende pant-haveres sikkerhet blir vesentlig forringet eller retten finner at det ikke er tilstrekkelig behov for slikt lån, kan retten omgjøre rekonstruksjonsutvalgets samtykke.

§ 20 Skyldnerens opplysningsplikt

(1) Skyldneren skal bistå tingretten, rekonstruktøren, kreditorutvalget og borevisor med å skaffe alle opplysninger av betydning for rekonstruksjonsforhandlingen, herunder opplysninger om sin forretningsførsel, sine økonomiske forhold og sine fremtidsutsikter.

(2) Retten kan, der den finner det påkrevd, pålegge skyldneren å gi opplysninger som nevnt i første ledd, selv om skyldneren derved må åpne en forretnings- eller driftshemmelighet. Retten kan i så fall bestemme at opplysningen bare skal gis til retten selv, til rekonstruktøren, til borevisor eller til ett eller flere av kreditorutvalgets medlemmer. Den som får opplysninger om forretnings- eller driftshemmelighet etter bestemmelsen her, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til disse opplysningene.

§ 21 Regnskapsførerens og revisorens bistandsplikt

Skyldnerens regnskapsfører og revisor plikter å utlevere regnskaper og regnskapsmateriale vedrørende skyldneren til rekonstruktøren, kreditorutvalget og borevisor. Dette gjelder selv om honorar for utført arbeid ikke er betalt. Rekonstruktørens, kreditorutvalgets og borevisorens krav på utlevering er særlig tvangsgrunnlag etter

tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13. Regnskapsfører og revisor plikter også vederlagsfritt å bistå rekonstruktøren, kreditorutvalget og borevisoren med opplysninger om skyldnerens regnskaps- og forretningsførsel. Bistandsplikten etter denne paragrafen kan oppfylles uten hinder av eventuell taushetsplikt.

Kapittel 5. Utarbeidelse av forslag til rekonstruksjon

§ 22 *Fordringshavermøte. Skyldnerens utkast til rekonstruksjon*

(1) Innen fire uker fra rekonstruksjonsforhandlingen ble innledet, skal retten avholde fordringshavermøte. Retten kan beslutte at slikt møte ikke skal holdes, dersom det ikke finnes hensiktsmessig, og kan også utsette beslutningen til et senere tidspunkt under rekonstruksjonsforhandlingen. Retten kan beslutte at møtet skal avholdes elektronisk uten fysisk møte, for eksempel ved telefon- eller videomøte eller på annen betryggende måte.

(2) Skyldneren plikter å være til stede på fordringshavermøter, hvis ikke skyldneren har gyldig fravær eller har fått tillatelse av rekonstruktøren eller retten til å være fraværende.

(3) På fordringshavermøtet skal skyldneren fremlegge et utkast til rekonstruksjon av virksomheten som fordringshaverne kan uttale seg om. Skyldneren kan endre utkastet etter å ha hørt fordringshavernes uttalelser. Dersom retten beslutter at det ikke skal holdes fordringshavermøte, eller utsetter beslutningen, skal rekonstruktøren sende skyldnerens utkast til rekonstruksjon til fordringshaverne innen fire uker fra innledning av rekonstruksjonsforhandlingen.

(4) Med mindre et flertall av fordringshaverne – regnet etter beløp – forkaster utkastet fra skyldneren, skal rekonstruksjonsforhandlingen fortsette basert på utkastet.

(5) Dersom skyldnerens utkast til rekonstruksjon ikke får tilstrekkelig tilslutning, skal rekonstruktøren i samarbeid med skyldneren undersøke om andre løsninger kan få tilslutning fra et flertall av fordringshaverne.

(6) Fordringshavermøtet kan også uttale seg om hvorvidt medlemmene av kreditorutvalget skal fortsette, eller om retten bør oppnevne andre kreditorrepresentanter.

§ 23 *Underretning til fordringshaverne*

(1) Rekonstruktøren skal uten opphold underrette hver enkelt av skyldnerens kjente fordringshavere om at skyldneren har åpnet rekonstruksjonsforhandling, og om hvem som er oppnevnt

som rekonstruktør og medlemmer av kreditorutvalget. Samtidig skal fordringshaverne oppfordres til innen tre uker å sende til rekonstruktøren en spesifisert oppgave over sine fordringer på skyldneren. Med oppgaven skal følge de dokumenter som tjener som bevis for fordringene, og det skal opplyses om fordringens grunnlag, om de sikkerheter i skyldnerens eller i tredjepersons eiendeler som måtte hefte for dem, og om det er solidarisk medforpliktete.

(2) Rekonstruktøren skal samtidig opplyse om tid og sted for fordringshavermøte, jf. § 6 annet ledd og § 22. Har retten bestemt at det ikke skal holdes fordringshavermøte, eller utsatt beslutningen, skal det opplyses om dette. Beslutter retten at fordringshavermøtet skal avholdes elektronisk uten fysisk møte, skal det gis nærmere opplysninger om avviklingen av møtet.

§ 24 *Gjennomgåelse av regnskaper og forretningsførsel. Verdssettelse av eiendelene*

(1) Rekonstruktøren skal i samarbeid med borevisor snarest mulig gjennomgå skyldnerens regnskaper og forretningsførsel og søke å utarbeide en uttømmende oversikt over skyldnerens eiendeler og forpliktelser. Omfatter skyldnerens næringsvirksomhet salg til forbruker, skal det særlig påses at skyldnerens oppgave over forpliktelser i forbindelse med reklamasjoner og garantier for forbruksvarer er mest mulig uttømmende.

(2) Skyldnerens eiendeler skal verdsettes. Så langt det er mulig, skal det angis hvilken verdi eiendelene antas å ville ha dersom skyldnerens virksomhet fortsetter, og hva eiendelene, samlet eller delt, kan antas å ville innbringe ved salg. Krever verdsettelsen særskilt sakkyndighet, eller vil rekonstruktøren av andre grunner ikke selv utføre den, kan rekonstruktøren tilkalle en eller flere sakkyndige medhjelpere. § 13 gjelder tilsvarende for slike medhjelpere.

§ 25 *Rekonstruktørens redegjørelse*

(1) Når rekonstruksjonsutvalget har skaffet seg nødvendig oversikt over skyldnerens forhold og finner at det er utsikt til at skyldneren vil kunne oppnå rekonstruksjon, skal rekonstruktøren utarbeide en redegjørelse, som blant annet skal inneholde

1. en oversikt over skyldnerens forretningsførsel med opplysning om hvordan registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger har vært, og om de forhold som har ført til rekonstruksjonsforhandlingen
2. en oversikt over boets stilling, med opplysning blant annet om skyldnerens kausjonsforpliktete

- ser, de heftelser som hviler på skyldnerens eiendeler, og hvordan eiendelene er verdsatt
3. opplysning om skyldnerens ekteskapelige for-
muesforhold
 4. opplysning om skyldneren antas å ha foretatt
disposisjoner som kan omstøtes i tilfelle av
tvangsakkord eller konkurs, og om det er
holdt tvangsforretninger hos skyldneren som i
så fall vil være uvirksomme
 5. opplysning om skyldneren tidligere har søkt
rekonstruksjon eller frivillig gjeldsordning
eller vært under forhandling om tvangsakkord
eller konkurs, i tilfelle med angivelse av den
dividenden fordringshaverne oppnådde
 6. opplysning om skyldneren tidligere har gjort
seg skyldig i straffbare forhold i forbindelse
med økonomisk virksomhet, og om det nå må
antas å foreligge forhold som kan gi grunn til
straffeforfølgning mot vedkommende i for-
bindelse med slik virksomhet.

I oversikten etter første punktum nr. 1 bør skyldnerens to siste årsregnskap og årsberetninger (status, driftsregnskap) inntas, og dessuten oppgave over omsetningen. Er skyldneren en sammenslutning eller en stiftelse, skal det i redegjørelsen etter første punktum nr. 6 gis opplysning om det foreligger forhold som nevnt når det gjelder forretningsfører eller styremedlem.

(2) Rekonstruktørens gjennomgåelse etter første ledd nr. 1 til 6 skal avpasses til de konkrete forhold for skyldneren. Dersom det er foretatt kun en forenklet gjennomgåelse, skal det opplyses særskilt om dette i rekonstruktørens redegjørelse.

(3) Borevisorens innberetning skal vedlegges dersom det er oppnevnt borevisor.

(4) Finner rekonstruktøren at det kan være grunn til strafforfølgning for forhold som nevnt i første ledd første punktum nr. 6, jf. tredje punktum, skal redegjørelsen sendes til påtalemyndigheten. Rekonstruktøren bør i nødvendig utstrekning gi påtalemyndigheten underretning om mulige straffbare forhold også på et tidligere tidspunkt.

(5) Rekonstruktørens redegjørelse forelegges først for kreditorutvalget, som avgir sin uttalelse. Redegjørelsen med kreditorutvalgets uttalelse sendes så til alle kjente fordringshavere.

§ 26 Rekonstruksjonsutvalgets og skyldnerens utarbeidelse av forslag til rekonstruksjon

(1) Dersom rekonstruksjonsutvalget på grunnlag av drøftelsene på fordringshavermøtet og de opplysninger som er skaffet til veie, finner at det er utsikt til at skyldneren vil kunne oppnå rekonstruksjon, skal rekonstruksjonsutvalget bistå skyldneren

med å utarbeide et forslag til rekonstruksjon. Dersom forslaget forutsetter at skyldnerens næringsvirksomhet skal drives videre, skal mulighetene for lønnsom drift i fremtiden utredes i nødvendig utstrekning. Rekonstruksjonsutvalget kan sette som betingelse for å anbefale forslaget at bestemte tiltak skal gjennomføres, og at bestemmelser om dette innarbeides i forslaget.

(2) Dersom rekonstruksjonsutvalget finner at det ikke er utsikt til at skyldneren vil kunne oppnå rekonstruksjon, skal rekonstruksjonsutvalget gi innberetning til retten om forholdet, jf. § 58 første ledd nr. 1. Tilsvarende gjelder dersom skyldneren ikke innen rimelig tid har fremsatt forslag til rekonstruksjon.

Kapittel 6. Frivillig rekonstruksjon

§ 27 Forslagets innhold

(1) En frivillig rekonstruksjon kan blant annet gå ut på

1. betalingsutsettelse (frivillig moratorium)
2. prosentvis reduksjon av gjelden (frivillig akkord)
3. at gjelden helt eller delvis omgjøres til egenkapital (frivillig akkord ved konvertering)
4. overdragelse av hele eller deler av skyldnerens virksomhet og eiendeler til ny eier, uten at skyldnerens virksomhet blir likvidert (rekonstruksjonsoverdragelse)
5. overdragelse og avvikling av hele eller deler av skyldnerens virksomhet og eiendeler mot at skyldneren blir frigjort for den delen av gjelden som ikke dekkes ved likvidasjonen (frivillig likvidasjonsakkord)
6. en kombinasjon av disse ordningene, og eventuelt i kombinasjon med andre tiltak.

(2) § 35 om flertallskrav når rekonstruksjonen krever beslutning i selskapets generalforsamling, gjelder tilsvarende.

§ 28 Utsendelse av forslaget. Svarfrist

(1) Når skyldneren har utarbeidet et forslag til rekonstruksjon og rekonstruksjonsutvalget finner at det bør fremmes, skal rekonstruktøren sende forslaget til alle fordringshavere med fordringer som er omfattet av forslaget. Med forslaget skal følge

1. redegjørelsen etter § 25
2. skyldnerens erklæring om at alt skyldneren eier og skylder, er oppgitt
3. rekonstruksjonsutvalgets uttalelse om hvorvidt det anbefaler at forslaget vedtas, om utsikten til og sikkerheten for at forslaget vil bli oppfylt fra skyldnerens side, om betingelsene som utvalget har satt for å anbefale forslaget,

og om hvordan boets stilling antas å ville bli i tilfelle av konkurs.

(2) Fordringshaverne oppfordres samtidig til innen en frist, som ikke må settes kortere enn to uker og ikke lengre enn tre uker, å underrette rekonstruktøren skriftlig om de vedtar forslaget. I oppfordringen skal fordringshaverne gjøres oppmerksom på bestemmelsen i § 29 annet ledd. Underretningen skal sendes med rekommandert brev eller ved bruk av elektronisk kommunikasjon hvor det er benyttet en betryggende metode for å sikre at underretningen er mottatt. § 7 første ledd fjerde punktum gjelder tilsvarende.

§ 29 Vedtakelse av forslaget

(1) Forslaget til rekonstruksjon anses for vedtatt når det er godtatt av samtlige fordringshavere med fordringer som omfattes av forslaget.

(2) Når svarfristen etter § 28 annet ledd er utløpt uten at noen av fordringshaverne har forkastet forslaget, anses dette for vedtatt dersom det er godtatt av fordringshavere som til sammen representerer minst tre firedeler av det samlede pålydende av fordringene som forslaget omfatter.

§ 30 Nytt forslag

Dersom forslaget til frivillig rekonstruksjon ikke blir vedtatt, og skyldneren utarbeider et nytt forslag som rekonstruksjonsutvalget finner at det er god utsikt til å få vedtatt, skal rekonstruktøren sende det til fordringshaverne i samsvar med reglene i § 28, men uten vedleggene som er nevnt i § 28 første ledd nr. 1 og 2. Reglene i § 29 gjelder tilsvarende. Ytterligere forslag om frivillig rekonstruksjon kan ikke fremsettes. Det kan derimot fremsettes forslag om rekonstruksjon med tvangsakkord etter kapittel 7.

§ 31 Underretning om vedtatt forslag

(1) Når et forslag til frivillig rekonstruksjon er vedtatt, skal rekonstruktøren sende melding om dette til samtlige fordringshavere som ikke er tilsagt full dekning for krav som skriver seg fra tiden før rekonstruksjonsforhandlingen ble åpnet.

(2) Rekonstruktøren skal samtidig sende retten

1. det vedtatte forslaget til rekonstruksjon, med påtegning om hvordan forslaget er blitt vedtatt
2. vedleggene som er nevnt i § 28 første ledd.

(3) Retten skal notere når forslaget kom inn til retten.

§ 32 Ugyldig moratorium og akkord

Dersom en frivillig rekonstruksjon, jf. § 27, er kommet i stand ved at

1. skyldneren forsettlig eller uaktsomt har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om sine eiendeler eller forpliktelser, eller
2. skyldneren eller en tredjeperson med skyldnerens medvirkning i strid med rekonstruksjonen og forutsetningene for den har gitt eller tilsagt en eller flere fordringshavere særlige fordeler,

taper skyldneren overfor alle de fordringshaverne som ikke har kjent til forholdet, den henstanden som ble innrømmet, og skyldneren plikter å betale til disse fordringshaverne også de deler av fordringene som ble ettergitt ved akkorden.

(2) En fordringshavers rett etter første ledd foreldes ett år fra den dagen da fordringshaveren fikk vite om det forholdet som ga adgang til å angripe rekonstruksjonen. Retten kan ikke i noe tilfelle gjøres gjeldende om den ikke er erkjent eller gjort gjeldende ved søksmål senest tre år etter at rekonstruksjonsforhandlingen er opphørt.

§ 33 Misligholdt akkord

(1) Dersom en skyldner har fått frivillig rekonstruksjon med akkord, men kommer under konkurs før akkorden er oppfylt, skal en fordringshaver som ikke har fått full dekning for sitt krav etter akkorden, gis konkursdividende av fordringens hele opprinnelige beløp. Fordringshaveren kan likevel ikke få utbetalt mer enn sitt restkrav etter akkorden. Fordringshaveren kan ikke kreve utlegg i konkursboet før det er utbetalt til de øvrige fordringshaverne like mange prosenter som de mottatte akkordavdragene utgjør.

(2) Første ledd første og tredje punktum gjelder tilsvarende for fordringshavere som er ubundet av akkorden etter § 32.

Kapittel 7. Rekonstruksjon med tvangsakkord

§ 34 Hva en rekonstruksjon med tvangsakkord kan gå ut på

En rekonstruksjon med tvangsakkord kan gå ut på

1. betalingsutsettelse (tvungent moratorium)
2. prosentvis reduksjon av gjelden (alminnelig tvangsakkord)
3. at gjelden helt eller delvis omgjøres til egenkapital (tvangsakkord ved konvertering)
4. overdragelse av hele eller deler av skyldnerens virksomhet og eiendeler til en ny eier, uten at skyldnerens virksomhet blir likvidert (rekonstruksjonsoverdragelse)
5. overdragelse og avvikling av hele eller deler av skyldnerens virksomhet og eiendeler mot at skyldneren frigjøres for den delen av gjelden

som ikke dekkes ved likvidasjonen (tvungen likvidasjonsakkord)

6. en kombinasjon av disse ordningene.

(2) En tvangsakkord kan gå ut på at enhver fordringshavers samlede tilgodehavende skal dekkes fullt ut opptil en viss sum. Reglene i første ledd gjelder i så fall for den overskytende del av tilgodehavendene.

(3) En ordning med omgjøring av gjeld til egenkapital etter første ledd nr. 3 kan bare omfatte fordringshavere som samtykker til dette. Hvis tungtveiende hensyn taler for det, kan retten ved kjennelse likevel beslutte at ordningen skal omfatte samtlige fordringshavere når den eller de av fordringshaverne som har nektet samtykke, åpenbart ikke har rimelig grunn til dette.

§ 35 *Flertallskrav når rekonstruksjonen krever beslutning i et selskaps generalforsamling*

(1) Dersom rekonstruksjonen går ut på at gjeld helt eller delvis skal omgjøres til egenkapital i et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap etter § 34 første ledd nr. 3, kan generalforsamlingsbeslutning om forhøyelse av aksjekapitalen etter aksjeloven § 10-1 eller allmennaksjeloven § 10-1 treffes med tilslutning fra minst halvparten så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen. Nødvendige vedtektsendringer som følge av beslutningen og beslutning om fravikelse av fortrinnsretten etter aksjeloven § 10-5 og allmennaksjeloven § 10-5 kan treffes med flertall som nevnt i første punktum.

(2) Flertallskravene etter første ledd gjelder tilsvarende for beslutninger etter aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 11 dersom rekonstruksjon går ut på at det skal utstedes finansielle instrumenter etter disse reglene. Første ledd gjelder også tilsvarende for beslutning etter aksjeloven § 12-1 første ledd nr. 1 og allmennaksjeloven § 12-1 første ledd nr. 1 dersom dette er en del av rekonstruksjonen.

§ 36 *Bortfall av pantheftelser*

(1) Ved rekonstruksjon med tvangsakkord bortfaller pantheftelser som ligger utenfor pantets antatte verdi.

(2) Rekonstruksjonsutvalget foretar verdsettelsen av pantet. En panthaver med sikkerhet utenfor pantets antatte verdi kan bringe verdsettelsen inn for retten med begjæring om at det holdes skiftetakst. Kostnadene ved skiftetaksten bæres av panthaveren dersom rekonstruksjonsutvalgets verdsettelse opprettholdes eller endres med mindre enn ti prosent. For øvrig gjelder skifteloven

§ 125 annet til femte ledd tilsvarende. I særlige tilfeller kan retten fravike satsene for godtgjørelse av skjønnsmedlemmer som ellers gjelder ved skiftetakst.

§ 37 *Underretning ved bestridte fordringer*

Dersom en anmeldt fordring helt eller delvis blir bestridt, skal rekonstruktøren uten opphold underrette fordringshaveren og samtidig gjøre vedkommende oppmerksom på reglene i § 46 annet ledd. Underretningen skal sendes med rekommandert brev eller ved bruk av elektronisk kommunikasjon hvor det er benyttet en betryggende metode for å sikre at underretningen er mottatt. § 7 første ledd fjerde punktum gjelder tilsvarende.

§ 38 *Omstøtelse*

(1) Dersom skyldnerens disposisjoner er omstøtelige etter dekningsloven kapittel 5, kan omstøtelseskravet gjøres gjeldende av rekonstruksjonsutvalget.

(2) Det kan i rekonstruksjonsforslaget settes som vilkår for tvangsakkorden at søksmål til omstøtelse av skyldnerens disposisjoner skal anlegges eller fortsettes for skyldnerens regning etter nærmere bestemmelse fra rekonstruktøren eller den som er ansvarlig for tilsyn.

§ 39 *Utsendelse av forslag til rekonstruksjon med tvangsakkord. Avstemningen*

(1) Rekonstruktøren skal sende skyldnerens forslag til rekonstruksjon med tvangsakkord til alle kjente fordringshavere med angivelse av en frist på minst to uker for skriftlig svar til rekonstruktøren. Forslaget skal sendes med rekommandert brev eller ved bruk av elektronisk kommunikasjon hvor det er benyttet en betryggende metode for å sikre at forslaget er mottatt. § 7 første ledd fjerde punktum gjelder tilsvarende. Med forslaget skal følge

1. redegjørelsen etter § 25
2. listen nevnt i § 40
3. skyldnerens erklæring om at alt skyldneren eier og skylder er oppgitt
4. rekonstruksjonsutvalgets uttalelse om hvorvidt utvalget anbefaler at forslaget vedtas, om utsikten til og sikkerheten for at forslaget vil bli oppfylt fra skyldnerens side, om vilkår utvalget har satt for å anbefale forslaget og om hvordan boets stilling antas å ville bli i tilfelle av konkurs.

(2) Retten kan etter begjæring fra rekonstruktøren eller kreditorutvalget beslutte at det skal avholdes et eget fordringshavermøte til drøftelse

av forslaget til rekonstruksjon med tvangsakkord. Avstemningen skjer ved fordringshavernes skriftlige meldinger til rekonstruktøren.

§ 40 *Fordringshaverliste*

(1) Før avstemningen skal rekonstruktøren utarbeide en liste over de anmeldte fordringene, påført de opplysningene som trengs for å avgjøre om fordringene skal medregnes ved avstemningen. Er en fordring helt eller delvis bestridt, skal dette anmerkes på listen.

(2) For fordringer som etter forslaget vil få full dekning, jf. § 34 annet ledd, er det tilstrekkelig å angi fordringenes samlede beløp. Tilsvarende gjelder for andre grupper av fordringer som åpenbart ikke vil være av betydning for avstemningen.

(3) Dersom noen i forbindelse med avstemningen bestrider en oppført fordring eller mener at en fordring er ført opp med et for lite beløp eller med urette er blitt utelatt, skal rekonstruktøren gjøre merknad om det i listen.

§ 41 *Fordringer som ikke gir stemmerett*

(1) Ved avstemningen over akkordforslaget skal alle kjente fordringer regnes med, selv om de ikke er meldt til rekonstruktøren. Følgende fordringer skal likevel settes ut av betraktning:

1. fordring som akkorden etter § 54 ikke vil bli bindende for
2. fordring som er avhengig av en betingelse som ennå ikke er inntrådt
3. fordring som er overdratt til fordringshaveren etter at rekonstruksjonsforhandlingen ble åpnet
4. fordring som tilhører skyldnerens nærstående, jf. dekningsloven § 1-5
5. fordring eller del av fordring som skal dekkes fullt ut etter akkordforslaget, jf. § 34 annet ledd
6. etterprioritert fordring som faller bort ved akkorden.

(2) Dersom en fordring som nevnt i første ledd annet punktum nr. 1 er sikret ved panterett eller annen sikkerhetsrett i skyldnerens eiendeler, kan fordringshaveren utøve stemmerett for den delen av fordringen som sikkerheten antas ikke å ville gi dekning for, eller – hvis fordringshaveren uttrykkelig frafaller sin sikkerhetsrett for en større del av fordringen – for denne delen. En fordring med lovbestemt fortrinnsrett gir stemmerett i den utstrekning fortrinnsretten uttrykkelig frafalles.

(3) Fordring som nevnt i første ledd annet punktum nr. 3 skal likevel ikke settes ut av betraktning dersom fordringshaveren ved ervervelsen var uvitende om at begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling var innkommet til ret-

ten, eller hvis fordringshaveren har overtatt fordringen i samsvar med en tidligere forpliktelse.

§ 42 *Vedtakelse av forslag om rekonstruksjon med tvangsakkord*

Et forslag om rekonstruksjon med tvangsakkord anses vedtatt når fordringer som representerer minst en halvdel av det samlede beløp som har stemmerett etter §§ 40 og 41, har stemt for forslaget, jf. likevel § 34 tredje ledd.

§ 43 *Nytt forslag om rekonstruksjon med tvangsakkord*

(1) Har skyldnerens rekonstruksjonsforslag ikke oppnådd det nødvendige flertallet ved en skriftlig avstemning etter § 42, kan skyldneren fremme et nytt rekonstruksjonsforslag bare dersom rekonstruksjonsutvalget finner å kunne anbefale forslaget. Det nye forslaget skal snarest sendes fordringshaverne, med rekonstruksjonsutvalgets anbefaling vedlagt og med en ny avstemningsfrist. Den nye fristen må ikke utløpe senere enn tre uker etter den opprinnelige avstemningsfristen. Forslaget sendes med rekommandert brev eller ved elektronisk kommunikasjon hvor det er benyttet en betryggende metode for å sikre at forslaget er mottatt. § 7 første ledd fjerde punktum gjelder tilsvarende.

(2) Skyldneren kan ikke foreta endringer i rekonstruksjonsforslaget etter at det er sendt fordringshaverne.

§ 44 *Redegjørelse for avstemningen sendes tingretten*

Rekonstruktøren skal innen en uke etter fristen for avstemningen sende tingretten en redegjørelse for resultatet av avstemningen med uttalelse om hvorvidt det antas å foreligge forhold som vil være til hinder for stadfestelse av rekonstruksjonsforslaget med tvangsakkord. Med redegjørelsen skal følge

1. bekreftelse av at fordringshaverne har vært varslet om avstemningen i overensstemmelse med lovens regler
2. protokoll fra rekonstruksjonsutvalgets møter
3. listen over fordringshaverne etter § 40, og, i den grad det foreligger omtvistede eller uklare fordringer, kopi av fordringsanmeldelsene og de dokumenter som foreligger om disse fordringene
4. skyldnerens endelige forslag til rekonstruksjon med tvangsakkordforslag og fordringshavernes vedtakelser
5. andre dokumenter som måtte være fremlagt i forbindelse med avstemningen, og de proteser som måtte være fremkommet mot stadfes-

telse av rekonstruksjonsforslaget med tvangsakkord.

§ 45 *Rettsmøte for stadfestelse*

(1) Retten avgjør om det skal kalles inn til rettsmøte til behandling av spørsmålet om stadfestelse av rekonstruksjonsforslaget med tvangsakkord, eller om stadfestelse avgjøres ved skriftlig behandling. Rettsmøtet skal i tilfelle holdes innen tre uker etter at retten har mottatt rekonstruktørens redegjørelse for resultatet av avstemningen.

(2) Til møtet innkalles skyldneren, rekonstruktøren, kreditorutvalget og fordringshaverne. Retten kan pålegge rekonstruktøren å sørge for innkallingen av fordringshaverne. Skyldneren plikter å være til stede i møtet med mindre han eller hun har gyldig fravær eller har fått rettens tillatelse til å være fraværende.

(3) Viser det seg nødvendig å innhente ytterligere opplysninger, kan retten utsette behandlingen til et senere rettsmøte, som bør holdes innen to uker.

(4) Rettens avgjørelse etter første, annet og tredje ledd er ikke gjenstand for anke.

(5) Rettens stadfestelse skjer ved kjennelse, jf. § 51.

§ 46 *Stemmerettstvister. Avsetning til omtvistede fordringer*

(1) Dersom det er tvist eller uklarhet om hvorvidt eller for hvilket beløp en fordring skal gi stemmerett, avgjør retten spørsmålet så langt det er nødvendig for å fastslå utfallet av avstemningen. Før retten tar standpunkt kan den beslutte å innhente ytterligere opplysninger. Avgjørelsen tas i forbindelse med avgjørelsen av spørsmålet om stadfestelse og kan bare ankes sammen med denne. Avgjørelsen har virkning bare for spørsmålet om fordringshaverens stemmerett.

(2) Når fordringshaveren krever det, kan retten bestemme at den dividenden som faller på en omtvistet fordring, eller på den omtvistede delen av en fordring, skal settes i bank på en separat konto som disponeres av rekonstruktøren. Retten skal i så fall samtidig gi fordringshaveren en frist til å reise søksmål. Blir søksmål ikke reist innen fristens utløp, skal retten pålegge rekonstruktøren å frigi beløpet til skyldneren med mindre noe annet fremgår av akkorden.

§ 47 *Tilfeller hvor stadfestelse skal nektes*

Retten skal nekte å stadfeste rekonstruksjonsforslaget

1. når reglene om fremgangsmåten ved rekonstruksjonsforhandlingen ikke har vært over-

holdt og retten finner det sannsynlig at feilen har hatt avgjørende betydning for vedtakelsen av rekonstruksjonsforslaget,

2. når rekonstruksjonsforslaget ikke er blitt vedtatt med nødvendig flertall, jf. §§ 34 og 42, eller
3. når det viser seg at det foreligger omstendigheter som nevnt i § 49 nr. 1 eller 2 og som ikke er meddelt fordringshaverne før avstemningen, dersom forholdet kan antas å ha hatt avgjørende innflytelse på utfallet av denne.

§ 48 *Tilfeller hvor stadfestelse kan nektes*

Retten kan nekte å stadfeste rekonstruksjonsforslaget

1. når det vil virke støtende å stadfeste rekonstruksjonsforslaget skyldneren har fremsatt, eller retten finner at rekonstruksjonsforslaget ikke er rimelig og rettferdig overfor fordringshaverne,
2. når skyldneren vegrer seg for å gi de opplysningene retten trenger ved avgjørelsen, eller uten gyldig grunn uteblir fra rettsmøter i forbindelse med rekonstruksjonsbehandlingen, eller
3. når retten finner det godtgjort at skyldneren i de siste tre årene før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen eller senere har gjort seg skyldig i straffbare forhold i forbindelse med økonomisk virksomhet.

(2) Er skyldneren en sammenslutning eller en stiftelse, kan stadfestelse nektes dersom daglig leder eller styremedlem i de siste tre årene før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen eller senere har gjort seg skyldig i slike straffbare forhold som nevnt i første ledd nr. 3 til skyldnerens fordel eller på skyldnerens vegne.

§ 49 *Tilfeller hvor stadfestelse kan nektes etter begjæring*

Etter begjæring av rekonstruktøren, kreditorutvalget eller av en fordringshaver som i tilfelle vil bli bundet av akkorden, kan retten nekte stadfestelse

1. når det påvises at akkorden er brakt i stand ved at en fordringshaver er blitt begunstiget eller har fått løfte om begunstigelse, enten av skyldneren eller av tredjeperson, eller
2. når det påvises at rekonstruksjonsforslaget og akkorden ikke stemmer med fordringshaverens felles interesser, blant annet fordi
- a) dividenden som er tilbudt, står i vesentlig misforhold til skyldnerens betalingsmuligheter og særlig til hvilken dekning som kan forventes ved en konkurs,
- b) fordringsbeløpene som skal dekkes fullt etter akkordforslaget, jf. § 34 annet ledd, er

så betydelige at det innebærer en urimelig forfordeling av fordringshaverne, eller

- c) det ikke er rimelig utsikt til at akkorden vil bli oppfylt.

§ 50 Tilsyn med oppfyllelsen av akkorden

(1) Dersom retten finner grunn til det, kan den sette som vilkår for stadfestelse at skyldneren underkaster seg tilsyn med oppfyllelse av rekonstruksjonsplanen med tvangsakkord.

(2) Tilsyn utøves av rekonstruktøren eller ett eller flere av kreditorutvalgets medlemmer eller av en eller flere andre personer som oppnevnes av retten. Tilsynet skal påse at skyldneren innretter sin forretningsførsel slik at skyldneren i rett tid får til rådighet de midler som trenges til å oppfylle rekonstruksjonsplanen med tvangsakkord, og at skyldneren gjennomfører de tiltakene som rekonstruksjonsutvalget har satt som vilkår for å anbefale rekonstruksjonsplanen. Tilsynet skal videre søke å hindre at noen fordringshaver får dekning til skade for andre. Skyldneren plikter å gi full adgang til tilsyn med sin forretningsførsel og å rette seg etter de påleggene tilsynet gir i denne forbindelse.

(3) Bestemmelsene i §§ 11, 13 og 14 gjelder tilsvarende for tilsynet.

§ 51 Stadfestelseskjennelsen. Anke

(1) Retten avgjør spørsmålet om stadfestelse ved kjennelse, som bør avsies innen en uke etter stadfestelsesmøtet etter § 45 eller ved skriftlig behandling innen tre uker etter at retten har motatt rekonstruktørens redegjørelse for resultatet av avstemningen. Dersom rekonstruksjonsplanen med tvangsakkord innebærer at pantheftelser helt eller delvis bortfaller, jf. § 36, skal stadfestelseskjennelsen inneholde en nøyaktig angivelse av i hvilken utstrekning pantheftelsene bortfaller.

(2) En kjennelse som stadfester rekonstruksjonsplanen med tvangsakkord, kan ankes av skyldneren, av enhver fordringshaver som vil bli bundet av akkorden og som har stemt mot forslaget, og av etterprioriterte fordringshavere som er berørt av forslaget. Skyldneren fortsetter å stå under rekonstruksjonsutvalgets tilsyn inntil kjennelsen er blitt rettskraftig.

(3) Dersom tingretten eller ankeinstansen nekter stadfestelse, skal den samtidig treffe de avgjørelser som er nevnt i §§ 57 og 58.

§ 52 Melding om og kunngjøring av den stadfestede rekonstruksjonsplanen med tvangsakkord

(1) Dersom retten stadfester rekonstruksjonsplanen med tvangsakkord, skal rekonstruktøren

straks sende melding om dette til alle kjente fordringshavere som ikke er tilsagt full dekning.

(2) Når stadfestelseskjennelsen er blitt rettskraftig, skal rekonstruktøren kunngjøre akkorden etter reglene i § 7 første ledd. Rekonstruktøren skal også sørge for at melding etter § 7 tredje ledd nr. 1, 2 og 3 blir slettet, og at melding om avslutning av rekonstruksjonsforhandlingen blir registrert i Foretaksregisteret dersom skyldneren er innført der.

(3) Dersom akkorden innebærer at pantheftelser som er registrert i et rettsvernsregister helt eller delvis bortfaller, skal rekonstruktøren straks stadfestelsen er rettskraftig sørge for at kjennelsen registreres. Ved håndpant eller ved pant i enkle krav skal melding om bortfallet gis til den som besitter pantet, eller til skyldneren for kravet.

§ 53 Bestemmelse om tilsyn truffet etter stadfestelsen

(1) Dersom det begjæres av en fordringshaver, og retten finner særlig grunn til det, kan retten også etter at akkorden er stadfestet, bestemme at skyldneren skal undergis tilsyn inntil akkorden er oppfylt.

(2) Retten treffer sin avgjørelse ved kjennelse etter at skyldneren har fått anledning til å uttale seg. En kjennelse som tar begjæringen til følge, kan ankes av skyldneren innen tre dager. En kjennelse som avslår begjæringen, kan ikke ankes.

(3) § 50 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 54 Hvem akkorden er bindende for

(1) Den stadfestede akkorden er bindende for alle fordringshavere med fordringer som skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen. Akkorden er likevel ikke bindende for

1. fordringer som har lovbestemt fortrinnsrett
2. fordringer som er sikret ved panterett eller annen sikkerhetsrett i skyldnerens eiendeler, i den utstrekning fordringen faller innenfor pantets antatte verdi
3. fordringer som kan kreves avgjort ved motregning i den utstrekning de dekkes av motkravet.

§§ 32 og 33 gjelder tilsvarende ved tvangsakkord.

§ 55 Tidligere mislighold

En kontraktsmotpart kan ikke etter stadfestet rekonstruksjon påberope seg skyldnerens mulige mislighold i tiden før rekonstruksjonsbehandling ble innledet.

Kapittel 8. Rekonstruksjonsforhandlingens avslutning

§ 56 *Innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen med fordringshavernes samtykke*

(1) Retten skal innstille rekonstruksjonsforhandlingen ved kjennelse når dette etter utløpet av fristen etter § 23 begjæres av skyldneren og det foreligger skriftlig samtykke fra et flertall av de kjente fordringshavere, unntatt fordringshavere med fordringer som er sikret eller tilbys sikkerhet ved betryggende selvskyldnerkausjon, panterett eller annen tilsvarende sikkerhetsrett.

(2) § 52 gjelder tilsvarende.

§ 57 *Innstilling med tilbakelevering til skyldneren*

Dersom skyldneren overfor retten godtgjør å være solvent, jf. konkursloven § 61, skal retten avslutte rekonstruksjonsforhandlingen uten at konkurs åpnes.

§ 58 *Innstilling av mislykket rekonstruksjonsforhandling og åpning av konkurs*

(1) Retten skal innstille rekonstruksjonsforhandlingen og åpne konkurs i skyldnerens bo når

1. retten etter innberetning fra rekonstruksjonsutvalget finner at det ikke er utsikt til at skyldneren vil kunne oppnå frivillig rekonstruksjon eller rekonstruksjon med tvangsakkord, eller at skyldneren ikke innen rimelig tid har fremsatt forslag til frivillig rekonstruksjon eller tvangsakkord, jf. § 26 annet ledd,
2. retten nekter å stadfeste et rekonstruksjonsforslag med tvangsakkord, jf. § 51, eller
3. rekonstruksjonsforhandlingen ikke er avsluttet innen seks måneder fra åpningen eller innen en lengre frist som retten har satt etter anmodning fra rekonstruksjonsutvalget.

(2) Retten kan etter begjæring fra rekonstruksjonsutvalget innstille rekonstruksjonsforhandlingen og åpne konkurs i skyldnerens bo når retten finner at skyldneren grovt eller gjentatte ganger har handlet mot sine plikter etter §§ 15 og 20.

(3) Retten treffer sin avgjørelse ved kjennelse. Før kjennelse avsies skal retten forelegge spørsmålet for skyldneren med en kort frist for uttalelse. Ved anke over kjennelsen gjelder konkursloven § 72 annet ledd tilsvarende.

§ 59 *Tidspunktet for rekonstruksjonsforhandlingens avslutning*

Rekonstruksjonsforhandlingen anses for avsluttet når

1. retten mottar melding om at skyldneren har fått frivillig rekonstruksjon, jf. § 31,

2. skyldneren har fått rekonstruksjon med tvangsakkord som er stadfestet ved rettskraftig kjennelse, jf. § 51.
3. det er avsagt kjennelse om innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen etter § 56 eller § 57, og kjennelsen er blitt rettskraftig, eller
4. det er avsagt kjennelse om innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen etter § 58 uten at konkurs er blitt åpnet, og kjennelsen er blitt rettskraftig.

§ 60 *Følgene av at skyldneren dør under rekonstruksjonsforhandlingen*

Dersom skyldneren dør før kjennelse om konkursåpning er avsagt i henhold til § 58, eller før rekonstruksjonsforhandlingen anses for avsluttet, jf. § 59, skal rekonstruksjonsforhandlingen innstilles og skyldnerens bo behandles i samsvar med skiftelovgivningen.

Kapittel 9. Generelle bestemmelser om rekonstruksjonsforhandling

§ 61 *Forskrifter til loven. Enklere regler for små foretak. Tingrettens stedlige kompetanse*

(1) Kongen kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser til utfylling og gjennomføring av loven her.

(2) Kongen kan også gi forskrift om særlige regler for små foretak med sikte på forenklet rekonstruksjonsforhandling. Slike regler kan fravike reglene i denne loven. Forskriften fastsetter hvilke foretak som skal regnes som små foretak etter denne loven. Kongen kan blant annet gi bestemmelser om

1. skyldnerens adgang til å fremlegge forslag til rekonstruksjon og tvangsakkord av gjelden sammen med begjæring om rekonstruksjonsforhandling
2. skyldnerens adgang til å få oppnevnt en advokat til å bistå med forslag til rekonstruksjonsplan, inkludert forhandling om salg av hele eller deler av virksomheten til ny eier, før det leveres begjæring om rekonstruksjonsforhandling
3. rettens adgang til å unnlate å oppnevne borevisor og kreditorutvalg, og avholde fordringshavermøte
4. forenklet gjennomgang av skyldnerens økonomi og vurdering av mulige omstøtelige disposisjoner og straffbare forhold.

(3) Kongen kan også gi forskrift om særlige regler for tingrettens stedlige kompetanse i saker om rekonstruksjon etter denne loven. Slike regler kan fravike konkursloven § 146.

§ 62 *Forholdet til andre lover som omhandler gjeldsforhandling*

Når denne loven får anvendelse, skal omtale i andre lover og forskrifter av gjeldsforhandling etter konkurslovens første del forstås som rekonstruksjon etter denne loven, og henvisninger i andre lover og forskrifter til begreper og bestemmelser i konkurslovens første del om gjeldsforhandling forstås som henvisninger til korresponderende begreper og bestemmelser i denne loven.

§ 63 *Forholdet til dekningsloven*

(1) Når konkurs er åpnet på grunnlag av en konkursbegjæring som kom inn til retten senest tre uker etter at en begjæring fra en fordringshaver om åpning av rekonstruksjonsforhandling etter denne loven ble forkastet fordi skyldneren motsatte seg rekonstruksjonsforhandling, er fristdagen etter dekningsloven § 1-2 dagen da begjæringen om åpning av rekonstruksjonsforhandling kom inn til retten. Dette gjelder likevel ikke hvis reglene i dekningsloven § 1-2 annet ledd fører til at fristdagen kommer tidligere.

(2) Ved anvendelsen av dekningsloven § 7-3 a gjelder for rekonstruksjon etter denne loven at heving som er gjort gjeldende i de siste fire ukene før fristdagen på grunn av skyldnerens betalingsforsinkelse, ikke kan gjøres gjeldende under rekonstruksjonsforhandling med mindre den annen part har disponert i henhold til hevingen.

(3) Ved anvendelsen av dekningsloven § 7-5 annet ledd gjelder for rekonstruksjon etter denne loven at for sikkerhetsstillelse eller forskuddsbetaling under rekonstruksjonsforhandling kan skyldneren kreve at hver termin ikke skal være lenger enn to uker om gangen.

Kapittel 10. Ikrafttredelsesregler og overgangsregler. Endringer i andre lover

§ 64 *Ikrafttredelse og tidspunktet for opphevelse av loven*

(1) Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de ulike bestemmelsene til forskjellig tid.

(2) Loven oppheves 1. januar 2022. Fra samme tid oppheves endringene i § 66.

§ 65 *Overgangsregler*

(1) En begjæring om åpning av gjeldsforhandling etter konkurslovens første del som er fremmet, men ikke avgjort av retten, når denne lov trer i kraft, skal anses som en begjæring om forhandling om rekonstruksjon etter denne loven.

(2) Er gjeldsforhandling åpnet etter konkurslovens første del etter 1. mars 2020, kan saken behandles etter reglene i denne loven hvis skyldneren begjærer det og det ikke er tatt stilling til et forslag om frivillig gjeldsordning eller stemt over et forslag til tvangsakkord. Kunngjøring etter § 7 i loven her kan i så fall unnlates dersom åpningen av gjeldsforhandling allerede er kunngjort etter konkursloven §§ 6 eller 35, og retten finner at ny kunngjøring derfor ikke er nødvendig.

(3) For forslag til tvangsakkord som er frem satt etter konkurslovens kapittel XIV, gjelder konkurslovens første del når konkurs er åpnet før denne loven trer i kraft. Dersom alle kjente fordringshavere samtykker til det, kan skyldneren i stedet fremsette forslag om rekonstruksjon med tvangsakkord etter kapittel 7 i denne loven. Dersom det åpnes konkurs etter ikrafttredelsen av denne loven, gjelder reglene i denne loven for forslaget til tvangsakkord. Henvisningene i konkursloven kapittel XIV til bestemmelser i konkurslovens første del skal forstås som henvisninger til de korresponderende bestemmelsene i denne loven så langt de passer.

(4) Forskrifter til konkursloven gjelder for denne loven så langt de passer.

(5) Departementet kan gi overgangsregler. I overgangsreglene kan det gjøres unntak fra reglene i denne paragrafen.

§ 66 *Endringer i andre lover*

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs skal § 1 lyde:

§ 1 *Anvendelsen av lovens regler så lenge rekonstruksjonsloven er i kraft.*

Når forhandlinger med fordringshaverne skal gjennomføres etter reglene i midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19, gjelder den nevnte lovens regler i stedet for reglene i §§ 1 a til 59 i loven her. Så lenge midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19 er i kraft, kan det ikke åpnes gjeldsforhandlinger etter §§ 1 a til 59 i loven her, med unntak av tvangsakkord under konkursbehandling når konkurs er åpnet før ikrafttredelsen av midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19.

Nåværende § 1 blir ny § 1 a.

2. I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant gjøres følgende endringer:

Ny § 3-1 a skal lyde:

§ 3-1 a *Pant for lån under rekonstruksjonsforhandling.*

Panterett etter § 3-4, §§ 3-8 til 3-10 og § 3-11 til sikring av lån til finansiering under rekonstruksjonsforhandling etter § 19 i midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19 går foran alle andre heftelser i formuesgodene pantsettelsen omfatter. Panteretten kan bare benyttes til å dekke slike lån.

§ 4-10 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) § 3-1 a gjelder tilsvarende for panterett etter denne paragrafen til sikring av lån til finansiering under rekonstruksjonsforhandling etter § 19 i midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19.

Ny § 6-5 skal lyde:

§ 6-5 *Lovbestemt pant for lån under rekonstruksjonsforhandling.*

(1) Den som yter lån til finansiering under rekonstruksjonsforhandling etter § 19 i midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økono-

miske problemer som følge av utbrudd av covid-19, har lovbestemt pant i ethvert formuesgode beheftet med pant som tilhører skyldneren på tidspunktet da rekonstruksjonsforhandling ble åpnet, og som kan være gjenstand for utlegg eller konkursbeslag. Panteretten utgjør fem prosent av formuesgodets beregnede verdi eller av det et salg av formuesgodet innbringer, men maksimalt 700 ganger rettsgebyret i hvert realregistrerte panteobjekt. Panteretten går foran annet lovbestemt pant og alle andre heftelser i formuesgodet. Panteretten kan bare benyttes til å dekke lån som nevnt i første punktum. Benyttes panteretten etter denne paragrafen, reduseres boets panterett etter § 6-4 tilsvarende.

(2) Reglene i denne paragrafen gjelder med de begrensningene som følger av overenskomst med fremmed stat. § 6-4 annet til syvende ledd og niende ledd gjelder tilsvarende.

3. I lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett skal § 9-4 nytt fjerde ledd lyde:

For å avhjelpe negative konsekvenser som følge av utbruddet av covid-19 kan departementet i forskrift gjøre midlertidig unntak fra fortrinnsretten etter denne paragrafen. Unntak kan gjøres helt eller delvis, herunder begrenses til rekonstruksjon etter midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19.

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

www.publikasjoner.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på

www.regjeringen.no

Trykk: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon – 04/2019

